

Årsredovisning 2008

Salems kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	Sida
Förvaltningsberättelse	3
Ekonomiska nyckeltal	13
Koncernöversikt	15
Redovisningsprinciper	17
Sammanställningar:	
Resultaträkning	20
Noter till resultaträkning	21
Kassaflödesanalys	23
Balansräkning	24
Noter till balansräkning	25
Resultaträkning VA-verksamhet	29
Noter till resultaträkning VA	30
Balansräkning VA-verksamhet	31
Noter till balansräkning VA	32
Driftredovisning	34
Investeringsredovisning	35
Nämndvis redovisning:	
Kommunstyrelse	
Kommunledning, stab m.m.	36
Ekonomikontor inkl. IT-enhet	38
Personalkontor	41
Serviceavdelningen	43
Miljö- och Samhällsbyggnadsförvaltning	45
MSB markförsäljning	50
VA-verket	51
Bygg- och Miljönämnd	54
Revisorsnämnd	56
Överförmyndarnämnd	58
Kultur- och Fritidsnämnd	60
Barn- och Utbildningsnämnd	64
Socialnämnd	71

Förvaltningsberättelse

Samhällsekonomisk utveckling

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), februari 2009

Den ekonomiska tillväxten i vår omvärld blev mycket svag under fjärde kvartalet 2008. SKL räknar med låg eller negativ tillväxt även under större delen av 2009. Mot slutet av året förväntas låga styrräntor, åtgärder för att återställa förtroendet på de finansiella marknaderna samt expansiv finanspolitik leda till en ekonomisk återhämtning och successivt positiva tillväxttal.

För Sveriges del gör SKL bedömningen att BNP minskade i linje med de stora EU-länderna fjärde kvartalet 2008. Både utländsk och inhemsk efterfrågan minskade. En mycket svag orderingång och tvärstopp på kreditmarknaden fick export och investeringar att minska. Samtidigt har en kraftig ökning av hushållens sparkvot inneburit lägre privat konsumtion, trots en bra utveckling för hushållens disponibla inkomster.

Bedömningen för de närmaste kvartalen präglas av den negativa information som kommit de senaste månaderna. Antalet personer varslade om uppsägning är fortfarande stort och kommer att resultera i faktiska uppsägningar.

Nyckeltal för den ekonomiska utvecklingen. Procentuell förändring från föregående år.

	2007	2008	2009	2010
BNP	2,7	0,7	-1,5	1,8
Konsumentpris	2,2	3,4	0,4	1,2
Öppen arbetslöshet	6,2	6,1	8,1	9,6

Källa: SKL

Kommunsektorns utveckling

Källa: Ekonomirapporten, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), oktober 2008.

År 2007 redovisade kommunerna sammantaget ett resultat motsvarande 2,7 procent av skatter och bidrag.

Under perioden 2008–2009 sjunker kommunernas resultat men är fortfarande positivt. Dock beräknas överskottet 2009 understiga tumregeln för god ekonomisk hushållning. SKLs bedömning är att resultaten försämras ytterligare 2010–2012, trots att skatteunderlaget ökar mot 2009 samtidigt som volymförändringen dragits ner markant.

En svagare arbetsmarknad slår på det kommunala skatteunderlaget. SKL bedömer att skatteunderlaget 2008 fortfarande utvecklas väl men att ökningstakten sjunker markant 2009.

Regionens utveckling

Källa: SCB, Befolkning per september 2008, Arbetsmarknadsverket, inklusive i program

Stockholms läns befolkning fortsatte att öka under 2008 till 1 974 827 invånare eller + 1,7 % (2007 +1,5 %).

Alla kommuner ökade befolkningen och ökningen var relativt jämnt spridd i regionen.

Arbetslösheten i länet (december 2008) minskade under året från 3,0 till 2,8 % och ligger därmed 0,9 % lägre än i riket.

Salems befolkning, arbetsmarknad och bostadsmarknad

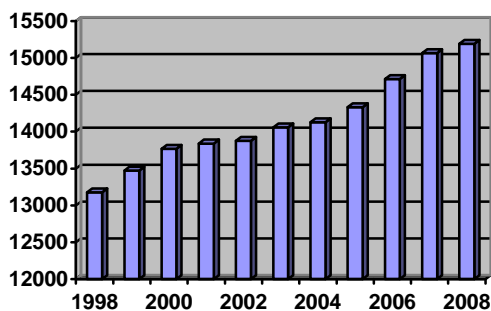
Befolkning

Källa för diagram och kommentarer är egen befolkningsprognos framtagen i januari 2009.

Befolkningen i Salem ökade med 127 personer eller 0,8 % till 15 192 invånare per

31 december 2008. 1 november 2008 uppgick invånarantalet till 15 152.

Under perioden 1999-2008 har befolkningen ökat med 2 016 personer, eller 1,5 % per år i snitt.

Arbetsmarknad

Arbetslösheten låg i stort sett stilla i Salem, medan den sjönk något i länet.

Den sammanlagda arbetslösheten ökade i Salem med 0,1 procentenheter och i länet sjönk den med 0,2 procentenheter. Salem ligger fortfarande 0,6 procentenheter lägre än länet.

	Salem 2007	Länet 2007	Salem 2008	Länet 2008
Arbetslösa	1,7	2,4	1,7	2,1
I program *)	0,4	0,6	0,5	0,7
Totalt	2,1	3,0	2,2	2,8

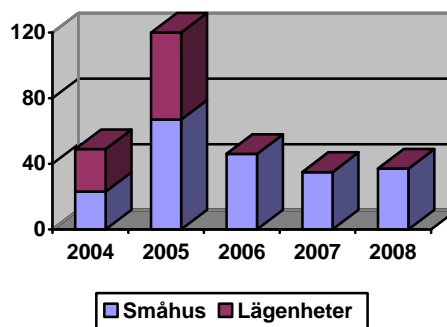
Källa: Länsarbetsnämnden, december

*) I program med aktivitetsstöd

Bostadsmarknad

Källa: Regionplane- och trafikkontoret tidigare år, kommunen aktuellt år. Avser färdigställda bostäder

De sex senaste åren har småhusbyggandet legat runt 40 hus om året, medan lägenheterna inte ökat alls de senaste tre åren. Efterfrågan på småhustomter är fortsatt hög.

Personal

Antal månadsavlönade uppgick vid utgången av december till 949. Det är en minskning med 37 jämfört med föregående år. Andelen tillsvidareanställda är 92 %, en ökning med 2 % från fjolåret.

Känslighetsanalys

Kommunens ekonomi påverkas av olika faktorer som ligger inom och utanför dess egen kontroll.

Ekonomiska konsekvenser av förändringar i några viktiga faktorer visas nedan.

Mnkr	+/-
1 kr förändr. av kommunalskatten	29,3
1 procents löneförändring	3,7
1 procents prisförändring	4,2
1 procents avgiftsförändring	0,4
10 Mnkr förändrad upplåning	0,4
10 heltidstjänster	3,8
100 kommuninvånare	4,1
1 procent förändring av kommunalekonomisk utjämning	0,7

Måluppfyllelse

Mål för Salems kommun

Inriktningen för den kommunala verksamheten finns i Mål i Salem, förkortat MÅ-LiS. Mål och uppföljning av målen visas på kommunens webbplats www.salem.se.

Övergripande mål

Nedan redovisas ett urval av de övergripande målen:

Mål:

Salems kommun skall präglas av en försiktig tillväxt i enlighet med översiktsplanen SALEM 2015.

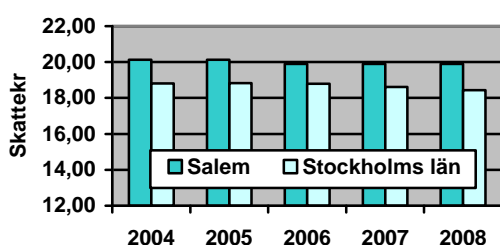
Målet uppnått. Befolkningen ökade med 0,8 % under 2008 vilket bedöms som försiktig tillväxt. Detta underlättar planering av nya förskolor, skolor och vägar m. m.

Mål:

Kommunalskatten skall vara oförändrad med sikte på sänkning

Målet uppnått. Kommunens skattesats var 20:13 kr 2005. År 2006 sänkte Salems kommun skattesatsen med 23 öre till 19:90 kr, vilken var oförändrad under åren 2007-2008.

Skattesats till kommun

Mål:

Kommunens låneskuld per invånare får i ett långsiktigt perspektiv inte överstiga 20 000 kronor per invånare.

Målet uppnått. Målet har under den senaste femårsperioden uppnåtts alla år. För 2008 är låneskulden 12 020 kr/invånare.

Mål:

Det ekonomiska resultatet i kommunens budget, plan och bokslut uppgår till minst 2 procent av skatter och bidrag

Målet uppnått. De senaste fem åren har kommunen haft ett resultat som i snitt varit

1,9 % av skatter och bidrag. För år 2008 är utfallet 2,5 %.

Mål:

Vattenkvaliteten i Uttran förbättras genom att utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp i Rönninge fullföljs. Dammar för rening av dagvatten till Flaten och Uttran anläggs 2007-2010.

Målet uppnått. Utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp har 2008 skett av några fastigheter längs Uttringe gårds väg och planering för fortsatt utbyggnad pågår. (Uppföljning ännu ej politiskt behandlad)

Mål:

Kommunens arbete skall sträva efter en miljö i ekologisk balans. Människor och natur skall skyddas mot skador och olägenheter.

Målet uppnått. Skötselplan och förslag till beslut för bildande av Garnuddens naturreservat framtaget under 2008. Arbetet med att bilda naturreservat av Nedre Söderby påbörjades under 2008.

Energisparprojektets första fas är genomförd för energibesparing inom de kommunala fastigheterna. (Uppföljning ännu ej politiskt behandlad)

Viktiga händelser

Några viktiga händelser i kommunen under 2008 var:

Med syftet att stimulera utveckling och lärande omorganiserar förskoleverksamheten.

Energibesparingsprojektet slutförs, se ovan under miljömålen.

Ny konstgräsplan vid Berga bollplan klar.

Salems rondell vid Söderby Park blir klar.

Säby Sim- och sporthall får ny reningsanläggning.

Salem inför vårdnadsbidrag för småbarns-föräldrar.

Barnsamordnare för förebyggande insatser för barn 0-6 år är mycket framgångsrikt.

Fallfrekvensen bland äldre minskar med 25 % genom sjukgymnastiksatsning.

Balanskravet och god ekonomisk hushållning

Salem har som mål att ”*Det ekonomiska resultatet i kommunens budget, plan och bokslut uppgår till minst 2 procent av skatter och bidrag*”. För 2008 var utfallet 2,5 % eller 16,2 Mnkr. Målet uppnått.

Utfallet på de finansiella och verksamhetsmässiga målen visar i stort sett på en god ekonomisk hushållning.

Eftersom realisationsvinsterna (8,9 Mnkr) ska dras av från kommunens resultat på 16,2 Mnkr vid avstämning mot balanskravet blir det justerade resultatet 7,3 Mnkr. Därmed klarar kommunen balanskravet.

I bokslut 2007 var kommunens resultat 4,0 Mnkr och när resultatet justerats för realisationsvinster (5,0 Mnkr) blev kommunens resultat -1,0 Mnkr.

Drift- och investeringsredovisning

Driftredovisning

Nämnd	Budget	Bokslut	Diff
Kommunstyrelse	37,6	36,5	1,1
Service	0,3	0,6	-0,3
Miljö- o samhällsbyggnad	49,9	48,3	1,6
Exploatering, tomtförsälj	-5,0	-8,9	3,9
VA-verksamhet	0,3	1,5	-1,2
Bygg- o miljö	0,3	0,2	0,1
Revision	0,5	0,5	0,0
Överförmyndare	0,6	0,6	0,0
Kultur- o fritid	11,9	11,6	0,3
Barn- o utbildning	341,1	341,6	-0,4
Social	160,8	158,2	2,6

Miljö- o samhällsbyggnad överträffade budget med 1,6 Mnkr eftersom hyreskost-

nad uteblev för Hus 01 i Söderby Park. Exploateringar/ tomtförsäljning överträffade budget med 3,9 Mnkr tack vare exploateringsbidrag från NCC som bokfördes som driftintäkt istället för investeringsbidrag. VA-verksamheten visade underskott med -1,2 Mnkr p g a ändrade redovisningsprinciper. Socialförvaltningen visade ett överskott på 2,6 Mnkr genom att det planerade autismboendet inte startat under året. Övriga nämnder visade resultat i närheten av budget.

Investeringsredovisning

Nämnd	Budget	Bokslut	Diff
Kommunstyrelse	6,1	0,6	5,5
Service	0,1	0,0	0,1
Miljö- o samhällsbygg	85,7	36,7	49,0
Energioptimeringsproj	29,3	39,1	-9,8
Exploatering gata/park	2,7	0,3	2,4
VA-verksamhet	5,9	4,0	1,8
Kultur- o fritid	0,7	0,4	0,2
Barn- o utbildning	2,5	2,1	0,3
Social	0,7	0,0	0,7

Investeringarna budgeterades till 133,6 Mnkr och utfallet blev 83,3 Mnkr. Avvikelsen på +49,0 Mnkr inom Miljö- och samhällsbyggnad beror på att utbyggnaden av Salarps äldreboende senarelagts (+34,2 Mnkr) och del av upprustning Säby sim- och sporthall återstår (+4,4 Mnkr). Överskridandet i energisparprojektet beror på att statsbidragen kommer att bokföras under 2009.

VA-verksamheten

I samband med förändrad lagstiftning och kravet på separatredovisning av VA-verksamheten, ändrade kommunen redovisningsprinciperna bland annat så att anläggningsavgifterna periodiserades. VA-verksamheten gjorde ett underskott mot budget på -1,2 Mnkr, främst beroende på ändrade redovisningsprinciper. Försäljningen uppgick till 878 tusen m³ mot budgeterade 900. I övrigt hänvisas till separata avsnitt i årsredovisningen.

Finansiell analys

Vilken balans kommunen haft mellan sina intäkter och kostnader, under året och över tiden, samt kommunens kapacitet att möta ekonomiska svårigheter på kort och lång sikt är viktigt att studera. Hur resultatet uppstått och hur tendenser och obalanser påverkar kapaciteten är också väsentligt.

Vilka risker kan påverka kommunens resultat och kapacitet samt vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen? Låneskuld, borgens- och pensionsåtaganden är intressanta. Ett tecken på god kontroll är att upprättade planer och budgetar följs.

Siffrorna för åren 2009-2010 är osäkra och bygger på faktorer som var kända vid budgettillfället.

Kostnader och intäkter

Verksamhetens kostnader och intäkter bör följas åt. När kostnaderna ökar snabbare än intäkterna försämras resultatet.

(Mnkr)	2007	2008	2007- 2008 % utveckl	2003- 2008 % utveckl
Intäkter	120,7	130,1	7,8	30,1*)
Jämför. störande	7,0	8,5		
Kostnader	-683,0	-726,8	6,4	41,0
Avskrivningar	-30,7	-31,3	2,0	14,7
Nettokostnader	-586,1	-619,5	5,7	42,0
Skatter, bidrag	597,1	644,1	7,9	42,9
Finansnetto	-7,0	-8,4	20,0	-15,2

*) Inklusive jämförelsestörande poster

Verksamhetens intäkter exklusive skatter och bidrag ökade under året med 7,8 %. Sedan år 2003 har verksamhetens kostnader ökat betydligt snabbare än intäkterna.

År 2008 ökade verksamhetens kostnader med 6,4 % medan verksamhetens nettokostnader ökade med 5,7 %. Verksamhetens nettokostnader var +8,2 Mnkr lägre än budget, varav nämnderna underskred budget med +7,6 Mnkr. Största förklaringarna är tomtförsäljning med +3,9

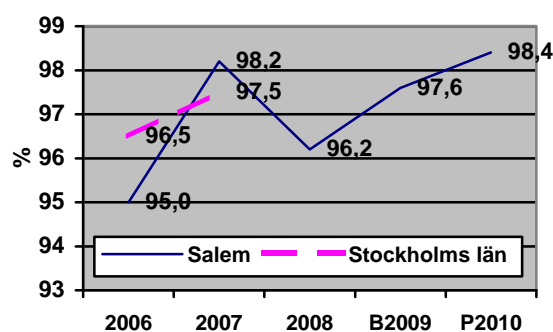
är tomtförsäljning med +3,9 Mnkr och Social med +2,6 Mnkr.

Skatteintäkter, statsbidrag och utjämning ökade med 7,9 % mot föregående år. Skatteintäkterna blev -3,7 Mnkr lägre än budget, främst beroende på negativ slutavräkning för 2008. Den kommunal-ekonomiska utjämningen utföll -3,0 Mnkr lägre än budget, främst inom kostnadsutjämningen.

Totalt redovisades -4,7 Mnkr i slutavräkningar i bokslutet. Motsvarande belopp för 2007 var +6,7 Mnkr.

Nettokostnadsutvecklingen

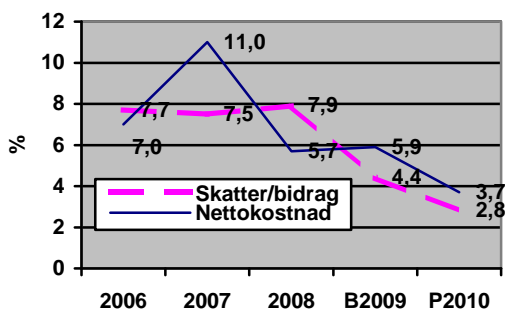
Nettokostnadernas andel av skatteintäkter och utjämning visar hur stor del av intäkterna som går till den löpande verksamheten. En rimlig nivå är 96-98 %, eftersom räntekostnader och delar av investeringarna skall finansieras med skatteintäkterna.

Nettokostnadsandelen låg mellan 95 och 96 % under åren 2005-2006. År 2007 försämrades talet till 98 %, för att under 2008 återvända till 96 %. Framöver är balansen hygglig, cirka 96-98 %, men med förbehåll för osäkerheten vad gäller t ex institutionsplaceringar.

Skatter/bidrags- och nettokostnadsutveckling

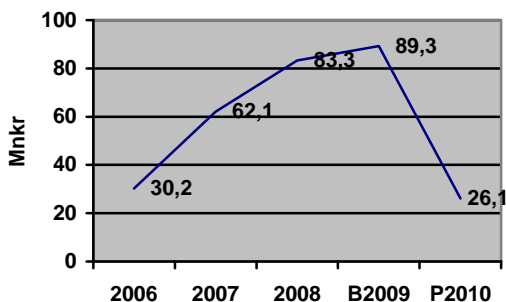
I en sund ekonomi finns en följsamhet mellan hur nettokostnader och skatter/ bidrag utvecklas.

Mellan 2007 och 2008 har nettokostnaderna ökat med 5,7 % och skatter/bidrag med 7,9 %, alltså i balans. Sedan år 2003 har nettokostnaderna ökat med 42,0 % och skatter/bidrag med 42,9 %, alltså en positiv avvikelse. De svaga talen 2009-2010 beror bl a på att kommunen inte räknar med nämnvärd kompensation för snabbväxt de åren.

Investeringar

Kommunens investeringsverksamhet bör präglas av god planering och framförhållning.

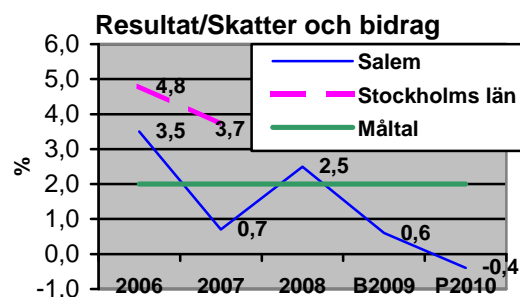
Kommunen investerade för sammanlagt 83,3 Mnkr år 2008. En viktig investering var sista delen av energisparprojektet, som uppgick till 39,1 Mnkr. Projektet är självfinansierande över tiden.

Genomsnittligt var investeringarna under de senaste fem åren 46,6 Mnkr per år. Kommunen finansierar investeringarna genom egna medel som består av överskott i resultaträkningen och avskrivningar, eller genom externa lån. Under 2008 finansierades investeringarna till 38 % (49 % 2007) av avskrivningar.

Resultat och avskrivningar under perioden 2004-2008 var tillsammans 205 Mnkr medan investeringarna var 233 Mnkr. Självfinansieringsgraden 2004-2008 var 88 % (85 % 2003-2007). Talet försämrades under 2009-2010 om budgeten följs. Enligt treårsplanen toppar investeringarna 2009 för att därefter trappa av till en normalare nivå.

Årets resultat

Målet är att resultatet ska vara minst 2 % av skatter och bidrag.

Årets resultat 2008 var 16,2 Mnkr, 2007 var resultatet 4,0 Mnkr. Budgeterat resultat för 2008 var 11,7 Mnkr.

Att resultatet förbättrades med +12,2 Mnkr mellan 2007 och 2008 förklaras av att:

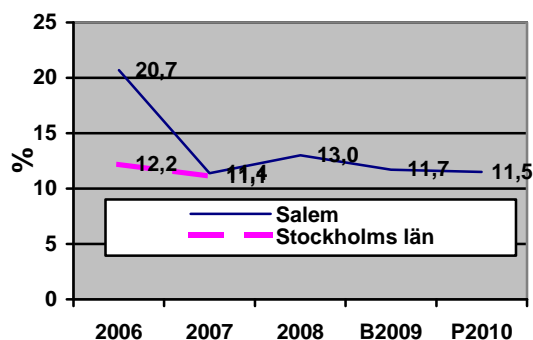
- skatter och bidrag ökade med +13,5 Mnkr mer än nettokostnaderna
- finansnettot försämrades med -1,4 Mnkr beroende på ökning av lån.

De senaste årens positiva resultat-trend bröts under 2007 men återhämtade sig 2008. Anledningen till det svaga resultatet kommande år är bl a att statsbidrag för snabbväxande kommuner förväntas utebli.

Soliditetsutvecklingen

Soliditeten inklusive pensionsförpliktelser är det viktigaste måttet på kommunens ekonomiska styrka på lång sikt. Det anger hur stor del av de totala tillgångarna som kommunen själv finansierar. De faktorer

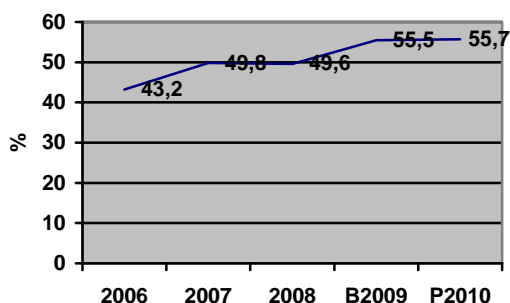
som påverkar soliditeten är resultatutvecklingen och tillgångarnas förändring.

Soliditeten har legat stadigt runt 20-21 % 2005-2006 men minskade kraftigt 2007. Anledningen var framför allt pensionsförpliktelsens kraftiga tillväxt, men även ändrade redovisningsprinciper för VA-verksamheten. Under 2008 förbättrades talet tack vare resultatet.

Skuldsättningsgrad

Den del av kommunens tillgångar som finansieras med främmande kapital benämns skuldsättningsgrad.

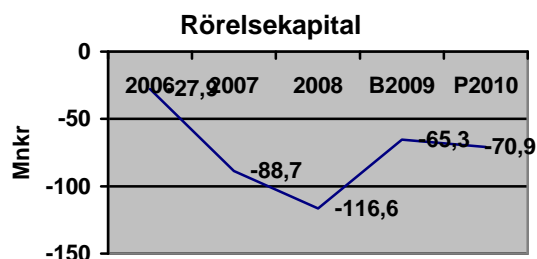
2007 ökade skuldsättningsgraden, främst på grund av pensionsavsättning, för att under 2008 förbättras något. Stigningen kommande år beror på investeringarna.

Mnkr	2007	2008
Avsättningar	23,1	27,8
Långfristiga skulder	171,9	182,6
Kortfristiga skulder	154,8	152,6
Totalt	349,8	363,0

Betalningsförmåga på kort sikt

Ett sätt att mäta kommunens betalningsförmåga på kort sikt är rörelsekapitalets storlek: skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder.

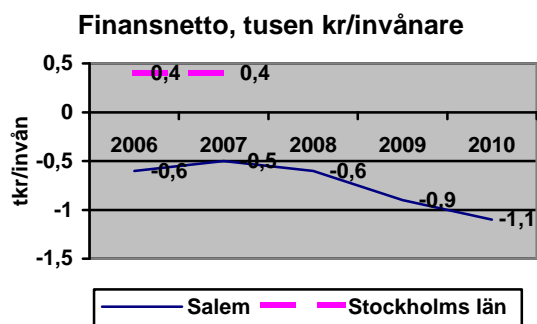
Betalningsberedskapen kan ligga under noll med hänsyn tagen till att semesterlöneskulden inte utbetalas med kort varsel. Den var vid årets slut 22,7 Mnkr (2007 24,1 Mnkr).

Kommunens rörelsekapital har varit negativt under hela perioden 2006-2008. Under 2008 försämrades talet kraftigt, främst beroende på minskad likviditet vid årsskiftet.

Ränterisk - finansnetto

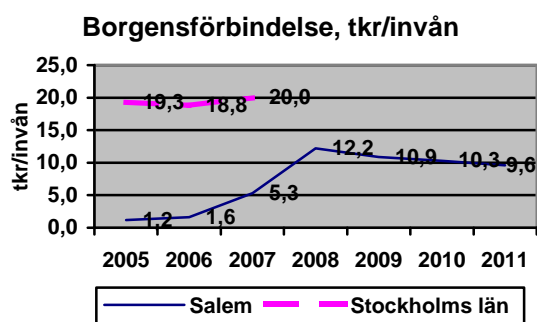
Finansnettot anger skillnaden mellan finansiella intäkter och finansiella kostnader. Ett negativt finansnetto minskar utrymmet för kommunens verksamheter. Kommunens riskexponering för ränteförändringar blir större vid hög upplåning.

Finansnettot har varit negativt hela perioden 2004-2008 men med positiv trend, främst tack vare amortering av lån samt lägre ränta på lån. Finansnettot var -1,4 Mnkr sämre än föregående år. Anledningen till försämringen kommande år är upplåning för att täcka investeringar.

Borgensförbindelser

Borgensförbindelser innebär ett risktagande. År 2008 var dessa 186,1 Mnkr (2007 79,8 Mnkr) inklusive tecknade hyresavtal för inhyrda lokaler/fastigheter. Den kraftiga ökningen beror på nya borgensåtaganden för Pysslingen som driver Parkskolan och Rosenlundskolan.

Pensionsåtaganden

Pensionsåtagandena består av avsättningar i balansräkningen (27,8 Mnkr 2008) och ansvarsförbindelse utanför balansräkningen (274 Mnkr 2008). Avsättning till pensioner avser förmånsbestämd ålderspension, PA-KL-pension och efterlevandepensioner. Avsättningen ökade 2008 med 4,7 Mnkr.

Ansvarsförbindelsen utanför balansräkningen, som avser pensionsrätt intjänad till och med 1997, ökade under 2008 med 1,7 Mnkr till 274 Mnkr. Prognosen för 2009-2011 visar en ökning med cirka 8,7 Mnkr inklusive löneskatt under 2009 för att därefter ligga stilla.

Långsiktigt innebär pensionsåtaganden en stor risk, men med det beslutade trygghandet av del av ansvarsförbindelsen genom långsiktig kapitalförvaltning, reduceras de kostnader för pensioner som skjuts på framtidens skattebetalare.

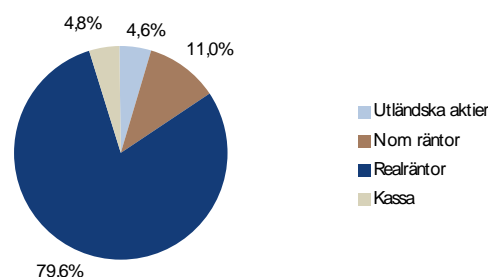
Medel för framtida pensioner

Trots turbulensen på marknaden har pensionsfonden klarat sig relativt bra under

2008. Konsolideringen (tillgångarna/ avsedd del av pensionsskulden) är 0,3 % lägre än vid förra årsskiftet och avslutade året på 95,6 %. Detta ska jämföras med säkerhetsgolvet på 90 %.

Avsedd del av pensionsskulden är den del av ansvarsförbindelsen (på 274 Mnkr) som utgör toppen av utbetalningarna åren 2012-2033, nämligen överstigande 8,5 Mnkr per år. Då beräknas kommunen slippa skära i kärnverksamheten.

Procentuell fördelning olika tillgångar

Under 2008 har tillgångarna i pensionsfonden rört sig uppåt med drygt 6 % rensat för insättningar, vilket leder till ett totalt värde på 27,1 Mkr per årsskiftet. Den positiva utvecklingen beror främst på en tidig nedviktnings av aktier till förmån för framför allt längre räntor.

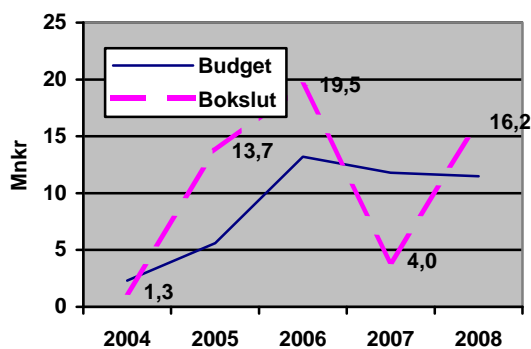
Under 2008 har pensionsfonden fortsatt att byggas upp och ytterligare ca 8 Mkr har avsatts. Den turbulenta marknaden gjorde dock att ett flertal nedviktnings fick göras, vilket innebär att den aktuella aktieandelen är liten. Merparten av portföljen består för närvarande av längre realräntor som matchar avsedd del av skulden i kombination med ett inslag av kortare nominella räntor. Kreditvärdigheten på kommunens räntebärande innehav är mycket hög och närmare 75 % utgörs av svenska staten.

Det övergripande förvaltningsmålet ligger kvar tills vidare, men kommer att uppdateras under året med ny skulddata från KPA.

Redogörelse enligt Rådet för kommunal redovisning re-

kommendation nr 7	2007	2008
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	23,1	27,8
Ansvarsförbindelser	272,3	274,0
Fin placering – ing bokfört värde	5,8	25,8
Totala förpliktelser/finansiella placeringar (bokfört värde)	289,6	276,0
Finansiella placeringar marknadsvärde	18,1	27,3
Marknadsvärde – bokfört värde	12,3	1,5
Summa realisationsvinster/realisationsförluster	-0,1	-0,6
Realiserad/orealiserad vinst/förlust, %	0,6%	-2,3%

Budgetredovisning och prognossäkerhet

Under den senaste femårsperioden har årets resultat varit lägre än budgeterat 2004 men detta vändes till en positiv avvikelse åren 2005-2008, med 2007 som ett mellanår.

År 2004 underskred skatteintäkterna budget, vilket förklarar avvikelsen. År 2005 bytte vi redovisningsprincip för exploateringar vilket gav en positiv avvikelse. Skatteintäkterna förklarar den positiva avvikelsen år 2006. Kraftigt ökande institutionsplaceringar samt betydligt fler barn/elever än budgeterat förklarar den negativa avvikelsen 2007.

Huvudförklaringar till budgetavvikelsen 2008 är extraordinär intäkt i Söderby Park-exploateringen, senarelagt autismboende och positivt finansnetto.

Under året har två helårsprognoser tagits fram. Den första prognosen visade ett bud-

getunderskott på -5,7 Mnkr, varav +1,1 Mnkr var nämndernas förväntade överskott. Den andra prognosen visade ett överskott mot budget på +0,7 Mnkr, varav nämnderna bedömde +5,1 Mnkr. Utfallet blev ett budgetöverskott på +4,7 Mnkr, där nämnderna stod för +7,6 Mnkr.

Alltså blev prognossäkerhet bättre och bättre under året, vilket är naturligt. Försiktighetsprincipen har rätt, kanske till överdrift.

Framtidsbedömning

Kommunsektorn och Salem står inför flera utmaningar i framtiden.

- Sjukfrånvaron minskade 1,1 procentenheter under året till 6,8 %. Arbetet med att förbättra nivån fortsätter.
- Antalet invånare över 80 år kommer att fördubblas fram till 2017.
- Antalet gymnasieelever kommer att minska både i kommunen och länet.
- Efter 2015 tar pensionsutbetalningarna fart.
- Salems kommun växer och det är viktigt att tillväxten och planeringen sker i samklang med tillgängliga resurser och att vi har en god handlingsberedskap för att möta växande behov.
- Personalförsörjningen inom några områden kräver framförhållning, bland annat p g a pensionsavgångar.

Slutsatser

Kommunen gjorde ett bra år resultatmässigt vilket kommer att behövas de närmaste lågkonjunkturåren. Det svaga förväntade resultatet 2009-2011 beror på konjunkturen, men även uteblivet statsbidrag för snabbväxande kommuner.

Fokusering på nyckeltalsjämförelser för att hitta goda effektiviseringsexempel i andra kommuner bör intensifieras.

Kommunen gör/har gjort en kraftfull investeringsåtgärdsplan 2007-2009 vilket frestar

på ett antal nyckeltal. Samtidigt har Salem fått ett miljövänligare, energioptimerat fastighetsbestånd, som ska resultera i lägre driftkostnader.

Avsättning för kommande pensionskostnader har gått bra så här långt, men kommer att fresta på under 2009-2010. Det är viktigt att planen för att möta utbetalningarna följs hela perioden 2006-2010.

Finansnettot kommer att fortsätta att vara negativt då kommunen även nästa år har omfattande investeringar.

Prognossäkerheten bör bli bättre i takt med att tätare uppföljningar görs.

Mats Carlsson
Kommundirektör

Om målet med oförändrad eller sänkt skattesats ska kunna uppnås blir det nödvändigt att prioritera kommunens åtaganden inom såväl löpande verksamhet som kommande investeringar.

Ökningen av antalet äldre personer kommer att kräva en anpassning av äldreomsorgen.

Utvecklingen för gymnasiet bör följas noggrant och anpassas löpande.

Med tanke på hur befolkningen kommer att variera över tiden och mellan olika åldersgrupper rekommenderas flexibla lokallösningar.

Jan Lorichs
Ekonomichef

EKONOMISKA NYCKELTAL

	2004	2005	2006	2007	2008
Utveckling verksamhetens nettokostnader % *	7,3	5,4	7	11,0	5,7
Utveckling kommunens skatter/bidrag netto %	6,3	7,7	7,7	7,5	7,9
Verksamhetens bruttokostn exkl VA, andel av skatter/bidrag, % *	116,8	110,9	112	112,0	115,4
Verksamhetens intäkter exkl VA, andel av skatter/bidrag, %	18,4	20,8	19,8	19,0	19,4
Nettokostnadernas andel av skatter/bidrag, % *	97,7	95,6	95	98,2	96,2
Finansnettots andel av skatter/bidrag, %	-2	-1,7	-1,5	-1,2	-1,3
Resultat (inkl. VA) / skatt o bidrag %	0,3	2,7	3,5	0,6	2,5
Soliditet (exkl pens.förpl.)	53,5	54,1	56,7	50,2	50,4
Soliditet (inkl pens.förpl.)	20,2	21	20,7	14,6	13,0
Rörelsekapital, tkr	-53 469	-46 645	-38 238	-88 691	-116 603
Eget kapital (inkl pensions-avsättning) Mnkr	351,8	366,3	387,5	375,7	396,6
Kronor per invånare	24 919	25 643	26 334	24 942	26 104
Investeringarnas andel av avskrivn. och förändr. pensionsavsättn.	97,7	78,4	96,8	166,3	233,3
Låneskuld, Mnkr	186,4	174,4	162,4	171,9	182,6
Kronor per invånare	13 202	12 208	11 036	11 408	12 019
Skuldsättningsgrad % (inkl pensionsavsättning)	46,5	45,9	43,3	49,7	49,5
Betalningsberedskap %	-8,8	-7,8	-6,2	-13,1	-15,8
Betalningsberedskap dagar	0	0	0	0	0
Nettoinvesteringar, Mnkr	31,9	25,4	30,2	62,1	83,3
Kronor per invånare	2 262	1 777	2 052	4 120	5 480
* inkl. pensionskostnader och avskrivningar					
Invånarantal:	14 119	14 286	14 715	15 065	15 193

KONCERNÖVERSIKT ÅR 2008

Årsredovisningen skall omfatta verksamhet som bedrivs i företagsform. Kommunens åtaganden och ekonomiska ställning speglas då på ett bättre sätt. En koncernredovisning skall upprättas om kommunen har ett väsentligt inflytande i företaget. Den tumregel som brukar användas säger att om ägarandelen uppgår till ungefär 20% skall koncernredovisning upprättas. En kommun kan inte vara moderbolag i aktiebolagslagens mening och således inte heller koncern i lagens bemärkelse.

I Salems kommun anses en komplett koncernredovisning kunna ersättas av en koncernöversikt som i stort beskriver de bolag som kommunen har intressen i samt bolagens resultat.

Kommunen har ägarandelar i tre aktiebolag, nämligen:

- SYVAB (16,67 %)
- SRV Återvinning AB (2,75 %)
- AB Vårlyjus (3,1 %)

Sydvästra Stockholmsregionens VA-verksaktiebolag (SYVAB)

Kommunerna Botkyrka, Huddinge, Nykvarn, Salem, Stockholm och Södertälje äger SYVAB och driver gemensamt Himmerfjärdsverket med tillhörande tunnel- och ledningssystem samt pumpstationer, som direkt eller indirekt aktieägare.

Salems ansvar för borgensåtagande är 4 % vilket motsvarar 10,9 Mnkr. Ingen borgen för pensionsufästelser återstår.

Himmerfjärdsverket är ett avancerat avloppsreningsverk med fosfor- och kväverening. Ungefär 265 000 personer boende i kommunerna är anslutna till verket.

Årets verksamhet

Verksamheten under 2008 har bedrivits enligt plan med en fortsatt hög grad av förändringsarbete för såväl personal som anläggning. Investeringstakten har varit över normalnivå även detta år. och följer den 5-årsplan som fastställts av styrelsen fram till 2011. Investeringstakten beror på att anläggningen nu är över 30 år och en hel del reinvesteringar är nödvändiga.

Sedan januari 2007 har Himmerfjärdsverkets kväverenningsprocess, efter beslut hos Naturvårdsverket, stängts av. I december 2008 har kväverening startat igen. Försöket har pågått under 2007 och 2008 med noggrann uppföljning av recipienten som fortsätter även 2009 för att se vilken påverkan det har.

Under året påbörjades byggnation för framställande av fordonsgas. Samarbetspartnern Scandinavian Biogas Fuels AB råkade i finansiella problem och i december beslöt styrelsen att anläggningen skall byggas i egen regi. Samarbetet med Scandinavian Biogas Fuels AB har därmed upphört. Anläggningen har blivit försenad pga. av detta och beräknas vara klar v16 2009. Under 2008 har försök med provrötning av externt material för ökad biogasproduktion fortsatt. En ny mottagningsstation för

mottagande av externt material är under uppförande och skall vara klar i mars 2009.

Under hösten 2008 kom förfrågan från Ekerö Kommun om anslutning till SYVAB och möjlighet att bli ägare i SYVAB. Styrelsen behandlade frågan i december och ställer sig positiv till en kommande ansökan. Slutligt beslut att SYVAB skall få ytterligare en ägare skall beslutas av dagens aktieägare.

Ekonomiskt utfall

Anslutningskommunernas avgifter 2008 uppgick till 103,3 Mnkr (105,5 Mnkr år 2007). Övriga intäkter var 3,6 (3,4) miljoner. Verksamhetens preliminära resultat för 2008 uppvisar ett negativt resultat 0,5 Mnkr (0 tkr år 2007). Det negativa resultatet balanseras genom utnyttjande av tidigare överavskrivningar. Driftkostnaderna var 80,5 Mnkr (81,9 Mnkr år 2007).

Balansomslutningen uppgår till 314,1 Mnkr (278 Mnkr) varav anläggningstillgångar 275,1 Mnkr (237,1 Mnkr). Kortfristiga tillgångar uppgår till 39,0 Mnkr (40,9 Mnkr). De långfristiga skulderna har ökat till 240 Mnkr (190 Mnkr) och kortfristiga skulder minskat till 74,1 (88,0 Mnkr). Det egna kapitalet uppgår till 9,4 Mnkr (9,9 Mnkr).

Framtidsperspektiv

Energieffektivitet prioriteras i fortsättningen då energi utgör 20% av företagets kostnader. Optimering av biogasproduktionen fortsätter. Under 2009 planeras för att överskottet av biogas skall tas tillvara som fordonsbränsle. Arbetet med nya substrat för ökad biogasproduktion skall fortsätta. Recipientuppföljning i samband med kväveförsöket kommer att dra resurser även under 2009 och sannolikt till och med 2011. Beslut om ny delägare skall behandlas 2009, en ytterligare ägare ger stordriftsfördelar och billigare avgift till samtliga ägare.

SRV Återvinning AB

Bolaget är verksamt på Södertörn och har sitt säte i Huddinge och ägs gemensamt av Huddinge, Haninge, Botkyrka, Salem och Nynäshamns kommuner. Salems ägarandel är 2,75 procent. Verksamheten är inriktad på att samla in, transportera och behandla avfall från hushåll och företag, samt att informera och utbilda så att återvinningen ökar och andelen avfall som måste deponeras minskar och blir renare.

Årets viktiga händelser

Den 6 juni 2008 utbröt en omfattande brand på SRV's deponi på Sofielunds återvinningsanläggning belägen i Gladö industriområde. Den ekonomiska konsekvensen av branden blev omfattande. Kostnaden för den akuta släckningsinsatsen blev närmare 1 Mnkr och har belastat årets resultat. Dessutom har det slaggrus som användes för att kväva branden belagts med avfallsskatt på 10,1 Mnkr. SRV kommer att överklaga skattemyndigheternas beslut men har ändå valt att boka upp skattekostnaden i 2008 års resultat.

Per den 31 mars 2008 har verksamheten i SRV's helägda dotterbolag, Ecoferm AB, överlåtits i sin helhet till SRV i form av en inkrämsöverlåtelse.

En ny insamlingstjänst för farligt avfall har lanserats under 2008. Under året har även logistikprojektet slutförts vilket har inneburit att samtliga hushållskärl har märkts upp med en s.k. tagg. Arbete med att bli kvalitetscertifierade enligt ISO 9001 har pågått under några år och i september 2008 fick SRV sitt kvalitetscertifikat.

Ekonomiskt utfall

Koncernens rörelseresultat för 2008 blev en förlust på 4,3 Mnkr att jämföra med en vinst på 14,4 Mnkr för 2007. För moderbolaget blev rörelseresultatet en förlust på 4,0 Mnkr att jämföra med en vinst på 15,6 Mnkr 2007. Den kraftiga resultatförsämringen under 2008 beror främst på två stora kostnadsposter. Bolagets resultat har belastats med en avfallsskatt på 10,1 Mnkr för det slagmaterial som användes för att kväva en större deponibrand under sommaren 2008. Beslutet att belägga denna brandbekämpning med avfallsskatt kommer att överklagas. Under 2008 har också en extra avsättning till sluttäckningskostnader för bolagets gamla deponi gjorts på 9 Mnkr. Reserven har vid kontroll visat sig vara för låg för att täcka de kostnader som kommer att uppstå i samband med sluttäckningen som kommer att ske under 2009-2010. Om dessa två poster exkluderas så visar verksamheten ett rörelseresultat på 15,1 Mnkr att jämföra med 15,6 Mnkr för 2007.

Resultat efter finansiella poster är -5,2 Mnkr (12,9). Efter räntenetto uppgår årets förlust i moderbolaget till 4,8 Mnkr jämfört med en vinst på 14,3 Mnkr föregående år. Koncernens resultat efter skatt uppgår till -4,0 Mnkr (9,5). I moderbolaget har en del av tidigare års överavskrivningar återförts med totalt 4,6 Mnkr. Moderbolagets resultat efter skatt uppgår till -0,4 Mnkr jämfört med 7,7 Mnkr för 2007.

Koncernens balansomslutning var vid årets slut 403,7 Mnkr (400,1). Moderbolagets balansomslutning vid samma tidpunkt uppgick till 404,5 Mnkr jämfört med 397,6 Mnkr året innan. Moderbolagets kassalikviditet uppgick på balansdagen till 130,1 procent (144,2) och soliditeten uppgick på balansdagen till 25,1 procent (26,7).

Framtidsperspektiv

Kraven på deponiverksamhet har skärpts under senare år, och dessa krav kommer att skärpas ytterligare. Sofielunds återvinningsanläggning är en av landets modernaste anläggningar för återvinning och deponering av avfall och är mycket betydelsefull för regionen, då många deponier inte klarar de striktare krav som ställs på deponier från och med 1/1/2009. Arbete pågår också med att förnya och förbättra gällande tillstånd för verksamheten. Med dessa förutsättningar bedöms SRV kunna vidareutvecklas och stärka sin ekonomiska ställning under de närmaste åren.

De ytor som färdigställts på deponi 3 beräknas vara tillräckliga för att bedriva verksamheten fram till och med 2010. Under 2009 kommer bottenarbeten utföras för att iordningställa ytterligare cirka tre hektar cellindelad deponiyta. Samtidigt kommer frågan om

lakvattenhantering att behöva få en slutlig lösning, varför ett projekt har startats avseende dragnings av nya ledningar samt utbyggnad av befintligt reningsverk.

För att vara delaktig i de nationella målen för insamling och behandling av matavfall utreder SRV möjligheten att påbörja insamling av utsorterat matavfall från hushåll. Under 2009 kommer ett förslag till beslutsunderlag för ägarkommunerna att arbetas fram som går ut på att SRV skall införa separat insamling av matavfall. Den mest miljövänliga behandlingsformen av matavfall är rötning vilket SRV har som långsiktigt mål. En första etapp kommer vara att under 2009 bygga en anläggning för att omvandla insamlat matavfall till substrat som sedan kan samrötas med avloppsvatten.

Antalet företag som sorterar och återvinner avfall tros fortsätta att öka så länge sådana företag med relativt begränsad volym kan bedriva sin verksamhet utan omfattande tillståndsplikt. Konkurrensen väntas därför fortsätta att öka inom återvinningsbranschen

AB Vårlyjus

AB Vårlyjus är ett bolag som har till syfte att utveckla och saluföra vård-, behandlings- och rådgivningsinsatser för barn och unga. Bolaget bildades 1994 för att kommunerna skulle ha fortsatt tillgång till kvalificerad barn- och ungdomsvård när landstingets skyldighet att tillhandahålla sådan vård upphörde genom en lagändring. Kommunerna i Stockholms län utom Stockholm valde att organisera sitt samarbete i aktiebolagsform. Bolagets aktiekapital skall uppgå till lägst 5 miljoner kronor och högst 20 miljoner kronor. Salems kommuns andel är 3,1 %, vilket motsvarar 1 565 aktier av totalt 50 000.

Årets verksamhet och ekonomiskt utfall

2008 var AB Vårlyjus fjortonde verksamhetsår. Under i princip alla år sedan starten har bolaget haft svag eller obefintlig lönsamhet. År 2007 innebar en vändning med ett positivt resultat på 14,6 Mnkr efter skatt. Vid bolagsstämman i maj 2008 beslutades att det villkorade aktieägartillskottet om 5 Mnkr skulle återbetalas till ägarna innevarande år.

Även för år 2008 är det ekonomiska resultatet tillfredsställande. Det ekonomiska resultatet uppgår 14,4 Mnkr före bokslutsdispositioner och skatt. Fastigheten Sättravik försåldes våren 2008 och försäljningsvinsten på 5,6 Mnkr ingår i de 14,4 Mnkr.

Vårlyjus goda ekonomi har medfört att bolaget på nytt har kunnat börja fokusera på kvalitets- och kompetensutveckling.

Framtidsperspektiv

Med hänsyn till finanskris och lågkonjunktur är osäkerheten större än tidigare år om hur efterfrågan på bolagets tjänster kommer att utvecklas. Styrelsen och VD gör dock bedömningen att bolaget även år 2009 ska göra ett positivt resultat.

REDOVISNINGSPRINCIPER

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas tillgångar för stadigvarande bruk. Anläggningstillgångarnas anskaffningsvärde upptas i balansräkningen till belopp motsvarande utgifterna för tillgångens förvärv eller tillverkning, efter avdrag för planenliga avskrivningar.

Anslagsbindningsnivå

Anslag fastställs för vissa bestämda ändamål. Anslag kan fastställas/bindas på olika nivåer. Anslagsbindningsnivån inom driftbudgeten är nämndnivå. Inom investeringsbudgeten är anslagsbindningen på projekt/objekt. Under löpande budgetår kan nämnderna omprioritera resurser inom driftbudgeten. Kommunfullmäktiges beslut om verksamhetens inriktning är dock styrande.

Avskrivningar

Anläggningstillgångar skrivs av enligt plan efter en bedömning av tillgångens förväntade nyttjandeperiod. Viss vägledning finns i SKL:s förslag till avskrivningstider.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Materiella anlägg.n.tillg.	År	%
Verksamhetsfastigh.	20-33	3-5
Fastigh. f affärsverks.	20-50	2-5
Publika fastigheter	20-33	3-5
Övriga fastigheter	20-33	3-5
Inventarier	3-10	10-33
Fordon och maskiner	5-10	10-20

Avskrivningar påbörjas efter färdigställande på byggnader och tekniska anläggningar.

Exploateringsverksamhet

Nya anvisningar för redovisning av kommunal markexploatering har fastställts av kommunfullmäktige i februari 2005, §2.

Uppdraget och anvisningar finns redovisat i § 6 till kommunstyrelsen, jan 2005.

Intäkter resultatförs direkt i driftredovisningen för tomtförsäljning. Gatukostnader och gatukostnadsersättningar redovisas som investeringsutgifter och -inkomster.

I bokslutet för 2008 finns 3 mnkr redovisade för Hus 01 i Söderby Park. Denna intäkt återfinns i resultaträkningen under jämförelsestörande post. Övrigt har redovisats mot resultaträkning och investeringsredovisning.

Inventarier

Riktlinjerna för inventarieanskaffning innebär att inventarier med en ekonomisk livslängd på minst tre år och ett anskaffningsvärde på minst ett prisbasbelopp betraktas som avsedda för stadigvarande bruk eller innehav och ska således aktiveras enligt rekommenderad tidsplan. Övriga inventarier ska kostnadsredovisas på driftbudgeten.

Vid utrustning av ny arbetsplats, ny barnstuga eller utrustning av större omfattning aktiveras (avskrivs enligt rekommenderad plan) samtliga inventarier även om några inventariers anskaffningsvärde understiger ett prisbasbelopp och den ekonomiska livslängden är mindre än tre år.

Kapitalkostnader

Kapitalkostnader är den samlade benämningen på intern ränta och avskrivningar. Internräntan 2008 uppgår till 5,0 %. Kapitalkostnaderna har förutom till VA-verksamheten och serviceavdelningen inte fördelats ut på respektive verksamhet.

Kodplan

En kodplan är en systematisk förteckning över de konton som används i den ekonomiska redovisningen och åskådliggör hur dessa konton samarbetar i löpande bokföring och bokslut.

Baskonto

Fr o m 1996-01-01 använder Salems kommun KOMMUN-BAS 95, som följer strukturen och grundbegreppen i BAS 90. Kontoplanen omfattar 9 kontoklasser.

Kontoklass 1	Tillgångar
Kontoklass 2	Skulder o Eget kapital
Kontoklass 3	Intäkter/Inkomster
Kontoklass 4	Kostnader/Utgifter Inköp av anläggningstillg. o -material Entreprenader o konsulttjänster Bidrag o transferringar
Kontoklass 5	Kostnader för arbetskraft
Kontoklass 6-7	Övriga verksamhetskostnader
Kontoklass 8	Resultaträkningens övriga intäkter och kostnader
Kontoklass 9	Interna intäkter och kostnader

Verksamhetskod

Kommunens verksamheter beskrivs med en fyrsiffrig koddel.

Kundfordringar

Kundfordringar som avser verksamhetsåret har fordringsförts.

Leverantörsskulder

Fakturor inkomna efter årsskiftet men avseende verksamhetsåret har skuldförts.

Pensionsskuld och särskild löneskatt

Från 1998 års bokslut redovisas pensionsskulden enligt blandmodellen. Intjänad pension from 1998 har i balansräkningen redovisats som avsättning och pension intjänad tom 1997 redovisas bland ansvarsförbindelser.

Den särskilda löneskatten på pensionskostnader periodiseras och visas i notsystemet. Not avsättningar till pension har utformats enligt rekommendation 17 från bokslut 2007.

Kommunfullmäktige beslutade år 2000, § 44, och år 2001, § 19, att kommunen tillsvidare överlåter till de anställda att själva förvalta hela pensionsavgiften.

Den del av nyintjänad pension, som inte utbetalats utan redovisas som avsättning är förmånsbestämd ålderspension, pension till efterlevande och PA-KL pension.

Utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension för 2008 sker i mars 2009 och redovisas i bokslutet som kortfristig skuld. Även den särskilda löneskatten på denna ålderspension är redovisad som kortfristig skuld.

KPA beräknar pensionsskuld till delårsrapport och bokslut.

Pensionsavsättningar och pensionsförpliktelse i ansvarsförbindelser räknas årligen upp med genomsnittlig statslåneränta. Räntekostnaden för avsättningar redovisas som finansiell kostnad för pensioner.

Periodisering

Kostnader och intäkter har periodiserats. Detta gäller även kostnads- och intäktsräntor.

Privata medel

Likvida medel tillhörande omsorgstagare inom äldre- och handikappomsorgen redovisas som ansvarsförbindelse i balansräkningen.

Semesterlöneskuld

Semesterlöneskulden redovisas som kortfristig skuld.

Skatteintäkter

Redovisas enligt Rådet för kommunal redovisning, rekommendation nr 4.2.

Redovisad skatteintäkt återfinns i not 4 Skatteintäkter i resultaträkningen och i not 14 Kortfristiga fordringar i balansräkningen.

SKL:s skatteunderlagsprognos har används i bokslutet från 2007.

VA-anslutningsavgifter

Anslutningsavgifter redovisas som intäkt i resultaträkningen i takt med att motsvarande avskrivningar kostnadsförs.

Till bokslutet 2007 har en egen balansräkning för VA-verksamheten tagits fram, enligt den nya lagstiftningen från 2007-01-01. Ändring av redovisningsprincip har skett enligt beslut Kf §61 och påverkar ingående balans 2008-01-01. Eget kapital, not 16, minskas med 22.328 tkr som förs till kortfristiga skulder, förutbetalda anslutningsavgifter, not 19.

Anläggningskapitalet är skillnaden mellan anläggningstillgångar och långfristiga skulder samt avsättningar.

Balansräkningen visar vilka tillgångar och skulder kommunen har på bokslutsdagen. Skillnaden mellan tillgångar och skulder utgör det egna kapitalet.

Kassaflödesanalysen redovisar betalningsflödena uppdelat på sektorerna löpande verksamhet, investeringar och finansiering. Resultatet visar förändringen av likvida medel.

Resultaträkningen visar årets finansiella resultat och hur det uppkommit. Resultaträkningen visar även förändringen av eget kapital, något som också kan utläsas genom att jämföra balansräkningen de två senaste åren.

Rörelsekapitalet är skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder.

Skulder är dels kortfristiga (betalas inom ett år) och dels långfristiga.

Soliditet är andelen eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Soliditeten visar hur stor del av tillgångarna som finansierats med egna medel. I ekonomiska nyckeltal visas soliditeten exkl. och inkl. pensionsförpliktelser.

Tillgångar är dels anläggningstillgångar och dels omsättningstillgångar. Anläggningstillgångar är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav, som t.ex. fastigheter, maskiner, inventarier, aktier och långfristiga fordringar. Omsättningstillgångar är tillgångar som beräknas omsättas inom ett år som t.ex. likvida medel och kortfristiga fordringar.

ORD OCH UTTRYCK

RESULTATRÄKNING

Tkr	Bokslut	Budget	Bokslut
	2007	2008	2008
	2007	2008	2008
Verksamhetens intäkter, not 1	120 679	119 212	130 136
Jämförelsestör post, exploatering o tomtförsäljn	7 013	5 000	8 500
Verksamhetens kostnader, not 2	-683 035	-720 478	-726 816
Jämförelsestör post, exploatering o tomtförsäljn	-39	0	0
Avskrivningar, not 3	-30 668	-31 400	-31 279
Verksamhetens nettokostnader	-586 050	-627 666	-619 459
Skatteintäkter, not 4	519 484	555 338	551 685
Generella statsbidrag och utjämning, not 5	77 572	95 432	92 387
Finansiella intäkter, not 6	1 603	300	1 552
Finansiella kostnader, not 7	-8 642	-11 733	-9 998
Resultat före extraordinära poster	3 967	11 671	16 167
Extraordinära intäkter	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0
Årets resultat, not 8	3 967	11 671	16 167
Årets resultat exkl. VA	4 352	11 961	17 629

Noter

Tkr	Bokslut	Budget	Bokslut
	2007	2008	2008
	2007	2008	2008
Not 1 Verksamhetens intäkter			
Bidrag	46 185	47 750	49 061
Taxor o avgifter	42 650	41 536	41 817
Försäljn av verksamheter	23 445	20 527	27 852
Ersättningar	1 094	1 951	2 569
Hyror & arrenden	6 013	5 446	5 920
Övrigt inkl periodiseringar	8 305	7 002	11 417
Summa externa intäkter	127 692	124 212	138 636
Verksamhetens intäkter enl driftredovisning	355 854	360 141	373 274
Verksamhetens intäkter, centralt	8 262	8 188	8 368
Interna poster mellan förvaltningar	-236 424	-244 117	-243 006
Verksamhetens intäkter	127 692	124 212	138 636
Not 2 Verksamhetens kostnader			
Kostnader för arbetskraft	-385 616	-404 658	-398 003
Entreprenader o köp av verksamhet	-207 367	-215 835	-229 510
Förbrukningsinventarier & förbrukningsmaterial	-22 840	-20 262	-22 180
Bränsle, energi, vatten	-15 880	-16 661	-15 663
Bidrag o transfereringar	-15 101	-18 641	-17 370
Hyror och fastighetsservice	-11 096	-12 533	-13 996
Transporter & resor	-5 231	-5 556	-5 143
Konsulttjänster	-4 087	-4 915	-5 635
Underhållsmaterial	-2 529	-2 895	-3 214
Övrigt inkl periodiseringar	-13 327	-18 522	-16 102
Summa externa kostnader	-683 074	-720 478	-726 816
Verksamhetens kostnader enl driftredovisning	-908 037	-958 473	-963 998
Verksamhetens kostnader, centralt	-7 261	-1 753	-1 429
Interna poster mellan förvaltningar	236 377	244 089	242 829
Interna poster mellan förvaltningar	0	0	0
Interna poster investeringsredovisning	73	28	177
Utbetalda pensioner	-6 440	-7 082	-7 486
Justering avskrivningar	2 191	2 713	3 060
Dröjsmålsränta mm	23	0	31
Verksamhetens kostnader	-683 074	-720 478	-726 816

Noter

Tkr	Bokslut	Budget	Bokslut
	2007	2008	2008
	2007	2008	2008
Not 3 Avskrivningar			
Avskrivningar fastigheter	-23 706	-24 118	-24 258
Avskrivningar inventarier	-6 962	-7 282	-6 459
Nedskrivning av anläggningstillgång	0	0	-562
Övrigt	0	0	0
Summa avskrivningar	-30 668	-31 400	-31 279
Not 4 Skatteintäkter			
Prel skatteintäkter under året	512 805	555 338	556 289
Prognos för slutavräkning innevarande år	8 310	0	-3 628
Justeringspost året efter inkomståret	-1 631	0	-976
Summa skatteintäkter	519 484	555 338	551 685
Not 5 Generella statsbidrag och utjämning			
Kostnadsutjämningsbidrag	30 629	40 091	37 507
Inkomstutjämningsbidrag	36 198	43 832	43 519
Regleringsbidrag/-avgift	13 383	-6 822	-6 861
Avgift till LSS-utjämning	-2 638	-1 475	-1 484
Kommunal fastighetsavgift	0	19 806	19 706
Summa generella statsbidrag och utjämning	77 572	95 432	92 387
Not 6 Finansiella intäkter			
Ränteintäkter likvida medel	959	220	664
Ränteintäkter likvida medel, depå, pension	0	0	0
Ränteintäkter likvida medel, depå, pension	83	0	206
Ränteintäkter kundfordringar	54	0	16
Intäkter pensionsplacering	0	0	0
Intäkter pensionsplacering	187	0	444
Aktieutdelning	83	80	65
Övriga finansiella intäkter	237	0	157
Summa finansiella intäkter	1 603	300	1 552
Not 7 Finansiella kostnader			
Räntekostnader	-7 069	-8 433	-6 552
Räntekostnader	0	0	0
Räntekostnader, TAC energioptimering	-320	-2 210	-2 182
Finansiella kostnader pension	-675	-888	-929
Värdeminskkn pensionsplaceringar i värdepapper	0	0	0
Värdeminskkn pensionsplaceringar i värdepapper	-342	0	-135
Konsultkostnader pensionsplacering	-162	-132	-132
Övrigt	-74	-70	-68
Summa finansiella kostnader	-8 642	-11 733	-9 998
Not 8 Årets resultat			
Årets resultat enligt resultaträkningen	3 967	11 671	16 167
Avgår: samtliga realisationsvinster	-4 974	-5 000	-8 500
Tillägg: ianspråktagande av sparande	1 007	0	0
Justerat resultat	0	6 671	7 667

KASSAFLÖDESANALYS

Tkr	Bokslut 2007	Budget 2008	Bokslut 2008
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat, not 8	3967	11671	16167
Justering för av- och nedskrivningar, not 3	30668	31400	31279
Justering för gjorda avsättningar, not 17	7087	3280	5241
Minskning av avsättningar pga utbetalningar not 17	-441		-559
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster			-87
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	41281	46351	52041
Ökning/minskning kortfristiga fordringar, not 14	-11582,16	-1950	9717
Ökning/minskning exploatering, not 12	-30	1	0
Ökning/minskn. investering i kortfristig placering	5840,368	0	0
Ökning/minskning kortfristiga skulder, not 19	28285	-11233	-2214
Kassaflöde från den löpande verksamheten	63794,21	33169	59544
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Investering i materiella anläggningstillgångar, not 9	-65664	-148976	-86754
Försäljning av materiella anläggningstillgångar, not 9	3598	15350	887
Investeringsbidrag			2610
Försäljning av bostadsrätter, not 13	63	21	0
Investering i finansiella anläggningstillgångar, not 11	-16841	-6987	-10321
Förändring obligationer, not 11			413
Försäljning av finansiella anläggningstillg., fonder, not 11	0	0	2466
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-78844	-140592	-90699
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Nyupptagna lån, not 18	23000	124021	26000
Amortering av långfristiga skulder, not 18	-13533	-13533	-15267
Minskning av långfristiga fordringar, not 10	34	13	13,126
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	9501	110501	10746,13
Årets kassaflöde	-5549	3078,004	-20408,87
Likvida medel vid årets början	34797	29248	29248
Likvida medel vid periodens/årets slut	29248	32326	8839,126
RÄNTEBÄRANDE NETTOTILLGÅNG/SKULD			
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets början, lån	-162400	-171867	-171867
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets slut, lån	-171867	-282355	-182600

BALANSRÄKNING

Tkr

Tkr

Bokslut
2007

Budget
2008

Bokslut
2008

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar

Mark, byggn. o tekniska anlägg., not 9 562 061 699 542 580 147

Pågående ny-/ombyggnationer, not 9 37 077 0 71 107

Maskiner och inventarier, not 9 18 510 20 332 18 481

S:a materiella anläggningstillgångar 617 648 719 874 669 736

Finansiella anläggningstillgångar

Långfristiga fordringar, not 10 90 77 77

Värdepapper, aktier, bostadsrätter not 11 18 572 25 559 25 992

Summa finansiella anläggningstillgångar 18 662 25 636 26 068

Summa anläggningstillgångar 636 310 745 510 695 804

Omsättningstillgångar

Exploateringsverksamhet, not 12 1 0 1

Försäljning Bostadsrätter/Anlägg., not 13 21 0 21

Kortfristiga fordringar, not 14 36 844 38 794 27 127

Placeringar i värdepapper, not 15 0 0 0

Kassa och bank, not 15 29 248 32 326 8 839

Summa omsättningstillgångar 66 114 71 120 35 988

SUMMA TILLGÅNGAR 702 424 816 630 731 792

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER

Eget kapital, not 16 -352 684 -364 355 -368 851

därav årets vinst/förlust -3 967 -11 671 -16 167

Avsättningar

Avsättning pensioner inkl löneskatt, not 17 -23 068 -26 348 -27 750

Summa avsättningar -23 068 -26 348 -27 750

Skulder

Långfristiga skulder, not 18 -171 867 -282 355 -182 600

Kortfristiga skulder, not 19 -154 805 -143 572 -152 591

Summa skulder -326 672 -425 927 -335 191

SUMMA SKULDER, AVSÄTTNINGAR OCH EGET KAPITAL

-702 424 -816 630 -731 792

Panter och ansvarsförbindelser

Pensionsförpliktelser, not 20 -272 323 -276 318 -274 039

Övriga ansvarsförbindelser, not 21 -79 793 -81 793 -186 142

Noter

Tkr

	Bokslut 2007	Bokslut 2008
NOT 9 Mark, byggnader och tekn anlägg		
<u>Markreserv</u>		
<i>Akkumulerade anskaffningsvärde</i>		
Ingående anskaffningsvärden	2 800	2 800
Investerat under året		574
Försäljning/utrangering		
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	2 800	3 374
<i>Akkumulerade avskrivningar enligt plan</i>		
Ingående avskrivningar enligt plan	-249	-249
Försäljning/utrangering		
Årets avskrivningar		
Utgående ackumulerade avskrivningar	-249	-249
Utgående bokfört värde markreserv	2 551	3 125
<u>Verksamhetsfastigheter</u>		
<i>Akkumulerade anskaffningsvärde</i>		
Ingående anskaffningsvärden	641 549	650 799
Investerat under året	9 250	20 435
Aktiverat från pågående Ny/Ombyggnader		10 676
Försäljning/utrangering		-178
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	650 799	681 732
<i>Akkumulerade avskrivningar enligt plan</i>		
Ingående avskrivningar enligt plan	-203 289	-223 027
Försäljning/utrangering		8
Årets avskrivningar	-19 739	-19 907
Utgående ackumulerade avskrivningar	-223 028	-242 926
Utgående bokfört värde verksamhetsfastigheter	427 771	438 806
<u>Fastigheter för affärsverksamhet (Vattenverk)</u>		
<i>Akkumulerade anskaffningsvärde</i>		
Ingående anskaffningsvärden	103 987	112 569
Investerat under året	8 582	3 371
Aktiverat från pågående Ny/Ombyggnader		2 613
Försäljning/utrangering		
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	112 569	118 553
<i>Akkumulerade avskrivningar enligt plan</i>		
Ingående avskrivningar enligt plan	-21 342	-23 797
Försäljning/utrangering		
Årets avskrivningar	-2 455	-2 743
Utgående ackumulerade avskrivningar	-23 797	-26 540
Utg bokfört värde Fastigh f affärsverks (Vattenverk)	88 772	92 013

Noter

Tkr

	Bokslut 2007	Bokslut 2008
NOT 9 Mark, byggnader och tekn anlägg		
<u>Publika fastigheter (Gator, vägar, parker)</u>		
<i>Ackumulerade anskaffningsvärde</i>		
Ingående anskaffningsvärden	51 911	55 414
Investerat under året	3 503	3 740
Aktiverat från pågående Ny/Ombyggnader		1 104
Försäljning/utrangering		
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	55 414	60 258
<i>Ackumulerade avskrivningar enligt plan</i>		
Ingående avskrivningar enligt plan	-13 625	-15 099
Försäljning/utrangering		
Årets avskrivningar	-1 474	-1 566
Utgående ackumulerade avskrivningar	-15 099	-16 665
Utg bokfört värde Publika fastigh Gator, vägar, parker)	40 315	43 593
<u>Fastigheter annan verksamhet (Hyses- o industrifast)</u>		
<i>Ackumulerade anskaffningsvärde</i>		
Ingående anskaffningsvärden	3 657	3 657
Investerat under året	0	0
Försäljning/utrangering		
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	3 657	3 657
<i>Ackumulerade avskrivningar enligt plan</i>		
Ingående avskrivningar enligt plan	-967	-1 005
Försäljning/utrangering		
Årets avskrivningar	-38	-38
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 005	-1 043
Utg bokfört värde Fastigheter annan verksamhet	2 652	2 614
<u>Pågående Ny/Ombyggnationer</u>		
<i>Ackumulerade anskaffningsvärde</i>		
Ingående anskaffningsvärden	0	37 077
Investerat under året	37 077	48 706
Aktiverat från pågående Ny/Ombyggnader		-14 393
Försäljning/utrangering, nedskrivning		-283
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	37 077	71 107

Noter

Tkr

	Bokslut 2007	Bokslut 2008
NOT 9 Mark, byggnader och tekn anlägg		
<u>Maskiner och inventarier</u>		
<i>Ackumulerade anskaffningsvärde</i>		
Ingående anskaffningsvärden	100 905	104 559
Investerat under året	3 654	6 429
Aktiverat från pågående Ny/Ombyggnader		
Försäljning/utrangering		-796
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	104 559	110 192
<i>Ackumulerade avskrivningar enligt plan</i>		
Ingående avskrivningar enligt plan	-79 087	-86 049
Försäljning/utrangering		746
Årets avskrivningar	-6 962	-6 409
Utgående ackumulerade avskrivningar	-86 049	-91 712
Utgående bokfört värde maskiner och inventarier	18 510	18 480
<u>TOTALT MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR</u>		
<i>Ackumulerade anskaffningsvärde</i>		
Ingående anskaffningsvärden	904 809	966 875
Investerat under året	62 066	83 255
Aktiverat från pågående Ny/Ombyggnader	0	0
Försäljning/utrangering	0	-1 257
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	966 875	1 048 873
<i>Ackumulerade avskrivningar enligt plan</i>		
Ingående avskrivningar enligt plan	-318 559	-349 226
Försäljning/utrangering	0	754
Årets avskrivningar	-30 668	-30 663
Utgående ackumulerade avskrivningar	-349 227	-379 135
TOTALT	617 648	669 738

Noter

Tkr	Bokslut 2007	Bokslut 2008
Not 10 Långfristiga fordringar		
Lån anslutningsavgift	46	41
Lån gatukostnadsersättning	44	36
Summa långfristiga fordringar	90	77
Not 11 Värdepapper, andelar och bostadsrätter		
Fonder	2 489	0
Obligationer	14 463	21 923
Certifikat	0	2 976
Värdereglering värdepapper	-110	-637
Aktier och andelar	363	363
Bostadsrätter	1 367	1 367
Summa värdepapper, andelar och bostadsrätter	18 572	25 992
Not 12 Exploateringsverksamhet		
Uttringe Hage	0	0
Lustigknopp	0	0
Söderby Park	0	0
Karlskronaviken	0	0
Soldalen	1	1
Sandbäck	0	0
Summa exploateringsverksamhet	1	1
Not 13 Försäljning bostadsrätter/anlägg		
Försäljn anlägg, Bergshyddan 5	21	21
Summa försäljning bostadsrätter/anlägg	21	21
Not 14 Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	11 080	5 954
Interimsfordringar	2 316	2 892
Fordringar hos staten	864	367
Statsbidragsfordringar	36	25
Skattefordringar, slutavräkning*	9 779	7 333
Moms	8 538	6 019
Bergen Energi	4 142	4 471
Övrigt	89	66
Summa kortfristiga fordringar	36 844	27 127
* Skatteintäkter		
Prel skatteintäkter under året	512 805	556 289
Prognos för slutavräkning innevarande år	8 310	-3 628
Justeringspost året efter inkomståret	-1 631	-977
Not 15 Kassa och bank		
Handkassa	80	85
Bankmedel	29 168	8 073
Postgiro	0	681
Summa kassa och bank	29 248	8 839
Not 16 Eget kapital		
Anläggningskapital (avsättn+lfr.skuld-anl.tillg)	-441 375	-485 454
Rörelsekapital (kortfr.skuld-omsättn.tillg)	66 363	116 603
Utgående eget kapital	-375 012	-368 851
Justeringspost: Ny redovisn av Va-verksamheten	22 328	
	-352 684	

Noter

Tkr	Bokslut 2007	Bokslut 2008
Not 17 Avsättningar till pensioner		
Ingående avsättning	-16 422	-23 068
Pensionsutbetalningar	441	559
Nyintjänad pension	-5 114	-3 560
Ränte- och basbeloppsuppräknings	-675	-929
Förändring av löneskatt	-1 298	-914
Övrigt	0	162
Utgående avsättning	-23 068	-27 750
Not 18 Långfristiga skulder		
Anläggningslån	-150 400	-138 400
Anläggningslån, energioptimering	-21 467	-44 200
Summa långfristiga skulder	-171 867	-182 600
Not 19 Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	-47 834	-34 721
Upplupna löner	-3 022	-2 662
Semesterlöneskuld	-24 118	-22 683
Upplupen löneskatt, pension	-3 104	-3 540
Upplupen kostn avgiftsbestämd ålderspension	-10 343	-11 127
Interimsskulder	-22 317	-25 342
Flyktingmottagning	-4 714	-5 729
Förutbetalda anslutningsavgifter VA	-22 328	-23 780
Kortfristig del av långfristig skuld	-13 533	-15 267
Civildförsvaret	-2 672	-3 017
Skulder till staten	0	-3 628
Övrigt	-820	-1 095
Summa kortfristiga skulder	-154 805	-152 591
Not 20 Pensionsförpliktelser		
Intjänade pensioner	-219 156	-220 537
Löneskatt 24,26 %	-53 167	-53 502
Summa pensionsförpliktelser	-272 323	-274 039
Not 21 Övriga ansvarsförbindelser		
Borgen o förpliktelser gentemot delägda företag	-10 526	-11 881
Kommunalt borgens- o förlustansvar, egna hem	-1 186	-1 042
Förpliktelser mot kontrakterade entreprenörer	-52 400	-52 400
Övriga förpliktelser	-5 102	-4 913
Leasingavtal		
Leasing - Utbetalning inom 1 år	-3 222	-4 451
Leasing - Utbetalning mellan 1 år och 5 år	-1 970	-11 316
Leasing - Utbetalning senare än 5 år		
Inhyrda lokaler/fastigheter	-5 332	-100 083
Privata medel	-55	-56
Summa övriga ansvarsförbindelser	-79 793	-186 142

RESULTATRÄKNING VA-VERKSAMHET

	Not	2008	2007
Verksamhetens intäkter	1	13 525	13 306
Verksamhetens kostnader	2	-12 349	-12 520
Avskrivningar	3	-2 638	-2 038
Verksamhetens nettokostnader		-1 462	-1 252
Skatteintäkter		0	0
Finansiella intäkter		0	0
Finansiella kostnader		0	0
Resultat före extraordinära poster		-1 462	-1 252
Extraordinära intäkter		0	0
Extraordinära kostnader		0	0
Årets resultat		-1 462	-1 252

NOTER TILL RESULTATRÄKNING

Not 1	Verksamhetens intäkter	2008	2007
Brukningssavgifter		11 947	11 894
Anslutningsavgifter		211	149
Intäktsföring av förutbetalda intäkter		446	474
Övriga intäkter		186	39
Interna brukningssavgifter (kommunens fastigheter)		735	750
Summa		13 525	13 306

Not 2	Verksamhetens kostnader	2008	2007
Personalkostnader (1)		3 484	3 722
Extern köpta tjänster		5 059	5 272
Material		1 061	914
Inköp Stockholm Vatten		2 077	1 926
Från kommunen fördelade övriga kostnader (2)		668	686
Summa		12 349	12 520

(1) Personalkostnaderna har fördelats till VA-verksamheten efter uppskattad/beräknad tid.

(2) Hyror och övriga lokalkostnader är fördelade efter utnyttjade utrymmen. Övriga kostnader som kostnad för fordon, mättberäkning mm är fördelad efter utnyttjad tid medan för fakturering har antalet fakturor utnyttjats som fördelningsnyckel.

Not 3 Avskrivningar

Anläggningstillgångar skrivs av, enligt plan, över den förväntade nyttjandeperioden. Viss vägledning finns i SKL:s förslag till avskrivningstider. Följande avskrivningsprocent tillämpas.

Materiella anläggningstillgångar	År	%
Vatten och avloppsledningar	50	2
Avloppspumpstationer, tryckstegring	25	4
Fordon, maskiner	5-10	10-20
Inventarier	3-10	10-33

Årets avskrivningar

Materiella anläggningstillgångar	2008	2007
Mark och byggnader	2 559	1 949
Maskiner och inventarier	79	89
Summa	2 638	2 038

BALANSRÄKNING VA-VERKSAMHET

TILLGÅNGAR	Not	2008-12-31	2007-12-31
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	1	92 013	88 771
Pågående byggnadsarbeten	2	566	2 613
Maskiner och inventarier	3	233	327
Summa materiella anläggningstillgångar		92 812	91 711
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga fordringar	4	28 880	30 052
Summa finansiella anläggningstillgångar		28 880	30 052
Summa anläggningstillgångar		121 692	121 763
Omsättningstillgångar			
Kundfordringar		1 939	1 737
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	5	960	
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Summa omsättningstillgångar		2 899	1 737
SUMMA TILLGÅNGAR		124 591	0 123 500
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	6	-7 999	-9 461
därav årets resultat	7	1 462	1252
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner			
Löneskatt pensionsavsättningar			
Summa avsättningar			
Skulder			
Långfristiga skulder	8	-92 812	-91 711
Förutbetalda intäkter anslutningsavgifter	9	-23 780	-22 328
Summa skulder		-116 592	-114 039
SUMMA SKULDER, AVSÄTTNINGAR OCH EGET KAPITAL		-124 591	-123 500

Not 1	Mark, byggnader och tekniska anläggningar	2008	2007
Anskaffningsvärde			
	Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	112 568	103 986
	Årets investeringar	3 372	8 582
	Aktiverat pågående byggnation Lustigknopp	2 613	
	Försäljningar/utrangeringar	0	0
	Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	118 553	112 568
Avskrivningar			
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-23 797	-21 342
	Försäljningar/utrangeringar	0	0
	Avskrivningar enligt VA redovisning	-2 559	-1 949
	Övriga avskrivningar	-184	-506
	Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	-26 540	-23 797
	Utgående planenligt restvärde	92 013	88 771
Not 2 Pågående byggnadsarbeten			
	Dagvattendamm Lustigknopp	0	2 613
	Avloppspumpstation Rönninge centrum	361	0
	VA-ledning utmed Uttringe Gårds väg	205	0
	Summa	566	2 613
Not 3 Maskiner och inventarier			
Anskaffningsvärde			
	Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	1 183	1 183
	Årets investeringar	74	0
	Försäljningar/utrangeringar	0	0
	Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 257	1 183
Avskrivningar			
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-856	-655
	Försäljningar/utrangeringar	0	0
	Avskrivning enligt VA redovisning	-79	-89
	Övriga avskrivningar	-89	-112
	Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	-1 024	-856
	Utgående planenligt restvärde	233	327
Not 4 Långfristiga fordringar			
	Fordran på kommun avseende anslutningsavgifter	23 780	22 328
	Fordran avseende balanserade brukningsavgifter	5 100	7 724
	Summa kassa,bank	28 880	30 052
Not 5 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
	Förutbetald kostnad SYVAB	905	0
	Förutbetald kostnad EDP Winvas	55	0
	Summa	960	0

Not 6 Eget kapital

Ingående eget kapital	-9 461	-10 713
Resultat justerat enligt ny princip (periodiserade anslutningsavgifter)	1 462	1 252
Utgående eget kapital	-7 999	-9 461

Not 7 Årets resultat

Årets resultat enligt kommunens bokslut (+ underskott; - överskott)	1 462	385
Avgår periodisering av årets anslutningsavgifter (ny princip)	0	1 491
Förutbetalda anslutningsavgifter (10% av årets + 2% ackumulerade)	0	-624
Årets resultat	1 462	1 252

Not 8 Långfristiga skulder

Lån från kommunen (motsvarar restvärde på anläggningstillgångar)	92 812	91 711
---	---------------	---------------

Not 9 Förutbetalda intäkter anslutningsavgifter

Periodiserade anslutningsavgifter

Ingående värde	22 328	21 460
Årets anslutningsavgifter	2 109	1 491
Anslutningsavgifter intäktsfört under året	-211	-149
2% av förutbetalda anslutningsavgifter intäktsfört	-446	-474
Utgående värde	23 780	22 328

DRIFTREDOVISNING

Tkr	Bokslut 2007	Budget 2008	Bokslut 2008
KOMMUNSTYRELSE			
Intäkter	1 585	759	1 508
Kostnader	-36 544	-38 352	-38 008
Nettokostnader	-34 959	-37 593	-36 501
SERVICEAVDELNING			
Intäkter	8 437	8 488	8 777
Kostnader	-8 655	-8 744	-9 252
Nettokostnader	-218	-256	-475
MILJÖ- OCH SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNING			
Intäkter	11 689	10 946	11 500
Kostnader	-59 730	-60 821	-59 896
Nettokostnader	-48 041	-49 875	-48 396
TOMTFÖRSÄLJNING: EXPL.OMR OCH ÖVRIGA			
Intäkter	6 445	5 000	9 560
Kostnader	-27	0	-676
Nettointäkter	6 418	5 000	8 884
VA-VERKSAMHET			
Intäkter	14 173	15 140	13 525
Kostnader	-14 558	-15 430	-14 987
Nettokostnader	-385	-290	-1 462
BYGG- OCH MILJÖNÄMND			
Intäkter	0	0	0
Kostnader	-284	-273	-227
Nettokostnader	-284	-273	-227
REVISORSNÄMND			
Intäkter	0	0	0
Kostnader	-534	-546	-546
Nettokostnader	-534	-546	-546
ÖVERFÖRMYNDARNÄMND			
Intäkter	0	0	0
Kostnader	-685	-627	-630
Nettokostnader	-685	-627	-630
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMND			
Intäkter	504	442	672
Kostnader	-11 692	-12 360	-12 291
Nettokostnader	-11 188	-11 918	-11 619
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMND			
Intäkter	268 043	276 665	281 308
Kostnader	-583 086	-617 815	-622 883
Nettokostnader	-315 043	-341 149	-341 575
SOCIALNÄMND			
Intäkter	44 978	42 701	46 424
Kostnader	-192 242	-203 506	-204 601
Nettokostnader	-147 264	-160 805	-158 177
TOTALA INTÄKTER	355 854	360 141	373 274
TOTALA KOSTNADER	-908 037	-958 473	-963 998
NETTOKOSTNADER	-552 183	-598 332	-590 724

INVESTERINGSREDOVISNING

Tkr	Bokslut 2007	Budget 2008	Bokslut 2008
KOMMUNSTYRELSE			
Inkomster	0	0	0
Utgifter	-1 300	-6 097	-600
Nettoutgifter	-1 300	-6 097	-600
SERVICEAVDELNING			
Inkomster	0	0	0
Utgifter	-177	-125	-17
Nettoutgifter	-177	-125	-17
MILJÖ- OCH SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNING			
Inkomster	3 272	5 400	770
Utgifter	-27 209	-91 143	-37 485
Nettoutgifter	-23 937	-85 743	-36 715
ENERGIOPTIMERINGSPROJEKT			
Inkomster	0	9 750	2 610
Utgifter	-24 127	-39 000	-41 679
Nettoutgifter	-24 127	-29 250	-39 069
EXPLOATERINGAR GATA			
Inkomster	111	200	46
Utgifter	-122	-2 935	-348
Nettoutgifter	-11	-2 735	-303
VA-VERKSAMHET inkl.exploateringar VA			
Inkomster	211	0	0
Utgifter	-11 406	-5 854	-4 012
Nettoutgifter	-11 195	-5 854	-4 012
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMND			
Inkomster	0	0	0
Utgifter	-177	-680	-436
Nettoutgifter	-177	-680	-436
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMND			
Inkomster	0	0	72
Utgifter	-769	-2 451	-2 177
Nettoutgifter	-769	-2 451	-2 106
SOCIALNÄMND			
Inkomster	0	0	0
Utgifter	-374	-691	0
Nettoutgifter	-374	-691	0
TOTALA INKOMSTER	3 594	15 350	3 497
TOTALA UTGIFTER	-65 661	-148 976	-86 754
NETTOUTGIFTER	-62 067	-133 626	-83 257

Kommunstyrelsen

Ordförande: Olle Glimvik/Lennart Kalderén

Kommunstyrelsens stab, kommunledning m.m.

	Bokslut 2007	Budget 2008	Bokslut 2008	Avvikelse 2008
Drift Tkr				
Intäkter	-670	-600	-338	-262
Kostnader	17 819	19 321	18 553	768
Netto	17 149	18 721	18 215	506
<i>varav interna</i>				
Intäkter	-12	0	0	0
Kostnader	1 035	1 088	1 054	34
Netto	1 023	1 088	1 054	34
Investeringar				
Inkomster	0	0	0	0
Utgifter	21	3 678	6	3 672
Netto	21	3 678	6	3 672

Block / enhet tkr (Netto)	Bokslut-07	Budget-08	Bokslut-08	Avvikelse 2008
Kommunledning	3 507	3 210	3 525	-315
Gemensam verksamhet	9 337	10 517	9 779	738
Kommunstyrelsens stab	4 304	4 656	4 911	-255
KF anslag till förfogande	0	38	0	38
KS anslag till förfogande	0	300	0	300
Totalt	17 148	18 721	18 215	506

ÅRETS RESULTAT

Årets resultat visar ett överskott på 506 tkr.

Av detta har kommunledningen (kommunfullmäktige och kommunstyrelsen) ett underskott på -315 tkr, främst beroende av mer utbetalningar för arvoden, fler möten än beräknat samt fler UNO-möten än tidigare år. Dessutom har konferens- och kurskostnad uppgått till 65 tkr, vilket inte var budgeterat.

Gemensam verksamhet (information, brandförsvar, valnämnd, beredskapsfrågor,

servicelinjen och övrig gemensam verksamhet som konsulttjänster, utredningar, enkäter, försäkringar, bidrag m.m.) visar ett överskott på 738 tkr, främst beroende på följande:

- Servicelinjen 240 tkr, ingen debitering 2008
- Lägre försäkringsavgift, 21 tkr, beroende på byte av försäkringsbolag under början av året, då budgeten redan var lagd. Dessutom har inte hänsyn tagits i budget till omföringar från

resp. nämnd för trafikförsäkringspre-
mien.

- Telefonmätningen uppskattades till 110 tkr i budget, men kostnaden blev enbart 36 tkr.
- Största delen av medlemsavgiften till Mälardalsrådet , 50 tkr, blev felaktigt bokförd 2007.

Kommunstyrelsens stab visar ett underskott på -255 tkr, vilket huvudsakligen beror på utbetalt avgångsvederlag till tidigare kommundirektören, samt kostnaden för annonsering ny kommundirektör.

Kommunfullmäktiges anslag till förfogande var vid årets början budgeterat till 1 000 tkr, varav 600 tkr har gått till hyreskostnader lokalbehov gymnasiet, ny tjänst på BoU 262 tkr, samt 100 tkr från bokslutet 2007 begäran om ombudgetering till Personalkontoret samt Socialförvaltningen, 100 tkr. Rest 38 tkr.

Kommunstyrelsen anslag till förfogande var vid årets början budgeterat till 500 tkr som avsåg elkostnader. Under året tillkom 300 tkr avseende inredning i nya förskolelokaler. Dessa 300 tkr kvarstår vid årets slut p.g.a. att ingen utbyggnad behövdes.

Investeringsbudgeten visar ett överskott på 3 672 tkr. Av detta kommer 1 931 tkr att begäras överförda till 2009, avseende e-plattform, 1 300 tkr, 355 tkr trafiksäkerhets-
höjande åtgärder, samt 276 tkr avseende Salem-24.

INTERNKONTROLL

Internkontroll har bedrivits under året genom kontroll av analyslistor löner varje månad, även av de förtroendevaldas arvoden.

Vid uppföljning i mars samt delårsredovisning i juli har controller samt ekonom från ekonomikontoret sett till att rättvisande periodiseringar har utförts.

Nämnd: Kommunstyrelsen

Ordförande: Lennart Kalderén

Ekonomikontoret inklusive IT-enheten

	Bokslut 2007	Budget 2008	Bokslut 2008	Avvikelse 2008
Drift Tkr				
Intäkter	-186	-159	-287	128
Kostnader	10 519	11 174	10 707	467
Netto	10 333	11 015	10 420	595
<i>varav interna</i>				
Intäkter	-107	-99	-100	1
Kostnader	60	51	64	-13
Netto	-47	-48	-36	-12
Investeringar				
Inkomster	0	0	0	0
Utgifter	1 077	2 199	594	1 605
Netto	1 077	2 199	594	1 605

ÅRETS RESULTAT

Driftbudget

Driftbudgeten gav ett nettoöverskott på 595 tkr. Överskottet beror bland annat på sjukdom inom ekonomikontoret och inom IT-enheten lägre datamaterielkostnader.

I delårsrapporten prognostiserades noll i avvikelse vid årets slut, alltså en positiv avvikelse mot prognos på 595 tkr. Nettokostnaderna var marginellt högre än föregående år, 87 tkr.

Ekonomikontoret

Drift: Visar ett nettoöverskott på 335 tkr, mot delårsprognos noll. Personalkostnader står för största avvikelsen. Jämfört med föregående år har nettokostnaderna minskat med 197 tkr. Förklaras bland annat av sjukdom samt att ekonomitjänsten för MSB minskade i omfattning.

Investeringar: Budgeten består av Agresso E-kundfaktura 205 tkr och Agresso E-lev,

orderlösa fakturor 75 tkr. Helårsbudgeten underskreds med 135 tkr, mot delårsprognos noll. Projekten slutfördes under året.

IT-enheten

Drift: Visar ett nettoöverskott på 260 tkr, mot delårsprognos noll. Huvudförklaringen är lägre datamateriel- och telekomkostnader, men även lönebidrag. Jämfört med föregående år har nettokostnaderna ökat med 274 tkr, vilket beror på kommunikations- och licenskostnader.

Investeringar: Budgeten består av IT-återanskaffning 801 tkr, Nyinvesteringar IT 668 tkr och Servrar förvaltningar 450 tkr. Helårsbudgeten underskreds med 1 474 tkr, mot delårsprognos 96 tkr. Återstående investeringsmedel begärs överförda till år 2009, bl a för rörläggning fibernät.

VERKSAMHET

Ekonomikontoret har under året fokuserat följande förbättringsområden:

- Elektronisk kundfaktureringsområde

● Intrimning uppgradering Agresso
● Ekonomihandboken in i Fisknätet
● Skapande av systemansvariglista med prioriteter
● Utbyggnad av Extens, skolans verksamhetssystem
● IT-redovisning
● ITIL - ett effektivt sätt att arbeta

Omvärldsförändringar

Nya metoder/rutiner, som till exempel införandet av elektronisk leverantörsfakturahantering, har förändrat arbetet inom redovisningsenheten i riktning mot mer kvalificerade arbetsuppgifter/mindre rutingörsmål.

Även budgetenhetens roll förändras i takt med att kraven från förvaltningarna gällande stöd har ökat, vilket medför behov av system-/rutinutveckling samt kompetensutveckling.

Kraven på IT-enheten intensifieras i takt med den tekniska utvecklingen. Salems kommun ska visserligen inte ligga i framkant på utveckling och förändring av våra IT-system, men vi ska följa utvecklingen och se till att vi uppfyller t ex förändrade licensregler. IT kommer att bli en ännu större del av en organisations verksamhet. Salem bör därför vara en kommun som ser till att verksamheter effektiviserar med hjälp av IT som verktyg.

Verksamhetsbeskrivning

Målgrupper

Kommunstyrelsen, nämnder, förvaltningar, kommuninvånare, myndigheter, leverantörer, kreditgivare m.fl.

Insatser

Budget, uppföljning, utredningar, finansiering, bokföring, betalning av leverantörsfakturer, fakturering av kommunala tjänster, IT-drift och -utveckling, stöd till förvaltningarna.

Antal årsarbetare

Inom Ekonomikontoret/IT-enheten finns 17,5 helårstjänster varav 7 inom IT-enheten.

NYCKELTAL

Antal kundfakturer

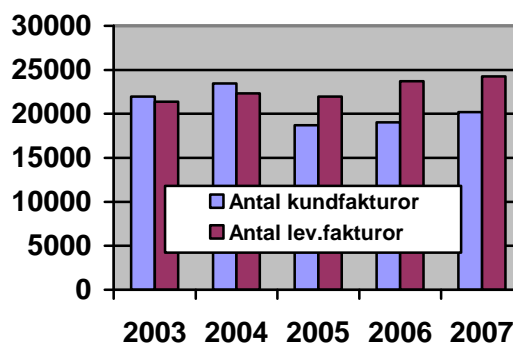
2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
23475	18 711	19 035	20 209	20 300	19 688

Kundfakturorna har under året minskat med 2,6 % beroende på något färre antal barn i omsorgen.

Antal leverantörsfakturer

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
22 351	21 962	23 719	24 250	23 900	24 131
Varav scannade		16 001	19 294		19 083

Leverantörsfakturorna har minskat marginellt.

ORGANISATIONSFÖRÄNDRING-AR/ANPASSNING

Under året har ekonomitjänsten gentemot Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen minskat från hel- till halvtid i samband med att MSB skapat en egen kontrollertjänst. Samtidigt har VA-debiteringen övertagits av ekonomikontoret. En assistenttjänst har upphört i samband med pension.

FRAMTIDSPERSPEKTIV

Under 2009 kommer ekonomikontoret att fokusera följande:

● Elektronisk leverantörsfakturahantering, delprojekten e-faktura, internfakturer och orderlösa fakturer ● Ekonomihandboken på Fisknätet

- Agresso Projekt

Under 2009 kommer IT-enheten att fokusera på:

- Ta fram it-säkerhetsplaner
- Ny it-miljö genom leasingslösning
- Ny servermiljö med virtualisering och konsolidering
- Stegvis införa öppen källkod

INTERNKONTROLL

Vi har genomfört följande enligt beslutad internkontrollplan:

Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat
Ekonomikontoret:		
Ändamålsenliga utdatapro- dukter	Enkät alt in- tervju	Ok
Rensningsrutiner. Inga fakturor äldre än 45 dagar	Utdata rapport Lev	Ok
Översyn av rapporter för momsredovisning Deklarationsgranskning	Stick- prov	-
Granskning representa- tions- och fordonsleasing- fakturor	Stick- prov	Vissa avvi- kelser
Kontroll av inkassoinbetal- ningar mot kundkredite- ringar Kontroll av saldolista mot inkassolista och bevak- ningslista	Stick- prov	Ok
Kontroll att lönekontering är rätt, att lönen är rimlig, att rätt personer fått lön	Kontroll	Ok
Investeringar. Kontroll att beloppsgräns och övriga regler följs	Stick- prov	Vissa avvi- kelser
Attestförteckning. Kontroll att uppdateringar har gjorts	Kontroll nya verk- samhe- ter	Ok
Kontroll av handkassa och checkblock - Nyttjandefrekvens	Stick- prov	Ok
IT-enheten:		
Backup tagits samt att det	Stick-	Ok

går att återställa	prov	
Tillse funktion av Ex- change-server och lagrings- funktioner och tillgänglig- het	Ständig	Ok
Tillse Backup/Restore och driftsäkerhet	Stick- prov och Ständig	Ok
Tillse funktion och patch- nivå på Officepaketet	Stick- prov	Ok
Tillse funktion databaser såsom e-companion och Nilex	Stick- prov	Ok
Tillse serverdrift och be- lastningsvolym	Ständig	Ok
Dokumentation av hårdvara i Nilex	Ständig	Ok
Tillse konfiguration, bes- lastning och patchningar Intranet	Stick- prov och Ständig	Ok

Kommunstyrelsekontoret

Ordförande: Lennart Kalderén (m)

Personalkontoret

Bokslut 2008

	Bokslut 2007	Budget 2008	Bokslut 2008	Avvikelse 2008
Drift Tkr				
Intäkter	-729	0	-882	882
Kostnader	8 204	7 857	8 747	-890
Netto	7 475	7 857	7 865	-8
<i>varav interna</i>				
Intäkter	0	0	-3	3
Kostnader	78	70	68	2
Netto	78	70	65	5
Investeringar				
Inkomster	0	0	0	0
Utgifter	202	220	0	220
Netto	202	220	0	220

ÅRETS RESULTAT

Överförmyndarnämndens resultat finns beskrivet i eget dokument.

Driftbudget

Redovisade intäkter avser Hem-pc som dras på lönen. Facklig förtroendemän med regionalt uppdrag har fått lön via kommunen och för detta har vi fakturerat Kommunal centralt och detta redovisas också som intäkt.

Personalkontoret redovisar ett underskott på 8 tkr.

Investeringsbudget

Vårt nuvarande rapportverktyg för utdataprojekter kommer att fasas ut och för att kunna upphandla ett nytt har personalkontoret beviljades 220 tkr i investeringsbudgeten. Upphandling har inte skett under året då en gemensam upphandling av system inom kommunen ska ske samt att en utredning om ett gemensamt lönekontor för Södertörnskommunerna pågår. Hemställan om att få överföra dessa medel till 2009 begärs.

VERKSAMHET

Under året har ett nytt samverkansavtal träffats för kommunen och på förvaltningarna pågår arbetet med att teckna egna avtal.

I nära samarbete med försäkringskassan och företagshälsovården har tidiga rehabiliteringsinsatser planerats och genomförts för kommunens sjukskrivna medarbetare.

En revidering av alla handlingsplaner för det systematiska arbetsmiljöarbetet har genomförts med hjälp av en arbetsmiljökonsult från företagshälsovården.

Hälsosatsningar i olika former har bl a skett på Serviceavdelningen, Driften, Jälgården, Fritidsgården Huset och för socialsekreterare.

För chefer har utbildningar enligt chefsutvecklingsprogrammet genomförts.

NYCKELTAL

I personalredovisningen finns nyckeltal presenterade. Inom Södertörn finns även ett arbete kring nyckeltal inom personalområdet som redovisas årligen.

FRAMTIDSPERSPEKTIV

Sjukfrånvaron i kommunen är 6,8 % och har sjunkit med 1,1 %. Sjukfrånvaron upp till 14 dagar har ökat. Arbetsgivaren betalar sjuklön dag 2 till 14 och sjuklönekostnaderna ökar i samband med att denna frånvaro stiger. Det finns fler delar i sjuklönekostnaden än dessa dagar.

Kostnaden för utbetald sjuklön är 6 milj kr ink po- påslag Det finns en stor möjlighet att minska dessa kostnader med ett aktivt förebyggande och hälsofrämjande arbete.

From 1 juli, 2008 infördes bl a en ettårsgräns för sjukpenning, vilket kommer att påverka de långtidssjuka i kommunen. Det är arbetslinjen som gäller. Vi arbetar aktivt för att stoppa inflödet av nya sjukfall i kommunen.

Från personalkontorets sida kommer stödjande insatser avseende arbetsmiljö, hälsa och rehabilitering att prioriteras.

För att stödja samverkansavtalet så har utbildningsinsatser planerats. Ett utvecklingsarbete med stöd av ett dialogverktyg kommer verksamheterna att arbeta med under året.

En utredning om gemensamt lönekontor för Södertörns kommuner förestår.

INTERNKONTROLL

Fakturor är granskade och inköp har skett hos avtalsleverantör där sådan finns.

Den tekniska miljön avseende prestanda för Pa- och lönesystemet har kontrollerats mot Logica's krav och uppfylls. Backup- och säkerhetsrutiner fungerar.

Dokumenthanteringsplanen följs och attestförteckning uppdateras i samband med ekonomikontorets uppdateringar.

Kontroll av löneknappen sker och rättning har skett vid två tillfällen av utebliven eller felaktig inrapportering.

Länsstyrelsen har granskat överförmyndarens verksamhet i januari 2009 och avrapportering kommer att ske.

Av totalt 225 löneunderlag så upptäcktes 17 felaktigt ifyllda underlag. Exempel på felaktigheter är att underskrift saknas från chef och medarbetare på anställningsuppgift, fel avtal samt anställningsform är markerat, förvaltning och db-kod ej ifyllt. Attest från chef vid ansökan om friskvårdspeng saknades. Bussbiljetter inskickade utan att chef attesterat ersättning för gjorda utlägg.

Kommunstyrelsen

Ordförande: Lennart Kalderén (m)

Serviceavdelningen

	Bokslut 2007	Budget 2008	Bokslut 2008	Avvikelse 2008
Drift Tkr				
Intäkter	-8 437	-8 488	-8 777	289
Kostnader	8 655	8 744	9 252	-508
Netto	218	256	475	-219
<i>varav interna</i>				
Intäkter	-8 184	-8 106	-8 439	333
Kostnader	24	5	18	-13
Netto	-8 160	-8 101	-8 421	320
Investeringar				
Inkomster	0	0	0	0
Utgifter	177	125	17	108
Netto	177	125	17	108

ÅRETS RESULTAT

Serviceavdelningens driftsresultat för år 2008 visar ett underskott utöver budgeterat på **219 tkr**. Både intäkter och kostnader överstiger budget.

Underskottet har uppkommit framförallt genom 2 större poster.

De faktiska löneökningarna har ej kompensrats genom höjda priser, vilket gav ett underskott på ca **100 tkr**. Detta ska korrigeras vid kommande budgetförhandlingar.

Vidare har en trasig tvättmaskin till en kostnad av **23 tkr** (för liten summa för investeringsbudget) bytts ut. Budgetavvikelsen blir med hänsyn taget till ovan angivna poster **97 tkr**, en summa som i stort överensstämmer med prognosen från juli månad.

Avdelningens investeringsbudget gav ett överskott på **108 tkr**.

Begäran om överföring till 2009 kommer att göras.

VERKSAMHET

Verksamheten under 2008 har i stort följt tidigare år.

Mattransporterna har minskat, dagvården har ökat något och Konferensservice/sammanträdeskaffe har ökat ganska rejält, bl.a. med anledning av att några avdelningar beställt "veckofrukt" från serviceavdelningen. Mattransporter och städning vid den nyöppnade förskolan Vattentornet har under året skötts av serviceavdelningen.

Städningen av Skogsänghallen återgick från 4:de kvartalet till Skogsängsskolan.

Förskolan Växthuset upphörde i juli, vilket ledde till att matkörningar och städ upphörde.

Fixarjobben har även under 2008 funnits med och ett drygt 50-tal jobb har utförts.

NYCKELTAL

År	Mattr.	Elevtr.	Dagvtr.	Konf Kaffe
2003	1850	4660		4460
2004	1787	4600	837	5528
2005	2318	2323	934	4350
2006	2740	-	926	4050
2007	2924	-	834	5230
2008	2612	-	910	7300

ORGANISATIONSFÖRÄNDRINGAR/ ANPASSNING

Inga förändringar i avdelningens organisation har gjorts under det gångna året.

FRAMTIDSPERSPEKTIV

Serviceavdelningen ser fram emot fortsatt god efterfrågan av våra tjänster, samt ett gott samarbete med våra kunder.

Under 2009 kommer Säbytorps rektorsområde att ta över städningen i egen regi (p.g.a. besparingar). Säbyhemmet kommer att minska inköpet av städ från Serviceavdelningen till hälften (också besparingar). Detta kommer att medföra personalminskningar vid Serviceavdelningen .

INTERNKONTROLL

Internkontrollen har under året i första hand inriktats mot lönelistor samt kontroll av leveranssedlar.

Kommunstyrelsen

Ordförande: Lennart Kalderén (m)

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen exkl. VA och markförsäljning

	Bokslut 2007	Budget 2008	Bokslut 2008	Avvikelse 2008
Drift Tkr				
Intäkter	-11 688	-10 461	-11 500	1 039
Kostnader	59 726	60 336	59 896	440
Netto	48 038	49 875	48 396	1 479
<i>varav interna</i>				
Intäkter	-1 294	-1 099	-1 467	368
Kostnader	1 542	1 517	1 609	-92
Netto	248	418	142	276
Investeringar				
Inkomster	-3 275	-5 400	-770	-4 630
Utgifter	27 213	91 143	34 993	56 150
Netto	23 938	85 743	34 223	51 520
Gatuinvesteringar i exploateringsområden				
Inkomster	-111	-200	-46	-154
Utgifter	122	2 935	350	2 585
Netto	11	2 735	304	2 431
Energioptimering				
Inkomster	0	-9 750	-2 610	-7 140
Utgifter	24 127	39 000	41 679	-2 679
Netto	24 127	29 250	39 069	-9 819
Investeringar totalt, inkl gatuinvesteringar i expl.omr. samt energiopt.				
Inkomster	-3 386	-15 350	-3 426	-11 924
Utgifter	51 462	133 078	77 022	56 056
Netto	48 076	117 728	73 596	44 132

ÅRETS RESULTAT

Driftverksamhet + 1 479 tkr

Miljö och samhällsbyggnadsförvaltningen redovisar år 2008 ett överskott på driftsbudgeten med 1 479 tkr. Detta överskott kan främst förklaras med att:

1. Hyreskostnaden för hus 01 där en hyra av 1 250 tkr var budgeterad för år 2008. Någon hyreskostnad uppstod inte under året.

2. Fastighetsreglering för kvarteret Trädgårdsmästaren förbättrade resultatet mot budgeten med 250 tkr.
3. Kostnaden före skadegörelse understiger budgeten med 454 tkr. Främsta orsaken till detta är att vi fått försäkringsersättningar med 481 tkr, varav en del av dessa avser tidigare perioder. Kostnaden för glaskross och klotter blev 56 tkr lägre än föregående år.
4. På grund av personalomsättning så uppvisar en del avdelningar lägre personalkostnader än budgeterat. Det motverkas till viss del är högre kostnader för personalrekrytering och köpta tjänster. Kostnaden för inhyrd förvalt-

ningschef och rekrytering av ny förvaltningschef blev knappt 700 tkr högre än om någon rekrytering inte hade behövt göras.

5. Kostnaden för larm och bevakning, brandskydd samt elservice översteg budgeten med 280 tkr.
6. Kostnaden för vinterväghållning före beredskap och arbete med egen personal utföll i paritet med budget.
7. Energioptimeringsprojektet är avslutat. En snabb analys genom att jämföra årets graddagsjusterade förbrukningar med fjolårets värderad till periodens pris ger en besparing för el och fjärrvärme på 991 tkr. Dessutom kan värdet av minskad oljeförbrukning värderas till cirka 100 tkr.

Central administration - 583 tkr

Kostnader för inhyrd förvaltningschef och rekrytering av ny överstiger budgeten. Kostnad för kompetensutveckling understiger budgeten, trots att avdelningen kunde glädja sig åt en mycket givande förvaltningskonferens.

Bygg- och miljö + 372 tkr

Intäkterna överstiger budgeten med knappt 30 tkr. Intäkterna för bygglov och bygganmälan understiger budgeten 250 tkr, medan intäkterna för tillsyn och tillstånd överstiger budgeten 270 tkr. Att utfallet blev bättre än budget beror på lägre personalkostnader på grund av vakanser i samband med att medarbetare slutat.

Gatuadministration + 187 tkr

Lägre personalkostnader motverkat av rekryteringskostnader och ökad konsultkostnad för att täcka upp för att trafikingenjörstjänsten som inte blivit besatt, förbättrar resultatet med 50 tkr.

Budgeterad uppgradering av digitala gatusystemsprogram med tillhörande utbildning har inte kunnat genomföras under året.

Drift gata - 131 tkr

Årets underskott beror främst på att kostnaden för underhållsbeläggning blev 118 tkr högre än budget på grund av hårt slitage som måste akut åtgärdas. Skyttorpsvägen slets hårt i

samband med bygget av rondellen vid Söderby. Övrig väg som åtgärdats är del av Fruängsvägen.

Vidare har potthållsslagning och sprickbildning i vägarna blivit dyrare än beräknat.

Kostnader för vinterväghållning, utfall 1 268 tkr, i form av köpta tjänster för snöröjning och allmän beredskap hölls inom befintlig ram främst på grund av den milda vintern. Om kostnaden för egen personal och egna maskiner samt kostnaden för köpt utförandeberedskap inkluderas blir totalkostnaden för vinterväghållningen cirka 2 500 tkr.

Drift park + 420 tkr

Personalkostnader understiger budgeten på grund av sjukskrivning. Detta belopp uppgår till 116 tkr.

Den milda vintern gjorde att kostnaderna för halk- och snöbekämpning gav ett överskott inom tomtskötsel på 160 tkr.

Resterande del av överskottet förklaras med att vissa kostnader som normalt redovisas som underhåll i år ligger under investeringsprojektet upprustning. Sjukfrånvaro har också gjort att vissa insatser inte hunnit bli utförda med lägre materialinköp som följd.

Fastighetsadministration + 586 tkr

Jämfört med budgeten så har inte någon hyra uppstått för hus 01 i Söderby Park. Den var budgeterad till 1 250 tkr från 1 juli.

Kostnader som utfallit sämre än budget är utförandeberedskap från YIT som överstiger budgeten med 300 tkr. En stor del av denna avser snöröjning, som i år bokförs under fastighetsadministration. Till nästa år är den flyttad till drift gata. Övriga poster som överstigit budget är bostadsanpassning med cirka 150 tkr och personalrekryteringar som uppgår till 300 tkr.

Drift fastighet - 332 tkr

Kostnaden för larm och bevakning, brandskydd och elservice överstiger budgeten med 280 tkr.

Inom allmän fastighetsdrift har det varit mycket avhjälpande underhåll på köksutrustning och vitvaror på skolor, äldreboende och förskolor. Energioptimeringsprojektet har medfört en hög arbetsbelastning på enheten.

Kostnaden för allmän fastighetsdrift översteg budgeten med cirka 450 tkr.

Effekten av energioptimeringsprojektet blir en kostnadsbesparing för el och fjärrvärme med 991 tkr och för olja beräknas till 100 tkr. Installationerna har skett under år 2008, varför effekten för många fastigheter endast avser del av året.

Verkstad + 67 tkr

Överskottet är i första hand beroende på högre intäkter till följd av en effektivare intern debitering av fordonsreparationer.

Plan- och exploatering + 439 tkr

Överskottet beror främst på högre intäkter, som översteg budgeten med 508 tkr. Försäljningsintäkter överstiger budget med 272 tkr, där huvudparten består av fastighetsregleringen inom kvarteret Trädgårdsmästaren. Restande intäkter är taxor och avgifter, där den externa delen översteg budgeten med 171 tkr. På kostnadssidan blev konsultkostnaden 200 tkr dyrare än budget, medan personalkostnaden på grund av vakanser understeg budgeten med 86 tkr.

Skadegörelse + 454 tkr

Skadegörelsekostnaderna uppgick till 1 722 tkr mot budgeterade 1 795 tkr.

Intäkterna i form av försäkringsersättningar inbringade 481 tkr mot budgeterade 100 tkr.

Investeringar, exkl.VA + 44 132 tkr och markförsäljningar/köp

Fastighetsadministration/övrigt + 48 516 tkr

Överskottet beror främst på att för tillbyggnaden av Salarps äldreboende endast en bråkdel av budgeterade medel använts. Icke ianspråktagna medel på detta projekt är 34 249 tkr. Vidare har renoveringen av Säby sim och sporthall inte utnyttjat 4 364 tkr av anslagna medel.

Söderby Park hus 01 och Rosenlundsskolan, har sålts, varför tilldelade investeringsmedel på 4 100 tkr inte kommer att utnyttjas.

Reinvesteringarna inom Rönninge Gymnasium har överskridit budgeten.

Gata/parkenheten + 3 003 tkr

I budget finns medel avsatta för ett antal projekt som förutsätter statsbidrag. Dessa bidrag är inte erhållna. Ifrågavarande projekt har inte blivit genomförda under året.

Konstgräsplanen på Berga bollplan är färdigställd.

Den liksom kostnaden för iordningställande av Uttringe Gårds väg har överskridit tilldelade anslag.

Gatuinvesteringar + 2 431 tkr inom exploateringsområden

Överskottet är till övervägande del föranlett av att detaljplanerna har försenats.

Inom denna rubrik har rondellen vid Söderby med konstverk färdigställts.

Energioptimeringsprojektet - 9 819 tkr

Projektet är färdigställt och slutbesiktningar har skett så att ansökningar om statsbidrag skulle kunna lämnas in. Dessa ansökningar är inlämnade per 31 december.

Endast smärre injusteringar och besiktningssmärre anmärkningar återstår.

Underskottet beror på att merparten av statsbidrag budgeterade år 2008 inkommer först nästa år.

VERKSAMHET

Förvaltningen ansvarar för den fysiska översikts- och detaljplaneringen, handlägger bygglovsansökningar, utövar tillsyn avseende miljö- och hälsoskydd, samt förvaltar kommunens fastigheter, gator, vägar, vatten och avloppsnät samt övriga kommunala anläggningar.

Arbetet inom fastighetsadministration har påverkats av vakanser under året.

Under året har enheten genomfört 48 planerade och akuta underhållsprojekt, där de största var vattenskadan som drabbat Söderby Friskola samt fasad och dränering av Tore-dalsgården.

Under året har enheten arbetat med cirka 65 investeringsprojekt, varav 26 har kunnat avslutas.

Det största var energioptimeringsprojektet, vars syfte var att utveckla fastigheternas tekniska installationer. Detta genom att installera ny teknik inom styr och regler. Som exempel kan nämnas byte av ventilationsanläggningar

och uppvärmningssystem med bland annat bergvärmepumpar.

Det har fått till följd att besparingar kunnat nås inom energiområdet. Som en konsekvens av denna besparing har kommunens sammantagna miljöpåverkan kunnat minska.

Rosenlundsskolan, byggd i Actus regi, har tagits i drift från höstterminens start.

Som ovan nämnts har Berga bollplans konstgräsmatta färdigstälts, till stor gagn för fritidsverksamheten.

Gångbanan utmed del av Uttringe Gårds väg är färdigställd, vilket bedöms öka säkerheten inom området, inte minst viktigt med tanke på att Rosenlundsskolan tagits i drift.

Inom plan och exploatering har tre mål i fastighetsdomstolen angående debitering av gatukostnader inom området Uttringe hage avgjorts till kommunens fördel. Vidare har arbetet med att ta fram belägenhetsadresser för Salems landsbygd slutförts. Detta krävs inför den pågående uppläggnings av det nationella lägenhetsregistret.

NYCKELTAL

Nettodriftskostnader i kr per inv. (15 250 år 2008)

2004	2005	2006	2007	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut
2 632	2 482	3 261	3 181	3 165

ORGANISATIONSFÖRÄNDRINGAR/ ANPASSNING

Förvaltningens administrativa chef som var ansvarig dels för ekonomiarbetet och dels för VA-verksamheten slutade i maj. Va-verksamheten flyttades så att Gatu chefen även fick ansvar för denna funktion.

Viss ekonomihantering utförts inom ekonomiavdelningen för MSB:s räkning slogs ihop med administrativa chefens ekonomiarbete till en verksamhetscontroller. Ansvaret för denna funktion är budget och bokslutsarbete, utveckling de ekonomiska och administrativa rutinerna m.m. Liksom tidigare är en ekonom på ekonomiavdelningen på halvtid avdelad till förvaltningen. Bedömningen är att detta skall leda till en effektivare ekonomihantering, samtidigt som administrativt arbete kan avlasta avdelningens chefer.

Verkstaden, som legat under drift fastighetsansvarsområde, har under året gjorts om till en egen enhet.

Förrådet, har döpts om till MSB driftsverksamheterna.

Antal anställda netto efter fördelad tid till VA:

(tjänster inklusive vakanser)

Förvaltningsledning; stab	2,6
Bygg och miljö	5,0
Gatuadministration	1,5
Drift gata/park	10,0
Fastighet administration	4,0
Fastighet drift	7,0
Verkstad	2,5
Plan och exploatering	6,2
Total	38,8

FRAMTIDSPERSPEKTIV

Tidigare förvaltningschefen slutade i augusti. Från detta datum tjänstgjorde en inhyrd konsult som tillförordnad förvaltningschef. Han tillförde mycket i kunskap och ledarskap. Som en följd av den förvaltningskonferens som hölls under hösten, har ett arbete med att utforma förvaltningens mål startat. Samtliga anställda deltar i arbetet och målet är att få fram mål enligt typ balanserat styrkort.

År 2008 kännetecknades av att flera befattningshavare sökte sig ifrån förvaltningen. Förvaltningschefen, administrativa chefen, bygg och miljöchefen och fastighetschefen tillsammans med flera övriga befattningshavare slutade under året.

Så när som på en bygglovshandläggare och en gatuingenjör har alla tjänster kunna besättas. Bygglovshandläggarevakansen upprätthålls av egen personal och den andra tjänsten av en projektanställd medarbetare.

Den antagna översiktsplanen kommer att innebära att detaljplanearbetet i SV Rönnige är i full gång.

Exploateringen inom Soldalen beräknas starta under år 2009.

Med ny förvaltningschef är avdelningen beredd att anta de utmaningar som står för dörren år 2009, där tillbyggnaden av Salarp är en viktig del liksom påbörjade exploateringar. Bygg och miljö är i stort fullbemannade och kan fullgöra sitt arbete inte minst inom tillsynsområdet.

Allt åldras, så även chefen för plan och exploatering, samt controllern som uppnår pensionsålder under år 2009.

INTERNKONTROLL

Periodisering är gjord efter genomgång av konton. Löpande kontrolleras fakturaunderlagen avseende kund och leverantörsfakturor. Åtgärder för att få upphandling att följa fastställda regler är under implementering. Övriga punkter har bedrivits enligt internkontrollplanen. Handkassan är avstämd.

Kommunstyrelsen

Ordförande: Lennart Kalderén

MSB exploateringar och markförsäljning

	Bokslut 2007	Budget 2008	Bokslut 2008	Avvikelse 2008
Drift Tkr				
Intäkter	-6 445	-5 000	-9 560	4 560
Kostnader	27	0	676	-676
Netto	-6 418	-5 000	-8 884	3 884
<i>varav interna</i>				
Intäkter	0	0	0	0
Kostnader	0	0	0	0
Netto	0	0	0	0
Investeringar				
Inkomster	0	0	0	0
Utgifter	0	0	2 491	-2 491
Netto	0	0	2 491	-2 491

ÅRETS RESULTAT

Driftverksamhet + 3 884 tkr

Intäkterna på 9 560 tkr består dels av markförsäljning inom kvarteret Trädgårdsmästaren till Hemgården AB. Denna försäljning inbringade 5 500 tkr att ställas mot den lagda budgeten på 5 000 tkr. Ersättningen på 300 tkr för fastighetsreglering redovisas under enheten Plan och exploatering.

Hus 01 inom Söderby Park såldes till Actus fastigheter för 650 tkr. Från försäljningsintäkten dras kostnaden på 676 tkr som uppstod i samband med försäljningen. Det rör sig om bortskrivning av nedlagda investeringar.

Det exploateringsbidrag på 3 000 tkr, som vi fått från NCC, är bokförd som en driftintäkt eftersom fastigheten är såld. Detta bidrag var budgeterat som ett investeringsbidrag med samma belopp.

Försäljningen av en fastighet till Söderenergi AB, där en pumpstation skall anläggas, såldes för 400 tkr.

En sammanställning av erhållna intäkter i tkr ser ut som följer:

Markförsäljning kvarteret Trädgårdsmästaren	5 500
Exploateringsbidrag Söderby Park	3 000
Försäljning hus 01 i Söderby Park	650
Markförsäljning till Söderenergi	400
Övrigt	10
Total	9 560

Investeringsverksamhet - 2 491 tkr

Ovan redovisade investeringar avser fastighetsförvärv från Stockholms stad. För dessa förvärv finns ingen budget lagd.

Det är fastigheterna Ersboda 1:1, Nybyggaren 4 och Tjäderhönan 1, samt del av fastigheten 5:68 (Fårhagen och Lövhagen)

Avsikten är att Ersboda skall bli ett naturreservat.

Vi avser att söka ett markåtkomstbidrag på 1,0 miljoner kr, som kan betalas ut för naturreservat.

Gatu- och Va-investeringar inom pågående exploateringsområden redovisas under Gatuadministration respektive under VA-verksamheten.

Kommunstyrelsen

Ordförande: Lennart Kalderén

VA-verksamheten

	Bokslut 2007	Budget 2008	Bokslut 2008	Avvikelse 2008
Drift Tkr				
Intäkter	-14 173	-15 140	-13 525	-1 615
Kostnader	14 558	15 430	14 987	443
Netto	385	290	1 462	-1 172
<i>varav interna</i>				
Intäkter	-750	-744	-735	-9
Kostnader	686	669	668	1
Netto	-64	-75	-67	-8
Investeringar				
Inkomster	-211	0	0	0
Utgifter	11 406	5 854	4 012	1 842
Netto	11 195	5 854	4 012	1 842

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

ÅRETS RESULTAT

Driftverksamhet -1 172 tkr

Årets ursprungliga budget redovisade ett underskott på 290 tkr.

I samband med förändrad lagstiftning och kravet på separatredovisning av balans- och resultaträkningar för VA-verksamheten, ändrade kommunen redovisningsprinciperna bland annat så att anläggningsavgifterna periodiserades. Den del som motsvarar omkostnad, cirka 10 %, av anläggningsavgiften, intäktsbokförs dock.

Periodiserade anläggningsavgifter intäktsbokförs när nyttjarna förbrukar nyttigheten, vanligen i samma takt som avskrivning sker.

Om hänsyn tas till förändrade redovisningsprinciper skulle budgeten ha redovisat ett underskott på 1 550 tkr. Periodiserade anläggningsavgifter försämrar resultatet med 1 800 tkr, medan intäktsbokförda periodiseringar från tidigare perioder förbättrar det budgeterade resultatet med 540 tkr.

Jämfört med den senare uträknade budgeten är utfallet 88 tkr bättre.

Försäljningen uppgick till 862 tusen m³ mot budgeterade 900. Detta försämrar resultatet med 437 tkr. Kostnaden för vatteninköp och avloppshantering blev 417 tkr billigare än budgeterat.

Dessutom har verksamheten tillförts en försäkringsintäkt på 186 tkr, för en skada från år 2007.

Investeringsverksamhet +1 842 tkr

Årets investeringar uppgick till 4 012 tkr mot budgeterade 5 854 tkr. Det var främst investeringar inom exploateringsområden, som sköts på framtiden.

Avslutade projekt är dagvattendammen i Soldalen samt investeringar i en tryckstegringsstation, Gamlebo.

Reinvesteringar är utförda enligt plan.

VERKSAMHET

VA-verksamheten försörjer kommuninvånare inom verksamhetsområdet med dricksvatten och dagvatten- och spillvattentjänster. Allt vatten köps från Stockholm Vatten AB och spillvattentjänster köps av det kommunala

bolaget SYVAB. För dagvattenrening har kommunen anlagt egna reningsdammar.

De största förändringarna som skett under året är att redovisningsprinciperna för VA-ekonomin förändrats i enlighet med de lagkrav som ställs i den nya Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412). Den stora förändringen är att anläggningsavgifterna bokförs som skuld och de intäktsbokförs i samband med att förbrukning sker.

En ny VA-taxa har antagits under året som gäller från och med år 2009. För det första har anläggningsavgifterna anpassats till de högre exploateringskostnaderna. Vidare har även brukningsavgifterna har förändrats. Dels har en anpassning skett till nya lagkrav, vilket gjort att dagvattentjänster införts som en ny nytthet, med de nya abonnentgrupperna dagvatten fastighet och dagvatten gata. Brukningsavgifterna har också anpassats till rådande kostnadsläge. De har varit oförändrade under flera år. Både de fasta avgifterna, mätaravgift och lägenhetsavgift och den rörliga förbrukningsavgiften har höjts.

När det gäller driftverksamheten har ett arbete med att uppgradera styr- och övervakningssystemet på VA-anläggningarna påbörjats. Syftet är att säkerställa och effektivisera driften.

På den administrativa sidan har en risk- och sårbarhetsanalys påbörjats tillsammans med Livsmedelsverket. I övrigt har administrativa rutiner gått igenom och egenkontroll, skötselinstruktioner och övrig nödvändig dokumentation reviderats.

En handlingsplan för arbetsmiljön finns framtagen och har gått igenom med personalen. Kontinuerliga arbetsplatsträffar har genomförts.

NYCKELTAL

Vatten exkl. fasta avgifter inkl. moms kr/m³

2004	2005	2006	2007	2008
14:38	14:38	14:38	14:38	14:38

(exklusive moms varje år 11:50 kr/m³)

Kostnad för småhus inkl. moms kr/år, (mätaravgift, lägenhetsavgift samt m³ pris räknat på 150 m³ vatten per hushåll)

2004	2005	2006	2007	2008
2 730	2 730	2 730	2 730	2 730

Inköpt och försålt vatten (enhet tusen m³)

	2004	2005	2006	2007	2008
	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
Inköp	1018	1001	1030	1046	1010
Försålt	876	855	888	885	862
Förlust	142	147	142	161	148
Förlust %	13,9	14,6	13,8	15,4	14,6

Avbördat spillvatten till SYVAB tusen m³/år

2004	2005	2006	2007	2008
Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
1 099	1 140	1 096	992	1 095

Antalet **kunder** uppgår per den sista december till 1 783 stycken. Av dessa klassas 1 730 som privata, medan 47 är företag och 6 stycken är interna. Totala antalet anläggningar uppgick till 1 867 stycken.

Totala **ledningslängder** för dricksvatten uppgår till 55 km, dagvatten 40 km och spillvatten 50 km.

ORGANISATIONSFÖRÄNDRINGAR/ANPASSNING

Maria Kavcic tog över som VA chef i maj. Denna funktion låg tidigare under administrativa chefen, men flyttades så att den organisatoriskt ligger ihop med gatuverksamheten.

Från den 1 augusti har Krister Carlsson tillträtt som driftschef för VA-verksamheten.

VA-debiteringen har fram till 2008 ingått i MSBs organisation. För att minska sårbarheten vid frånvaro beslutades att VA-debiteringen flyttas till ekonomiförvaltningen.

FRAMTIDSPERSPEKTIV

Från och med år 2009 kommer ränta att påföres av kommunen nedlagt kapital i VA-verksamheten. Taxan kommer successivt att

anpassas till den högre utgiftsnivån. Under en treårsperiod kommer tidigare överskott att återföras till VA-verksamheten.

Som tidigare nämnts har en ny VA-taxa antagits under året, anpassad till nya lagkrav om dagvattentjänster.

Under 2010 kommer vår utredningsingenjör att gå i pension. Förberedelser för detta måste göras under 2009 för att få den kunskapsöverföring som är så viktig när det gäller VA-verksamhet.

Under 2009 planeras en ny pumpstation att anläggas i Rönninge centrum.

INTERNKONTROLL

VA-verksamheten styrs till stor del av lagar och föreskrifter bland annat miljöbalken och livsmedelslagen. Lagstiftningen föreskriver att skriftlig dokumentation ska finnas tex egenkontrollprogram, provtagningsprogram, drift- och skötselinstruktioner. Därför finns det en bra internkontroll i verksamheten. VA-verksamheten är dessutom anmälningspliktig enligt miljöbalken och ska årligen lämna in en miljörapport, där genomförd kontroll ska redovisas.

Fakturakontroll och periodiseringar har utförts enligt internkontrollplanen.

FÖRSLAG TILL HANTERING AV VA-VERKETS UNDERSKOTT

VA-verkets totala underskott om 1 462 tkr föreslås täckas upp genom att tidigare positiva resultat återförs till VA-verksamheten.

Bygg- och miljönämnden

Ordförande: Yvonne Berglund

	Bokslut 2007	Budget 2008	Bokslut 2008	Avvikelse 2008
Drift Tkr				
Intäkter	0	0	0	0
Kostnader	284	273	227	46
Netto	284	273	227	46
<i>varav interna</i>				
Intäkter	0	0	0	0
Kostnader	0	0	0	0
Netto	0	0	0	0
Investeringar				
Inkomster	0	0	0	0
Utgifter	0	0	0	0
Netto	0	0	0	0

ÅRETS RESULTAT

Årets överskott på 46 tkr är föranlett av kortare sammanträden och mindre deltagande av ledamöter och suppleanter vid de 10 sammanträden som nämnden har haft under år 2008.

VERKSAMHET

Bygg- och miljönämnden har haft tio sammanträden under året.

Bygg- och miljöenheten och plan- och exploateringsenheten har tillsammans genomfört 11 faktarutor under året. Det har varit korta (15-20 min) föredragningar för nämnden och som genomförts inledningsvis på nämndens sammanträden och handlat om t ex behovsbedömning av miljöbedömning, nyheter inom PBL-lagstiftningen, livsmedel, detaljplanebestämmelser, gatukostnader, radon m m.

Nämnden har i tillstånds-/tillsynsrollen haft följande tjänstemän till sitt förfogande: en bygg- och miljöchef, (och som varit vakant sedan januari 2008) chefskapet har lösts med tillförordnade chefer i form av exploateringschefen och kommunarkitekten, en bygglovs-

handläggare samt två miljö- och hälsoskyddsinspektörer.

Bygglovshandläggaren slutade i juni 2008.

En av miljöinspektörerna slutade i oktober 2008.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens assistenttjänst gjordes under året om till en bygglovshandläggartjänst (50%) placeras på bygg- och miljöenheten och samhällsplanerartjänst (50%) på plan- och exploateringsenheten.

Denna bygglovshandläggare har dock under andra halvåret 2008 till 100% fått arbeta med bygglovsfrågor och samtidigt varit nämndsekreterare i Bygg- och miljönämnden.

För att klara skede två dvs byggnmälan och byggsamråd m m har en konsult anlitats.

Hjälp med utskrifter har erhållits från kommunens reception/växel.

Bygg- och miljöenheten har under 2008 handlagt 580 ärenden. Av dessa 580 har 449 beslut fattats på delegation för Bygg- och miljönämnden.

Ett ur personalsynpunkt sett turbulent år.

NYCKELTAL

Nettokostnader i kr per inv. (15 250 år 2008)

2004	2005	2006	2007	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut
16	17	16	19	15

ORGANISATIONSFÖRÄNDRINGAR/ ANPASSNING

Bygg- och miljöenhetens assistenttjänst har sedan maj 2008, gjorts om till en bygglovs-handläggartjänst/samhällsplanerartjänst och har samtidigt haft kvar rollen som nämndsekreterare i bygg- och miljönämnden. Bygglovshandläggningen har dock tagit all tid.

Ny bygg- och miljöchef har rekryterats, som börjar den 5 februari 2009. En ny miljöinspektör har också rekryterats och som börjar den 13 februari 2009. En tjänst som bygglovshandläggare är vakant. Eventuell rekrytering får prövas under kommande verksamhetsår.

FRAMTIDSPERSPEKTIV

Den 1 januari 2009 övertar länsstyrelsen ansvaret över all djurskyddstillsyn, vilket innebär att enheten borde få tid för annan tillsyn.

I och med rådande finanskris och lågkonjunktur och därmed bland annat minskad bygg-

verksamhet finns risk för att antalet bygglovsärenden kommer att minska under kommande verksamhetsår.

Bygg- och miljöenheten har liksom för Garnudden ansökt om statliga medel (50 %) för att ta fram reservatsföreskrifter och skötselplaner för Nedre Söderby år 2008 och för Ersboda 2009. Projektiden har förlängts till 2010.

I och med att ny bygg- och miljöchef och ny miljöinspektör börjar under februari 2009 kommer årets verksamhetsplanering att göras senare. Det innebär att vi inte kommer att få ett fullt tillsynsår 2009.

Ekologtjänsten, som tidigare har legat på gatu/park och va-chefen, kommer att läggas över på den nya miljö- och hälsoskyddsinspektören som börjar 13/2.

INTERNKONTROLL

Internkontrollen har bestått i fakturahantering samt periodisering enligt fastställd internkontrollplan.

Kommunens revisorer

Ordförande: Carl Danielsson

	Bokslut 2007	Budget 2008	Bokslut 2008	Avvikelse 2008
Drift				
Tkr				
Intäkter	0	0	0	0
Kostnader	534	546	546	0
Netto	534	546	546	0
<i>varav interna</i>				
Intäkter	0	0	0	0
Kostnader	1	2	1	1
Netto	1	2	1	1
Investeringar				
Inkomster	0	0	0	0
Utgifter	0	0	0	0
Netto	0	0	0	0

ÅRETS RESULTAT

Inga budgetavvikelser finns att redovisa för 2008.

VERKSAMHET

Kommunfullmäktige har valt sju ordinarie revisorer. De förtroendevalda revisorerna anlitar revisionsbiträde från Komrev inom Öhrlings PwC.

Kommunens revisorer ska enligt kommunallagen årligen granska all verksamhet inom nämndernas verksamhetsområden. De ska pröva om verksamheten har utövats på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt (förvaltningsrevision).

Vidare ska revisorerna granska om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som görs inom nämnderna är tillräcklig (redovisningsrevision).

Övergripande ambition är att genomföra revision i enlighet med vad som stadgas i kommunallag, revisionsreglemente och god revisionsred. Vidare har en revisionsstrategi fastställts som mer i detalj reglerar revisionens ”interna arbete”.

Målsättningen är att genom revision främja ändamålsenlighet, effektivitet, rättvisande räkenskaper och god intern kontroll.

Utifrån övergripande målsättning samt genomförd väsentlighets- och riskanalys utarbetas en årlig revisionsplan som innehåller olika projekt.

Verksamheten under året har genomfört i enlighet med fastställd revisionsplan, som upprättats i samråd med kommunfullmäktiges presidium.

Under året har följande granskningar genomförts:

- Årsredovisning inkl delårsrapport
- Ansvarsutövande
- Upphandlingsverksamhet
- Uppföljningsansvar för ungdomar 18 till 20 år
- Biståndsbedömning inom hemtjänst och särskilt boende
- Va-verksamhet
- Intern kontroll

Vidare har uppföljningar av tidigare granskningar genomförts.

NYCKELTAL

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
Antal granskningar					
7	7	7	7	7	7
-därav förvaltningsrevision (FR)					
4	4	4	4	4	4
-därav redovisningsrevision (RR)					
3	3	3	3	3	3

Genomförda granskningar ligger i kostnadsintervallet 40 – 80 tkr.

ORGANISATIONSFÖRÄNDRINGAR/ ANPASSNING

Inga förändringar och anpassning av organisationen har skett under året.

FRAMTIDSPERSPEKTIV

Regeringen har 2006-12-07 gett Statskontoret i uppdrag att genomföra en utredning om den kommunala revisionens oberoende. Utredningen var färdig under första kvartalet 2008 och överlämnades till finansdepartementet för överväganden. Beroende på utredningsresultatet kan förändringar i kommunallagen framtida bli aktuella. Ännu har ingen proposition utarbetats.

INTERNKONTROLL

Det är nämnderna som, enligt kommunallagen, har ansvar för den interna kontrollen. Revisionens uppgift är att årligen pröva om den interna kontrollen är tillräcklig, dvs om det finns ett fungerande system för detta.

Revisionen genomför även årliga stickprovsmässiga granskningar av intern kontroll. Detta för att identifiera eventuella svagheter i tillämpade rutiner samt att följa upp hur olika nämnder/förvaltningar arbetar med sina planer för intern kontroll.

Överförmyndarnämnden

Ordförande: Ankie Bosander (c)

Överförmyndarenheten

	Bokslut 2007	Budget 2008	Bokslut 2008	Avvikelse 2008
Drift Tkr				
Intäkter	0	0	0	0
Kostnader	685	627	630	-3
Netto	685	627	630	-3
<i>varav interna</i>				
Intäkter	0	0	0	0
Kostnader				0
Netto	0	0	0	0
Investeringar				
Inkomster	0	0	0	0
Utgifter	0	0	0	0
Netto	0	0	0	0

ÅRETS RESULTAT

Driftbudgetens resultat blev ett underskott på 3 tkr.

Driftbudgetens underskott beror på att kontot för arvoden för uppdragsgivare överskridits. I arvoden, omkostnadsersättningar och sociala avgifter budgeterades 478 tkr men den sammanlagda kostnaden uppgick till 516 tkr. Att budgeten ändå inte visar ett större överdrag beror på att nämnden hållit igen på de politiska arvodena och övriga kostnader för att försöka hålla sig inom budget.

VERKSAMHET

I nämndens verksamhet finns cirka 135 huvudmän. Många nya ärenden tillkommer varje år men samtidigt avslutas ärenden pga att äldre personer avlider eller att de omyndiga barnen fyller 18 år. Vi ser alltfler yngre huvudmän som behöver stöd. Överförmyndarnämnden har till uppgift att stödja de mest utsatta i samhället.

Salems kommun har en ovanligt god tillgång till socialt engagerade medborgare som gärna ställer upp som gode män. Nämnden har un-

der hösten anordnat två kurskvällar för nya gode män, förvaltare och nämndledamöter.

I december bjöd nämnden in samtliga gode män och förvaltare till en utbildningskväll. Närvarande var representanter från två banker som gav tips och råd.

Nämndens ordförande och överförmyndarhandläggare deltog i en tredagarskonferens i Linköping som anordnades av Föreningen för Sveriges Överförmyndare.

Nya ärenden handläggs skyndsamt och hemställen till Södertälje tingsrätt skickas in omgående. Därmed har nämnden uppfyllt sina mål. Målen kommer att omarbetas till nästa årsredovisning.

NYCKELTAL

Kostnad per ärende i kr.

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
3074	3653	3637	5074	4644	4667

ORGANISATIONSFÖRÄNDRINGAR/

ANPASSNING

Inga organisationsförändringar har ägt rum under året.

FRAMTIDSPERSPEKTIV

Utbildning av gode män och förvaltare kommer även fortsättningsvis att ske. Minst en utbildningskväll varje år för samtliga ställföreträdare samt undervisning för varje nyutträd god man och förvaltare enskilt eller i mindre grupp planeras.

Det finns idag ett nätverk inom handläggarna på Södertörn. Detta nätverk kan utvecklas vidare, bl a ser vi att vi gemensamt kan utarbeta informationsmaterial, göra gemensamma driver för att rekrytera nya gode män etc.

Behovet av kvalificerade gode män och förvaltare ökar. Detta beror på att antalet äldre ökar; 80 år och äldre med 40 % fram till år 2015, 65 år och äldre med 75 % fram till år 2015. Besparingarna inom socialtjänsten ökar, vilket medför ökat tryck på överförmyndarnämnden, t.ex. anordnande av god man i stället för egnamedelsförvaltning

INTERNKONTROLL

Ordföranden och handläggaren har gemensamt kontrollerat och attesterat samtliga fakturor. När det gäller beslut om arvodets storlek till ställföreträdarna har det beslutats gemensamt av ordförande och handläggare.

Länsstyrelsen är överförmyndarnämndens tillsynsmyndighet. Inspektion enligt 20 § förmyndarskapsförordningen har skett den 28 januari 2009. Länsstyrelsen hade inte några anmärkningar mot skötseln av verksamheten.

Kultur- och fritidsnämnden

Anders Forsberg (m)

Total Kultur- och fritidsnämnden

	Bokslut 2007	Budget 2008	Bokslut 2008	Avvikelse 2008
Drift Tkr				
Intäkter	-504	-442	-672	230
Kostnader	11 692	12 360	12 291	69
Netto	11 188	11 918	11 619	299
<i>varav interna</i>				
Intäkter	-51	-42	-233	191
Kostnader	661	671	729	-58
Netto	610	629	496	133
Investeringar				
Inkomster	0	0	0	0
Utgifter	177	680	436	244
Netto	177	680	436	244

ÅRETS RESULTAT

Överskottet 2008 är 299 tkr. Anledning till avvikelsen är vakanser inom fritidsgårdsverksamheter under året.

Avvikelser i intäkter kommer från bidrag från Statens Kulturråd för inköp av barnböcker till biblioteket samt interna intäkter. Avvikelserna i intern budget kommer av intäkter samt tillhörande kostnader för samarbetsprojekt med FN-dagen, Ung i Salem om barn- och ungdomskulturfestivalen 532.

Investeringsbudgeten visar ett överskott på 244 tkr. Till biblioteket har inte inköp av utlåneapparater hunnits med under året, och pengarna kommer att begäras överförda till år 2009.

VERKSAMHET

*Salems första konstgräsplan, Berga BP invigdes 30/8. En liten traktor och särskilda redskap att sköta konstgräsplaner har inköpts.

*Under 2008 har en mängd rekryteringar och nya tillsättningar genomförts inom kultur- och fritidsförvaltningen, 8 st på 17 st möjliga tjänster. Ex anställdes ny chef för Biblioteket och ny chef för Fritidsgårdsverksamheten.

*Skulpturen "Olympus Mons" av Elisabeth Sivard och Christer Jansson färdigställdes i Rondellen på Söderby gårds väg och invigdes.

*I Säby sim- och sporthall installerades under sommaren 2008 till nytt reningsverk.

*Säby sim- och sporthall hade 2008 ca 83000 besökare trots stängning under sommaren varav 18400 st barn och ungdomar. Nya gymredskap inköptes av Medley AB.

*"Sångskatten" genomfördes i Skogsängshallen med två elevkonserter och en offentlig.

*FN-dagen firades den 24/10 i Skogsängshallen med två elevkonserter + offentlig konsert.

*Teater för skol- och förskolebarn har genomförts, bl a visades "Räven som slukade böcker" och "En dag med mössens brandkår".

*2008 års idrottsstipendiat blev Caroline Löfström, Botkyrka Schukokai Karate. 2008 års Kulturstipendium delades mellan Malin Eriksson och Per-inge Isheden.

*3 st barnvagnsbioföreställningar på Murgrönan genomfördes med begränsad framgång.

*30 augusti genomfördes saledagen med ca 50 st föreningar som deltog

*9/4 genomfördes årets Ungdomsting med 63 st deltagare i Skogsängskyrkan.

*En inspirationsdag om dans för barn genomfördes för förskolepersonal av Danscentrum och koreografen Minna Krook.

*Både föreningsaktiviteter och antalet medl. 5-20 år i föreningslivet minskade under året.

*17 880 barn och ungdomar besökte fritidsgårdarna under 2008. Fritidsgården Huset har haft öppet vid ca 290 tillfällen.

*Rönninge ungdomscafé har haft öppet vid 101 tillfällen under höstterminen med 1857 st besökare, varav 519 st flickor, 1338 st pojkar. Vilket är en kraftig ökning under hösten.

*Tre läger med övernattnings har genomförts samt ett antal flick- och pojkgrupper har startats. Vidare tre discon och ett hiphop-jam event och uppvisning av sångeleverna.

*Fritidsfältare på Nytorpsskolan har arbetat med en grupp i elevens val i ANT-frågor .

*Fritidsfältande har under året (utom vardagar i juli) genomförts vid 132 tillfällen fredag-lördag kväll samt en vardagskväll/vecka samt vid lokala riskhelger. Fritidsfältarna har haft kontakt med 2263 flickor, 4734 pojkar totalt 6997 ungdomar. Av dessa är ca 420 st aktiva och 180 st tillfälliga. Ca 80 ungdomar som inte bor i kommunen, samverkat med polis 82 gånger och haft 157 kontakter med föräldrar.

*Uppgraderingen och sammanslagning av datasystem och gemensam server med Södertörnsbiblioteken (Södertälje, Nykvarn, Ny-näshamn), samt fortsatt samverkan.

*Program om släktforskning och dyslexi, samt uppmärksammande av Internationella nalledagen och Augustipriset. Start av en litteraturcirkel på dagtid

*Biblioteket genomförde en sagodag i samverkan med bl a Kulturskolan, Studieförbundet Vuxenskolan. Den innehöll högläsning, teater, föredrag, musik mm.

*Biblioteket beviljades bidrag från Svensk Biblioteksforening i läskampanjen ”100 höjdare” och hade tre berättardagar med tre professionella sagoberättare, främst för barn med skriv och lässvårigheter.

*Ett projekt med bidrag från Statens kulturråd har genomförts under läsåret 07/08 för att stödja skolorna under *Läsandets år*: inköp av gruppuppsättningar av barn- och ungdomsböcker, samt klassbesök från skolor.

*Höstterminen 2008 startades ett samarbete med Nytorpsskolan med bidrag från Statens kulturråd: förstärkning av skolbiblioteket i form av gruppuppsättningar, regelbundna klassbesök på folkbiblioteket för åk 3 och 6 samt inköp av lättläst och talböcker till folkbiblioteket, med fokus på sagor och sägner.

*Nytorpsskolans bibliotek har datoriserats och beståndet registrerats i vårt system via Freelib-modulen.

*Idéutbyte med Saltsjöbadens bibliotek inom det nu avslutade tvinningprojektet.

*Bibliotekets mediebestånd förnyades med 8,8 %.

*Antalet utlån ökade 2,5 % till 111 237 st.

*Antalet besök på Biblioteket har minskat med 9% till 83.968. Fler gör omlån via webben, bl a efter övertidsvarningens införande.

*Övertidsvarning via sms och e-post har införts. Kravhantering sker nu via e-post.

*Vi har infört reservationslånetid (14 dagar istället för 28 då det är kö på en bok). Vi lånar ut fem filmer per vecka, mot tidigare två.

*Målet för antalet genomförda gruppbesök har uppnåtts, 122 st (jfr 120).

*Inköp av exponeringshyllor, skyltar, fätöljer, samt takbelysning i entrétrymmet.

NYCKELTAL

Fritidsgårdverksamhet

Besök/innevånare

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
1.05	0.98	1.3	1.07	1.18	1.14

Besök Rönninge ungdomscafé /innevånare

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
0.086	0.083*	0.04**	0.13	0.13	0.13

*Stängt sex veckor p g a vattenskada

** Stängt sex månader p g a vattenskada

Besök Huset/Innevånare

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
0.97	1.02	1.28	1,08	1.05	1.04

Fritidsfältare

Antal ungdomar man mött på fältet/innevånare

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
-		0.34	0,48	0.33	0.46

Antal fälttillfällen

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
-	-	131	157	130	132

Antal vuxna kontakter på fältet/innevånare

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
-	-	0.015	0.024	0.014	0.019

Kulturverksamhet

Antalet besök på kulturevenemang/innevånare

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
1.05	1.02	0.87	1.01	1.00	1.04

Antal kulturevenemang

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
208	203	226	200	200	205

Idrottsanläggningar

Besök på Säby sim- och sporthall/innevånare

2004	2005	2006	2007	2008	2008

Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
4.27	4.35	3.7	5.6	4.6	5.4

Idrottsanläggningar uthyrda tim st/innev.

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut	Budget	Bokslut
0.61	0.57	0.53	0.56	0.53	0.57

Varav flickor/innevånare

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
0.19	0.18	0.20	0.20	0.19	0.18

Föreningsaktiviteter 5-20 år – Totalt/Innevånare

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
6.8	6.8	6.6	5.8	6.2	4.8

Föreningsaktiviteter 5-20 år – flickor/innevånare

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
0.18	0.17	0.16	0.16	0.15	0.14

Medlemmar i förening 5-20 år/innevånare

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
0.18	0.17	0.16	0.16	0.15	0.14

Biblioteket

Andel nyförvärv i % av mediebeståndet, inkl bi-drag från Statens kulturråd

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
8,5	8,3	7,6	7,1	8,3	8,8

Besök/inv, exkl virtuella besök

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
7,1	6,9	6,7	6,2	8,6*	8,0*

* Besök/inv, inkl virtuella besök

Utlåån/inv

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
7,5	7,5	7,5	7,4	7,4	7,5

Antalet Biblioteksvisningar

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
-	-	-	77	120	122

Antalet unika låntagare

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
-	-	-	4036	4500	3701*

* P g a systembyte saknas statistik från jan-febr 2009

ORGANISATIONSFÖRÄNDRINGAR

Kultur- och fritidsförvaltningen bildades 2008-06-01 genom att biblioteksenhet och kultur- & fritidsenhet slogs samman. En gemensam förvaltningschef leder verksamheten.

FRAMTIDSPERSPEKTIV

Antalet barn och ungdomar beräknas öka vilket medför att fritidsgårdsverksamheten och idrottsanläggningar kommer att få en högre besöksfrekvens i sina verksamheter. I drogva-neundersökningen visas att konsumtionen av alkohol och tobak ökar och fler unga blir högkonsumenter av alkohol. Det är av viktigt att fritidsgårdspersonal samt fritidsfältare arbetar preventivt mot alkohol, droger och tobak.

Den pågående lågkonjunkturen kommer påverka utbyggnadstakten i t ex Söderby Parkområdet. Men om den planerade utbyggnationen av kommunen fortsätter kommer efterfrågan på kultur- och fritidsaktiviteter att öka.

Antalet aktiva inom föreningslivet kommer öka igen genom inflyttning samtidigt som intresset för föreningsaktiviteter går ner i landet. De som är aktiva är mer aktiva än tidigare.

Biblioteket vill öka besökarantalet genom åtgärder för att nå nya målgrupper, t ex utökad programverksamhet, marknadsföring/extern skyltning, samt arbeta för att göra det fysiska biblioteket mer attraktivt. Dessutom utveckla samverkan med kommunala förvaltningar och lokala aktörer, samt samarbetet med Södertörnsbiblioteken.

Automatisering av biblioteket via IT-satsningar som trådlöst nätverk, mediatek och

RFID. Utveckla den publika katalogen mot ökad interaktivitet.

Satsningar i enlighet med de krav staten ställer på handikappanpassning av verksamhet inför 2010.

INTERNKONTROLL

Fritidsgårdsverksamheten och Biblioteket har reviderat handlingsplanen samt det systematiska arbetsmiljöarbetet och rapporterat om åtgärder punkter. Verksamhetschef granskar och attesterar löneredovisningar i Min lön varje månad. Handkassor granskas och atteras av verksamhetschefer innan de skickas till ekonomikontoret. Inventarieredovisning inlämnas till ekonomikontoret i samband med bokslut 2008.

Kontroll av 5 st föreningars bidragsunderlag har genomförts och kontroll av antalet anmälda lag för lokalbokning har genomförts. Det har ej funnits anledning till särskilda åtgärder. Backup-rutiner har genomförts för biblioteksdatasystemet av Stadsbiblioteket i Södertälje.

Barn- och utbildningsnämnden

Ordförande: Anna-Carin Bylund

Barn- och utbildningsförvaltningen

	Bokslut 2007	Budget 2008	Bokslut 2008	Avvikelse 2008
Drift Tkr				
Intäkter	-268 042	-276 665	-281 308	4 643
Kostnader	583 086	617 814	622 883	-5 069
Netto	315 044	341 149	341 575	-426
<i>varav interna</i>				
Intäkter	-223 315	-231 329	-229 122	-2 207
Kostnader	227 300	235 066	233 296	1 770
Netto	3 985	3 737	4 174	-437
Investeringar				
Inkomster	0	0	-72	72
Utgifter	769	2 451	2 178	273
Netto	769	2 451	2 106	345

ÅRETS RESULTAT

Barn- och utbildningsförvaltningen redovisar ett underskott på 426 tkr, vilket är en avvikelse på 0,1 % i förhållande till förvaltningens nettobudget.

Investeringsbudgeten uppvisar ett överskott på 345 tkr. Det är främst enheterna som inte fullt ut nyttjat sina tilldelade investeringsanslag under året. I något fall har dock resultatet varit det motsatta, där t. ex. Kulturskolan överskridit sitt anslag med 32 tkr.

Drift utfall - Förvaltningsövergripande block	
	Tkr
Förvaltningsövergripande blocket	-31
Gemensam barnomsorg	-1001
Gemensam grundskola	5964
Gemensam sarskola	2505
Gemensamt gymnasium och komvux	-6560
Summa avvikelser	877

Det förvaltningsövergripande blockets resultat är ett underskott på 31 tkr. Resultatet har orsakats av högre kostnader om 810 tkr, samt högre intäkter om 779 tkr.

Intäkterna har blivit högre p.g.a. att två icke-budgeterade statsbidrag uppgående till 611 tkr tillföll förvaltningen. Dessutom har Södertörns högskola och Stockholms universitet betalat ut 167 tkr mer för verksamhetsförlagd utbildning än vad som budgeterats för.

De högre kostnaderna är främst orsakade av att fler SL-kort än budgeterat har köpts in för elever som stu-

derar i andra kommuner. Även rehabiliteringskostnaderna har överstigit budget. I övrigt kan nämnas lägre personalkostnader på nämnden, kontoret, facklig verksamhet samt elevhälsoteam som en väsentlig avvikelse gentemot budget.

Gemensam barnomsorg redovisar ett underskott på 1.001 tkr. Underskottet beror på att kostnaden för förskoleplatser i kommunen blev 1.616 tkr högre än budgeterat. Orsaken är inte volymbaserad utan beror på att barnen har fördelats mellan kommunala och alternativa enheter i annan utsträckning än vad som antagits i barn- och elevprognosen som låg till grund för budgeten.

Antalet barn placerade i familjedaghem blev 3 fler än budgeterat, vilket gav 396 tkr i högre kostnader.

Antalet fritidshemsplatser blev sammanlagt 37 fler för grundskolan, vilket innebar en kostnadsökning om 732 tkr. Antalet förskoleklassfritidsbarn blev 18 färre, vilket innebar 609 tkr i lägre kostnader.

Kostnaden för köpta platser för barn i behov av särskilt stöd blev 131 tkr lägre än budgeterat trots att ingen volymmässig avvikelse inträffade.

Under perioden 15 augusti till årets slut har i genomsnitt 8 vårdnadsbidrag betalats ut, vilket innebar 105 tkr i obudgeterade kostnader. Förvaltningens bedömning är att samtliga utom ett barn annars skulle ha nyttjat förskoleplats under perioden.

Barnomsorgsintäkterna utföll helt i linje med budget. Det innebär för fritidshemsdelen en lägre genomsnittsintäkt än budgeterat eftersom antalet barn blev fler än

budgeterat där. Statsbidraget för kvalitetssäkrande åtgärder blev 31 tkr lägre än budgeterat. Bidraget för återsökt moms blev 76 tkr högre än budgeterat. 3 sålda förskoleplatser inbringade 131 tkr i intäkter som ej var budgeterade.

Gemensam grundskola redovisar ett överskott på 5.964 tkr. Avvikelsen kan förklaras av att antalet sålda platser blev 17 fler än budgeterat, vilket medförde 1.396 tkr i högre intäkter. Ett obudgeterat statsbidrag om 247 tkr har bokförts under blocket.

Vidare har antalet förskoleklass- och grundskoleelever i kommunens skolor varit 159 färre än budgeterat vilket medfört 6.562 tkr i lägre kostnader. Antalet köpta förskoleklass- och grundskoleplatser blev 25,5 fler än budgeterat, vilket kostade 2.127 tkr mer än budgeterat.

Antalet köpta platser i specialgrundskolor blev 3,5 fler än budgeterat, vilket kostade 229 tkr mer. Kostnaden för köpta specialförskoleklassplatser blev däremot 448 tkr lägre än budgeterat.

Antalet elever som deltog i kommunens invandrarundervisning blev sammantaget 66 färre än budgeterat, vilket gav 899 tkr i lägre kostnader. Kostnaden för köpta platser blev däremot 290 tkr högre än budgeterat.

Gemensam särskola redovisar ett överskott på 2.505 tkr. Antalet egna särskole- och individintegrerade elever blev 5 fler respektive 3 färre, vilket kostade 236 tkr mer än budgeterat. 5,5 färre köpta särsgymnasieplatser, 1,5 färre köpta träningskoleplatser och 0,5 färre köpta sårvoxplatser ledde till 2.866 tkr i lägre kostnader. Kostnaden för tillsyn över 12 år blev 163 tkr lägre än budgeterat.

Gemensamt gymnasium och komvux redovisar ett underskott på 6.560 tkr. Resultatet beror på att antalet elever vid Rönninge gymnasium 26,5 fler än budgeterat, vilket innebar en merkostnad på 1.405 tkr. Antalet köpta platser i fristående skolor blev 55,5 fler vilket var 4.755 tkr dyrare än budgeterat. Antalet köpta platser i andra kommuners skolor blev 53 fler än budgeterat och innebar en merkostnad på 4.606 tkr. Kostnaden för köpta specialplatser blev 72 tkr dyrare. Kostnaden för praktikplatser för bygg- och plåteleverna blev 600 tkr lägre än budgeterat p.g.a. färre elever än budgeterat.

Antalet sålda platser blev 59,5 fler än budgeterat, vilket gav 5.987 tkr i högre intäkter. Ett lärlingsbidrag som förvaltningen budgeterat bortföll helt, vilket innebar ett intäktsbortfall på 3.025 tkr. Lejonparten av detta bortfall kompenserades dock av en högre interkommunal ersättning för sålda platser på de två aktuella utbildningarna.

Parkskolans och Rosenlundsskolans lokaler

Kostnaden för Rosenlundsskolans lokaler blev sammanlagt 43 tkr dyrare än budgeterat. Parkskolans lo-

kalkostnadsbidrag blev sammanlagt 491 tkr högre än budgeterat, p.g.a. att lokalutökningen inte fanns med i budget.

Enheterna redovisar ett sammantaget underskott på 1.303 tkr. Listan nedan redogör för respektive enhets utfall. Kommentarer ges där enheter redovisar väsentliga avvikelser.

Enheternas utfall - drift	
	Tkr
Kulturskolan	-240
Säbytorps rektorsområde	-271
Säby särskola	193
Säby centralkök	-63
Aspergergruppen	43
Rönninge skola	433
Rönninge förskoleområde	-885
Nytorpsskolan*	257
Nytorps förskoleområde	-143
Skogsängsskolan	-12
Modersmål och Svenska 2	10
Rönninge gymnasium	-7
Säby förskoleområde	-61
Syssla förskoleområde	-68
Skogsängs förskoleområde	-4
Förskolan Vattentornet	-485
Summa	-1303

Kulturskolan redovisar ett underskott på 240 tkr som härrörs från högre personalkostnader och något lägre externa elevintäkter än budgeterat.

Säbytorps rektorsområde redovisar ett underskott på 271 tkr som beror på vikariekostnader i samband med de personalminskningar som skett under året.

Rönninge skola redovisar ett överskott på 433 tkr. Orsaken är allmän återhållsamhet med inköp samt att organisationen anpassats efter lägre elevantal.

Rönninge förskoleområde redovisar ett underskott på 885 tkr. Underskottet har uppkommit i samband med avvecklingen av förskolan Växthuset, som drabbades av några obudgeterade avgångsvederlag samt andra personalrelaterade kostnader.

Förskolan Vattentornet redovisar ett underskott på 485 tkr. Verksamheten återupptogs vid årsskiftet efter att ha varit stängd under större delen av 2007. Barnen kunde inte tas in i förskolan i samma takt som personal har anställts, vilket medfört underskottet.

VERKSAMHET

Barn- och utbildningsförvaltningens ansvarsområde omfattar barns och ungdomars utveckling och lärande från ett års ålder till dess de lämnar gymnasieskolan. Vidare erbjuder förvaltningen kommunens invånare kommunal vuxenutbildning. Förvaltningen ansvarar också för fritidsaktiviteter i form av fritidshemsverksamhet och kulturskola.

Ung i Salem är sedan 2006 en permanent organisation där Ung i Salem är en paraplyorganisation och ansvaret har fördelats ut på förvaltningarna. Deltagare i projektet är socialförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen. Samarbete sker även med Nattvandrarerna, Salems församling, föreningslivet, företagen och polisen.

Ett annat samverkansprojekt är Ungdomsmottagningen. Här samverkar socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen kultur- och fritidsförvaltningen samt landstinget. Ungdomsmottagningen är välbesökt och har mottagning på halvtid, tisdagar och torsdagar.

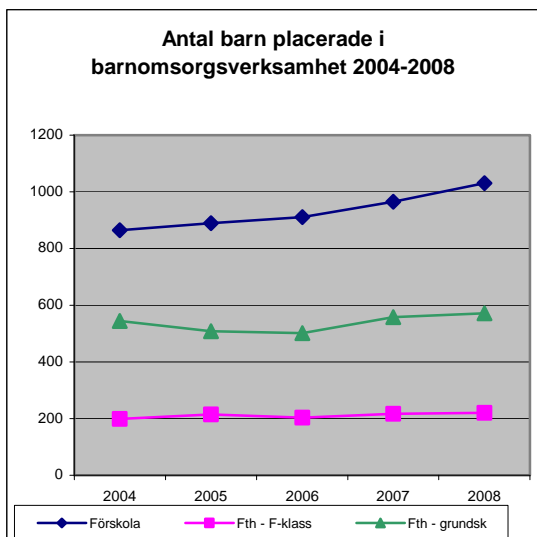
Familjecentralen är ytterligare ett samarbete mellan landstinget, socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen. Den öppna förskolan är integrerad i Familjecentralen och Öppna förskolans socialpedagog är samordningsansvarig för verksamheten.

Förvaltningen samarbetar vidare med Ekerö, Danderyd, Nacka, Sollentuna, Tyresö, Upplands Väsby och Värmdö kring uppföljning och utvärdering av förskolor och skolor, Våga Visa. Samarbetet består av observationer av verksamheterna, tester och prov, självvärdering samt fr o m 2005 gemensamma elev- och föräldraenkäter.

NYCKELTAL

Förvaltningens nettokostnad

2004	2005	2006	2007	2008	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Bokslut
253.027	271.237	281.992	315.044	341.149	341.575

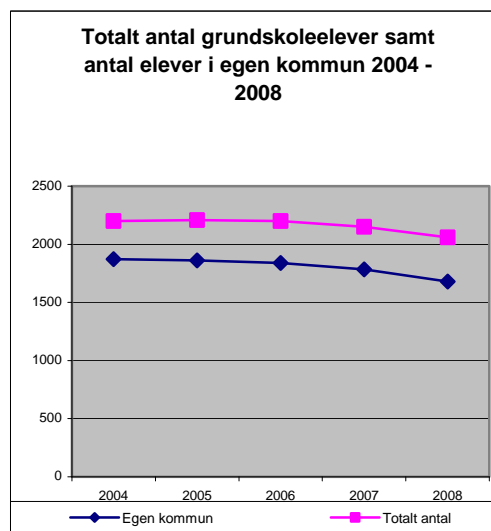
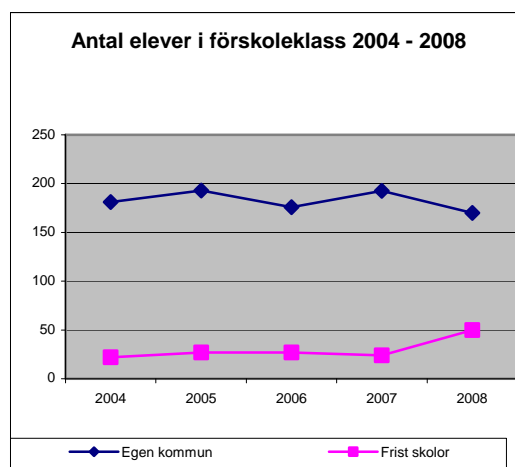

Andel (%) av förskoleverksamheten i egen regi och alternativ drift

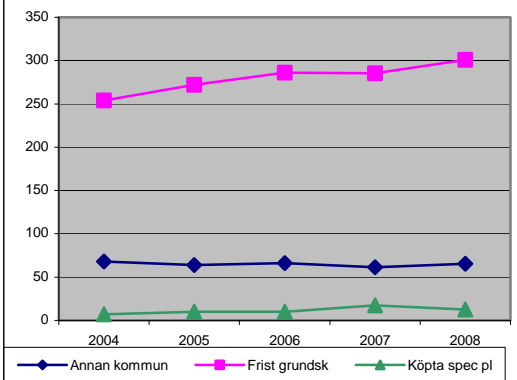
Kategori	Andel, %			
	2005	2006	2007	2008
1-5 år				
Egen regi	67,1	66,5	64,4	58,7
Alternativ drift	32,9	33,5	35,6	41,3

Andel (%) av barnomsorgsverksamheten som finansieras av avgifter

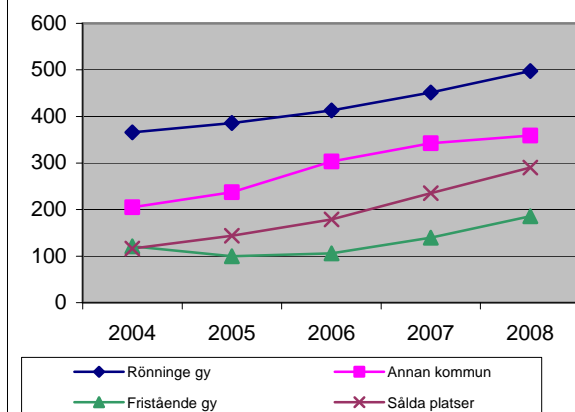
2004	2005	2006	2007	2008
12	15	13	14	12

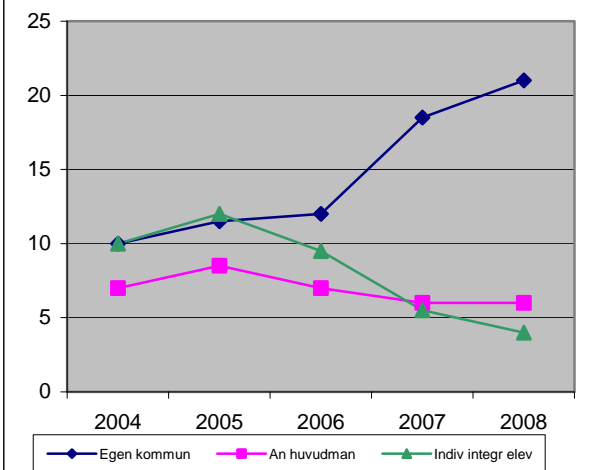
Grundskoleelever i annan kommun, fristående skola och med specialplacering 2004 - 2008

Antal elever i Rönninge gymnasium, annan kommun och fristående skola samt sålda platser 2004-2008

Antal grundsärskoleelever 2004-2008

Prognosavstämning

	Prognos	Utfall	Differens	%
Förskola	1029	1030,5	1,5	0,15
Fth FK	238	220	-18	-7,6
Fth Gr	535	572	37	6,9
Försk.kl.	240	220	-20	-8,3
Grundsk.	2169	2059,5	-109,5	-5
Särskola	56	56,5	0,5	0,9
Gymnasium	676	751,5	75,5	11,2

ORGANISATIONSFÖRÄNDRINGAR/ANPASSNING

Fr o m 2008-03-01 – 2009-01-11 tjänstgjorde barn- och utbildningschefen utöver sitt ordinarie uppdrag även som tf kommundirektör. För att underlätta arbets-situationen inrättades ytterligare en tjänst som utvecklingsledare (0,75) med inriktning till frågor som rör de frivilliga skolformerna, dvs gymnasie- och komvux-frågor.

Inför vårterminen 2008 förelåg ett utökat behov av platser i förskoleverksamheten. Kapaciteten utökades genom att kommunal förskoleverksamhet startade på nytt i de tomma förskolepaviljongerna på Söderby Park, vilket innebar en utökad kapacitet med 34-36 platser. Parkskolan erbjöd föräldrar till barn som till hösten skulle börja förskoleklassen på skolan att börja redan i januari, 17 platser. Vidare flyttades de kommunala dagbarnvårdarnas verksamhet i lokal från Jägar-gården till Öppna förskolan. Lokalen på Jägargården kunde då frigöras till förskoleverksamhet, 17-18 platser. Nämndens beslut att bevilja Blåbärsbarnens familjedaghem utökade platsantalet med cirka 10.

I augusti lades den kommunala förskoleverksamheten ned i förskolan Växthuset och Rosenlundsskolan startade sin förskoleverksamhet vid samma tidpunkt. Rosenlundsskolan drivs av Pyslingen Förskolor och

Skolor AB. Växthusets gamla lokaler anpassades för att tillgodose gymnasieskolans utökade lokalbehov.

Nämnden beslöt 2008-02-19, § 11, att ändra förvaltningens ledningsorganisation för förskola och grundskola. Förändringen innebar att all kommunal förskoleverksamhet samlades under en förskolerektor med stöd av tre biträdande förskolerektorer. Syftet med förändringen var att skapa en organisation som skulle stimulera till utveckling och lärande i högre grad än tidigare. Den nya organisationen startade 2008-08-01.

Från och med den 15 augusti erbjuds föräldrar med barn i åldrarna 1 – 3 år ett kommunalt vårdnadsbidrag om 3.000 kr under förutsättning att barnet inte ianspråkrättar en plats i förskola eller familjedaghem.

En konsekvens av att all kommunal förskoleverksamhet samlades under en förskolerektor är att Nytorpskolan och Rönninge skolas rektorer därmed endast ansvarar för verksamhet för barn från sex till och med sexton år, d v s förskoleklass och grundskola inkl. fritidshem.

Höstterminen 2008 startade Rosenlundsskolan förskoleklasser och även grundskoleklasser. Det innebär att Rönninge skola successivt kommer att bli enparallellig från förskoleklassen och t o m skolår 3 och därefter treparallellig fr o m skolår 4.

Parkskolan startade grundskoleklasser höstterminen 2008. Både Parkskolan och Rosenlundsskolan drivs av Pysslingen förskolor och skolor AB.

FRAMTIDSPERSPEKTIV

Sjukfrånvaron och personalförsörjningen är de två stora framtidsfrågorna. För att komma tillrätta med sjukfrånvaron pågår ett omfattande arbete. Resultatet av arbetet följs upp genom bl a personalenkäter och statistik över sjukfrånvaron och redovisas för kommunen som helhet, förvaltnings- och enhetsvis. Arbetet har lett till att sjukfrånvaron minskats, men kan fortfarande bli lägre.

Förskollärare och fritidspedagoger kommer fortsatt att vara ett av de stora bristyrkena framöver. Den nuvarande lärarutbildningen, där många utbildas till behörighet för förskola och de yngre åldrarna i grundskolan, har medfört att flertalet väljer inriktningen grundskollärare. Därmed förstärks bristen på förskollärare i förskolan.

En statlig utredning har lämnat förslag till ny lärarutbildning, vilken även berör förskollärarytbildningen. Någon proposition har inte presenterats ännu.

Nämnden har fastställt en handlingsplan för att på kort och lång sikt öka andelen förskollärare och fritidspedagoger i kommunens verksamhet.

Den ökning i antalet gymnasiesärskoleelever som varit under de tre senaste åren stannar nu av och kan till och med minska något de närmaste åren. Detta under förutsättning att ny inflyttning till kommunen av särskoleelever ej sker.

Antalet gymnasieelever har ökat under ett antal år i regionen men börjar nu minska. När elevantalet sjunker ökar konkurrensen om eleverna. Det kommer att påverka Rönninge gymnasium, som haft några år på sig att positionera sig som en attraktiv gymnasieskola och bli det självklara valet.

Fr o m höstterminen 2009 har Salem tecknat samverkansavtal med alla Stockholms läns kommuner med undantag för Stockholm stad. Det innebär att Salems elever i alla dessa kommuner blir förstahandssökanden till samtliga utbildningar, med undantag för IV, inom hela samverkansområdet. Salems elever har även fortsatt frihet att välja gymnasieprogram i kommuner utanför samverkansområdet. Det fria gymnasievalet utanför samverkansområdet innebär dock inte elevintagning utifrån betyg på alla utbildningar. I det fall samverkansområdet också erbjuder programmet sker intagning i andra hand.

Södertörns kommunernas fortsatta samverkan kommer att fokuseras på gemensam planering för t ex utbildningsutbud, prissättning och marknadsföring samt nätverk för t ex studie- och yrkesvägledare, skolledare m m.

Rönninge Gymnasium planerar inför hösten 2009 att starta ett nytt specialutformat program inom samhällsvetenskapliga programmet, kallat Hållbar framtid.

INTERNKONTROLL

Enligt internkontrollplanen skall följande uppföljningar göras:

- Kontroll av internredovisning centralt
- Kontroll av ekonomisk prognossäkerhet
- Kontroll av inkomstuppgifter för barnomsorgsavgifter
- Kontroll av delegationsbeslut

Kontroll av internredovisning har skett löpande under året. Kontrollen har resulterat i smärre förändringar på de centrala verksamheterna för att lättare kunna följa upp kostnaden för köpta platser inom särskolan och specialplaceringar inom förskolan.

Kontrollen av ekonomisk prognossäkerhet har inte kunnat genomföras under året på grund av extraordinärt hög arbetsbelastning för förvaltningschef och ekonom. Då förvaltningschefen även tjänstgjort som tillförordnad kommundirektör under större delen av året fanns ingen möjlighet att genomföra de intervjuer som enligt internkontrollplanen skall genomföras. Ekonomen har inte ensam kunnat genomföra dessa på

grund av en långtidssjukskrivning på ekonomikontoret, som medfört extra arbetsuppgifter under hösten.

Kontroll av inkomstuppgifter har genomförts och sker årligen under våren.

Någon kontroll av delegationsbeslut har inte genomförts under 2008. Enligt planen skall två enheter kontrolleras årligen. 2007 kontrollerades Rönninge skola och Nytorpsskolan. Arbetsbelastningen på utredaren har varit hög p.g.a. förvaltningschefens dubbla uppdrag och fokus har under 2008 legat på att genomföra tillsyn av enskilda familjedaghem och fristående förskolor.

Socialnämnd

Ordförande: Lars Pilsetnek

Socialnämnden totalt

	Bokslut 2007	Budget 2008	Bokslut 2008	Avvikelse 2008
Drift				
Intäkter	-44 977	-42 701	-46 424	3 723
Kostnader	192 242	203 506	204 601	-1 095
Netto	147 265	160 805	158 177	2 628
<i>varav interna</i>				
Intäkter	-2 711	-2 698	-2 912	214
Kostnader	4 983	4 948	5 333	-385
Netto	2 272	2 250	2 421	-171
Investeringar				
Inkomster	0	0	0	0
Utgifter	339	691	0	691
Netto	339	691	0	691

Socialförvaltning per block:

Block / enhet	Bokslut-07	Budget-08	Bokslut-08	Avvikelse
(Netto budget)	Tkr.	Tkr.	Tkr.	Tkr.
Nämnd/central administration	3 700	4 446	4 282	164
Familjeenhet	30 576	25 435	30 083	-4 648
Vuxenenheten	25 989	26 114	28 740	-2 626
Arbetsmarknadsenhet	9 907	11 346	10 891	455
Salarp	12 457	13 110	12 780	330
Salarp kök	210	323	335	-12
Skönviksgården	6 777	7 207	7 014	193
Säbyhemmet	20 535	21 797	21 322	475
Hemtjänst o dagverksamhet	7 919	9 480	8 998	482
ESS-enheten	30 085	41 547	34 640	6 907
Flyktingmottagningen	-890	0	-908	908
Totalt	147 265	160 805	158 177	2 628

ÅRETS RESULTAT

Årets resultat, totalt för socialnämndens verksamheter, visar på ett överskott med 2 628 tkr. I samtliga prognoser under året har överskott prognostiserats. Orsaken till överskottet är framförallt de stora plusavvikelserna på ESS med 6 907 tkr. 4 000 tkr av överskottet beror på att medel till drift av gruppboendet för personer med autism har funnits i budget och att boendet inte har startat under året. Överskott finns också på personlig assistans och Gläntan.

Flyktingmottagningen har ett överskott om 908 tkr, avseende flyktingar mottagna år 2005. Anledningen till det positiva resultatet är att 7 av 8 hushåll har egen försörjning. Även äldreomsorgens enheter, Säbyhemmet, Salarp, hemtjänsten och Skönviksgården har överskott, likaså central administration. Det största underskottet finns inom familjeenheten och härrör sig för institutionsplaceringar av barn och ungdomar. Underskottet är - 4 648 tkr. Positivt är att antalet placeringar och antal vård dygn har minskat jämfört med 2007. Vuxenenhetens resultat är ett underskott med -2 626. Underskottet härrör sig från försörj-

ningsstöd – 1 153 tkr och köpta platser LSS - 1 696 tkr.

Adrian (rehabilitering i samverkan) inom arbetsmarknadsenheten visar ett överskott på 56 tkr, vilket föreslås flyttas med till budget 2009.

Investeringsbudgeten har inte förbrukats eftersom projektet att uppgradera verksamhetssystemen inte kunnat hålla tidsplanen. Tidsplanerna för investeringarna förskjuts till år 2009. Därför behöver överskottet med 291 tkr i projekt 9555 "IFO-uppgradering" överföras till 2009.

VERKSAMHET

Central administration

Den centrala administrationen består av socialnämndens politiska verksamhet, förvaltningsgemensam verksamhet samt förvaltningsspecifikt IT-stöd. Handläggning av serveringstillstånd och tillsyn enligt hälso- och sjukvårdslagen samt konsumentvägledning ligger också inom administrationen.

Handläggning och tillsyn av serveringstillstånd har skötts av Haninge kommun under perioden jan – aug. Avtal har skrivits med Södertälje kommun inför 2009.

En planering av uppgraderingen av verksamhetssystemet har gjorts under hösten tillsammans med Logica (f d WM-data) och uppgraderingen kommer att genomföras under 2009. MAS (medicinskt ansvarig sjuksköterska) har haft undervisning i social dokumentation för personliga assistenter och boendestödjare samt genomfört en vårddyngdsmätning på Salarp, Säbyhemmet och Skönviksgården.

2008 har konsumentvägledaren haft 174 konsumenter med förfrågningar.

Skönviksgården

Skönviksgården drivs på kommunens uppdrag av Carema äldreomsorg sedan 1/11 2005.

Familjeenheten och LSS-barn

Familjeenhetens verksamhet riktar sig till barn och ungdomar mellan 0-20 år och deras familjer. Enheten har ansvar för myndighetsutövning och utför utredningar och yttranden enligt gällande lagstiftning och insatser samt uppsökande och förebyggande arbete på. Därtill kommer det familjerättsliga arbetet som utredningar om vårdnad, boende och um-

gänge samt fastställande av faderskap, medgivande till adoptioner samt samarbetsamtal. Enheten utreder också och ger medgivande till nya familjehem och kontaktfamiljer/personer. Alla placeringar och andra insatser övervägs/prövas var 6:e månad.

Biståndsbedömning och insatser för barn och unga som tillhör någon av personkrets 1 och 3 inom LSS tillhör också familjeenhetens verksamhet. Familjeenheten har under året genomfört 167 utredningar innefattande både familjerätt och bistånd enligt LSS

Familjeenheten arbetar med barnperspektivet i fokus och träffar och samtalar med alla barn/unga som blir aktuella inom enheten. Samarbete pågår med olika aktörer såsom, polis, skola, fritidsgård, familjecentralen, BUP, MiniMaria, mottagningen för unga, kvinnofrid och stödcenter för unga brottsoffer.

Projektet Barn i Salem är en samverkan mellan socialförvaltningen och länsstyrelsen som har beviljat 300 tkr för år 2008 samt 300 kr ytterligare för år 2009. Projektet har tillkommit för att på ett tidigt stadium kunna förebygga placeringar och stöda föräldrar till yngre barn. Under året har en barnsamordnare anställts som har sin förankring på familjecentralen för att där tillsammans med befintlig personal inom MVC, BVC och öppna förskolan på ett tidigt stadium kunna förebygga att ärenden blev aktuella på socialförvaltningen och hitta tidiga öppenvårdsinsatser. Projektet har under första året varit fokuserat på barn och föräldrar i ålder 0-6 år och kommer under 2009 att gälla även barn och föräldrar upp till 12 år. Projektet har varit oerhört framgångsrikt och man måste dra slutsatsen att flera placeringar av barn i yngre åldrar har kunnat undvikas genom tidiga insatser samt att flera familjer fått stöd och hjälp utan att bli aktuella på socialförvaltningen. Under hösten har familjer i Salem kunnat erbjudas föräldrautbildningen Komet som barnsamordnaren tillsammans med samordnaren på öppna förskolan har ansvarat för.

Vuxenenheten

Vuxenenhetens verksamhet innefattar utredning och beslut om bistånd till försörjningsstöd, insatser till personer med missbruksproblem, äldre samt personer med funktionsned-

sättning. Verksamheten personligt ombud ingår, en frivillig verksamhet som riktar sig till stöd till personer med funktionsnedsättning.

Färdtjänst- god man- samt dödsboudredningar utförs också. Samverkan sker både internt och externt.

Under 2008 har möten med Löwenströmska sjukhuset och Södertälje psykiatri inletts med anledning av en ny lag om tvångsvård i öppenvård. Öppen psykiatrisk tvångsvård har införts och ska kunna vara ett mellansteg för patienter som ännu inte kan skrivas ut från tvångsvård men som inte behöver vara på sjukhus.

Förändringar av regler inom socialförsäkringarna, sjukpenning och sjukersättning samt även de nya reglerna om sänkta a-kassenivåer har börjat ge återverkningar på försörjningsstöds-utbetalningarna. Att fler hushåll även valt att inte vara med i A-kassan är en annan orsak till behov av försörjningsstöd.

Enheten har haft två tillsynsbesök under året. Länsstyrelsen har gjort en tillsyn enligt 13 kap 2 § socialtjänstlagen (SoL) av rättssäkerheten för äldre personer i ordinärt boende. På uppdrag av Salems kommuns revisorer har Öhrlings genomfört en granskning av biståndsbedömningen inom hemtjänsten och särskilt boende.

Nytt för året är att det har införts en rapporteringskyldighet till länsstyrelsen om bistånd enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) som ej verkställts inom tre månader. Avvikelser kan medföra en sanktionsavgift

Arbetsmarknadsenheten (AME)

AME: s verksamheter har arbetat efter målet att: "stärka arbetslösa kommuninvånare till inträde på arbetsmarknaden och att anordna/utveckla daglig verksamhet för vuxna med utvecklingsstörning".

Enhetens arbetsmetod består av långtgående individanpassade insatser.

På AME arbetar tre arbetsmarknadssekreterare. En arbetar huvudsakligen med ungdomar, de andra två med personer remitterade från vuxnenheten. Under 2008 har 184 ärenden varit aktuella (exkl.99 flyktingärenden) antalet är jämförbart med föregående år.

De personer som remitteras till AME har oftast stora arbetshinder och är i behov av rehabiliterande insatser.

Under året har 53 personer arbetat/arbetstränat på arbetscentrum (AC), medeltalet var 31 personer/vecka, en ökning mot föregående år med ca 30 %.

Dataverkstadens verksamhet drog igång först i maj efter en längre tids vakans. 51 personer har därefter deltagit i aktiviteter på dataverkstaden. Dessutom har 17 kommunanställda deltagit i någon datakurs på AME.

Adrian är ett samverkansuppdrag med syfte att ge människor med olika former av arbetshinder möjlighet till återinträde på arbetsmarknaden. Adrian samfinansieras av Salems Kommun, Försäkringskassan, Vårdcentralen, AF samt Psykiatrin i Södertälje. Under året har 27 personer varit aktuella inom Adrian Daglig verksamhet för vuxna personer med utvecklingsstörning, LSS personkrets 1: 31 personer har haft plats inom någon av AME: s dagliga verksamheter. 26 av dessa har haft placering inom Salems dagliga verksamhet, övriga har varit placerade på arbetscentrum.

Särskilda boenden för äldre och hemtjänsten

Säbyhemmets särskilda boende har 44 lägenheter fördelade på två somatiska enheter samt tre demens enheter. Under året har personalen fortbildats med hjälp av kompetensstegen i huvudsak psykogeriatrisk samt några föreläsningar i etik och moral. Arbetet med fallprevention har fortsatt där en enskild sjukgymnast är projektanställd för ändamålet. Fallfrekvens har minskat med 25 %.

Salarps äldreboende har 28 lägenheter för såväl permanent boende som för korttidsboende. Platserna fördelas på tre enheter varav två har en somatisk inriktning medan den tredje riktar in sig på demenshandikapp. Av dessa lägenheter är 5 korttidsboende. Som tidigare år har personal utbildats med hjälp av kompetensstegen i demensomvårdnad samt psykogeriatrisk. En projektanställd sjukgymnast arbetat förebyggande med träning för boende med fallproblematik. Resultatet av detta är minskat fallfrekvens 25 %

Salarps kök tillagar mat till Salarp, Säbyhemmet, dagverksamheten Näckrosen samt

till äldre och funktionsnedsatta personer i eget boende.

Hemtjänsten har totalt 24 anställda som ansvarar för ca 115 brukare och dess insatser.

Dagverksamheten Näckrosen, med sina två anställda, har under året haft i snitt ca 12 brukare inskrivna, varav 4 från Säbyhemmet.

En satsning har gjorts kompetenshöjning inom hemtjänsten i geropsykogeriatrik. Kvalitetsarbetet har utvecklats som i sin tur gett fina resultat och nöjda kunder. Hemtjänsten har satsat på ett projekt för arbetsmiljö, där personal ska bli signalansvariga för arbetsmiljön hemma hos brukarna. Nya arbetsrutiner i form av tillämpningsregler samt ny informationsbroschyr till brukarna har utarbetats.

Enheten för särskilt stöd (ESS)

Personlig assistans: Det är första året sedan insatsens början som enheten inte fått några nya Lass-uppdrag. Försäkringskassan har omprövat ett beslut från 24tim/dygn till 1tim/dygn. Beslutet har överklagats till Länsrätten. Inhibition råder i avvaktan på dom.

Vid enheten har två personal utbildats till hjärt- och lungräddningsinstruktörer, dessa personer utbildar övrig personal inom ESS verksamheten. Enheten kommer att kunna erbjuda andra verksamheter i kommunen utbildningen till en rimlig kostnad.

I slutet av året delades verksamheten i två enheter vilket medför att det blir tydligare för både personal och brukare vem som är chef för respektive verksamheten.

Salems Boendeservice: Under 2008 har två nya brukare tagits emot och två stycken har flyttat till annan kommun. De två nya personerna kräver ett mer omfattande stöd, vilket verksamheten klarar med befintlig personalstyrka. Vi har under året arbetat med fokus på allas rätt till meningsfull fritid, och en individuell planering av semesterönskemål.

Gläntan: Öppettiderna har utökats vid dagverksamheten med helger och kvällar. I snitt har det varit 6-8 besökare per kväll och helg. Arbetet påbörjades med att besöka klienter för att försöka erbjuda insatser i hemkommunen, det arbetet kommer att fortsätta under 2009. Under hösten startades en ny grupp för unga vuxna ålder 18-27 år som träffas en kväll i veckan.

Av klienterna som har beslut på dagverksam-

het uppgår sysselsättningsgraden till 98 %.

Flyktingmottagningen

Flyktingmottagningens introduktionsarbete pågår i två år från mottagningsdatum. Under året har 99 personer (vuxna och barn) ingått i introduktionsprogram. Programmet innehåller många olika delar; SFI eller andra studier, språkpraktik, instegsjobb, AF-utbildning, samhällsinformation och råd/stöd. För barn är det oftast introduktion i barnomsorg och skola som är aktuell, men även inskolning på öppen förskola och kontakter med kommunens familjecentral.

Den lokala överenskommelsen i kommunen (LÖK: en) mellan de olika förvaltningarna och Salems vårdcentral blev klar och har visat sig vara ett bra instrument i arbetet mellan de olika parterna.

MÅLUPPFYLLELSE

Vår vision och verksamhetsidé:

Vi ger vård och omsorg samt socialt och ekonomiskt stöd, med hög kvalitet och med respekt för självbestämmanderätt och integritet, så att Salems befolkning känner trygghet och kan ta tillvara sina egna resurser

Mål 1 Antal vård dygn på institution för barn och ungdom per invånare 0-20 år skall inte öka

	Ant.inv	ant.dygn	Dygn/inv
2002	4379	3434	0,78
2003	4465	3483	0,78
2004	4492	4549	1.01
2005	4646	5813	1,25
2006	4745	4646	0,98
2007	4924	8520	1,73
2008	4718	7367	1,56

Målet uppfyllts främst beroende på att familjeenheten har arbetat aktivt med att hitta andra lösningar och beroende på projekt Barn i Salem. Antalet vård dygn per invånare 0 – 20 år är 1,56 jämfört med 1,73 år 2007.

Mål 2 Antalet barn och ungdomar som får öppenvård ska öka jämfört med föregående år

Målet är uppfyllt

2006 fick 40 barn och ungdomar öppenvård.

Under 2007 beslutades insatser för 22 barn och 2008 23 barn. Dessutom har öppna insatser har under 2008 getts till barn och ungdomar

mar av ungdomssocialsekreterare i ART (aggression replacement training), samtal på MiniMaria. Från Södertälje kommun köps insatser för barn som bevittnat våld från Frizon, medling och stöd till unga brottsoffer från stödcentrum för unga brottsoffer. Föräldrar har också kunnat vända sig till familjerådgivning eller till familjerätt för samarbetsamtal.

Nytt för 2008 är att familjer (cirka 30) haft samtal med projektledare/familjeterapeut i projekt Barn i Salem och föräldrar har deltagit i föräldrautbildningen KOMET.

Mål 3 Mer än hälften av de remitterade arbetslösa skall genom arbetsmarknadsenhetens insatser vara i arbete eller ha varaktiga studier

Målet uppfyllt. 80 ärenden avslutades, 52 av dom till arbete eller varaktiga studier vilket motsvarar 65 %.

Mål 4 Utlovade handläggnings- och leveranstider skall hållas

Målet har uppnåtts för samtliga handläggnings och leveranstider.

Arbetsmarknadsenheten tar kontakt inom 10 dagar efter erhållen remiss

Alla personer har kontaktats inom 10 dagar från erhållen remiss.

Högsta tillåtna utredningstid på familjeenheten är 4 månader med en genomsnittstid på 3,5 mån.

Högsta tillåtna utredningstid enligt lag är 4 månader med möjlighet till förlängning i 2 månader efter beslut. Riktvärdet enligt kvalitetsplanen för enheten skall vara 3,5 månader. Familjeenheten har uppfyllt målet.

Samarbetsamtal skall erbjudas inom 2 veckor

Målet har uppnåtts.

Inom 14 dagar efter anmänt behov av Lss-insats skall hembesök göras.

Målet är uppnåtts.

Handläggningstiden för ekonomiskt bistånd skall ej överstiga 10 dagar

Målet är uppnåtts. Vid stickprovsgenomgång av registrerade akter har handläggningstiden för ekonomiskt bistånd inte överstigit 10 dagar.

Mål 5 Boenden och brukare ska få ett bra bemötande, känna trygghet inom kommunens särskilda boenden, hemtjänst och boendestöd

Vid årlig enkätundersökning skall medelbetyget avseende bemötande, trygghet vara minst 4 på en femgradig skala.

	Bemötande	Trygghet
Skönviksgården	4,6	4,3
Säbyhemmet	4,6	4,6
Salarp	4,5	4,1
Hemtjänst	4,6	4,5
Gläntan	4,4	4,4
Salems boendeservice	4,8	4,9
Pers. Assistans	4,5	4,6

Målet har uppnåtts. Samtliga verksamheter har fått minst 4 för bemötande och trygghet .

Mål 6 Överenskommelsen mellan stat och kommun om flyktingmottagning ska uppfyllas

Målet har uppnåtts.

Enligt överenskommelsen för 2008 ska 35 flyktingar mottas. 37 har mottagits under året så små

INDIKATORER

Indikatorer används för att följa verksamhetens utveckling och kan indikerar hur tillståndet är för möjlighet till måluppfyllelse.

Institutionsplaceringar

Antal vård dygn / invånare 0-20 år barn och ungdom ≤ 1,0 vård dygn

Riktvärdet har inte uppnåtts. Resultatet blev 1,56 vård dygn vilket är en förbättring jämfört med föregående år.

Socialbidragsberoende

Antal hushåll med försörjningsstöd <200 hushåll

Riktvärdet uppnåtts eftersom vid årsskiftet 08/09 var 190 hushåll aktuella.

	Hushåll	Bist.månader
Bokslut 2003	183	4,0
Bokslut 2004	184	4,4
Bokslut 2005	175	4,4
Bokslut 2006	163	4,0
Bokslut 2007	165	4,0
Bokslut 2008	190	4,4

Antal hjälp månader i snitt < 4,1 månader

Målet har inte uppnåtts. Antalet biståndsmånader ligger på i snitt 4,4.

Antal flyktinghushåll med försörjningsstöd (efter ankomståret och tre år) skall vara färre än 40 %

2004	2005	2006	2007	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut
33%	22%	14%	36%	12%

Psykiskt funktionshindrade i sysselsättning

Andel personer på Gläntan med biståndsbedömd dagverksamhet ska var mer än 85%

Resultatet för 2008 blev 98 % i sysselsättning.

Andel nöjda med vård och omsorg för funktionshindrade och hemtjänsten

Enkätundersökning för faktorerna bemötande och trygghet. Minst 4 på en femgradig skala

	Bemötande	Trygghet
Hemtjänst	4,6	4,5
Gläntan	4,4	4,4
Salems boendeservice	4,8	4,9
Pers. Assistans	4,5	4,6

Hemtjänstpersonalens tid hos brukare skall vara minst 60%

Vid mätning i december så uppfylldes riktvärdet eftersom resultatet blev 62 %.

Telefontillgänglighet

Andelen missade telefonsamtal <15%

Rikmärket är uppnått. Missade samtal uppgift till 13,7 %

Ekonomi

Institutionskostnader/invånare 0-20 år <2200 kr

Kostnaden per invånare 0-20 år är 3297 kr. Det är mycket över riktvärdet men är lägre än föregående år.

Dygnskostnad i äldreboende <1500 kr

Dygnskostnaden ligger under 1500 kr på alla boenden i kommunen. Köpta platser har kostat i snitt 1603 kr eftersom de ofta avser platser med speciell vårdkompetens, tex unga med demenssjukdomar.

Kostnadstäckningsgrad, Salarps kök >92%

Kostnadstäckningsgraden var 91 % och är inom riktvärdet. Det är något sämre än 2007, då det var 92 %.

Kostnadstäckningsgrad personliga assistenter >80%

Resultatet blev 81 % vilket är över riktvärdet och bättre än 2007 då det var 76 %.

Ekonomisk prognos första kvartalet avviker från bokslut <1%

Resultatet blev 0,5% avvikelse från marsprognosen.

NYCKELTAL

Antal vårddyg i Hvb-hem för barn o unga

2003	2004	2005	2006	2007	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut
3483	4549	5813	4646	8520	7778

Kostnader/vårddyg i Hvb för barn o unga

2003	2004	2005	2006	2007	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut
2004	2269	1885	1965	2042	2000

Antal hushåll med försörjningsstöd

2003	2004	2005	2006	2007	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut
183	184	175	163	165	190

Antal hjälp månader med försörjningsstöd

2003	2004	2005	2006	2007	2008
Bokslu	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut
4,0	4,4	4,4	4,0	4,0	4,4

Antal personer i sysselsättning och boendestöd på Gläntan (sysselsätt./boendestöd)

2003	2004	2005	2006	2007	2008
Bokslut 15/34	Bokslut 11/31	Bokslut 23/28	Bokslut 22/20	Bokslut 26/31	Bokslut 26/30

Antal ärenden på arbetsmarknadsenheten per år

2003	2004	2005	2006	2007	2008
Bokslut 225	Bokslut 265	Bokslut 256	Bokslut 253	Bokslut 186	Bokslut 184

Antal avslutade ärenden /varav till arbete på arbetsmarknaden

2003	2004	2005	2006	2007	2008
Bokslut 102/54	Bokslut 117/80	Bokslut 111/73	Bokslut 142/107	Bokslut 83/53	Bokslut 80/52

(exkl. flykting-, rehab- och omsorgsärenden)

Kostnad per vård dygn i särskilda boenden för äldre

2003	2004	2005	2006	2007	2008
Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut
Köpta platser:					
1300	1550	1500	1807	2241	1603
Säbyhemmet:					
1309	1310	1195	1229	1311	1354
Salarp:					
1060	1100	1049	1154	1256	1279
Skönviksgården:					
940	1018	1020	966	1019	1018

Antal köpta platser i äldreboende (vård dygn)

2003	2004	2005	2006	2007	2008
Bokslut 3159	Bokslut 137	Bokslut 1187	Bokslut 2860	Bokslut 1825	Bokslut 2399

Antal pågående ärenden i hemtjänsten

2003	2004	2005	2006	2007	2008
Bokslut 82	Bokslut 83	Bokslut 90	Bokslut 94	Bokslut 106	Bokslut 115

Intäktsggraden i förhållande till kostnader LSS

2003	2004	2005	2006	2007	2008
Bokslut 76 %	Bokslut 78 %	Bokslut 79 %	Bokslut 79%	Bokslut 76%	Bokslut 81%

ORGANISATIONSFÖRÄNDRINGAR/ANPASSNING

Under året har inga större organisationsförändringar gjorts inom förvaltningen.

Inom enheten för särskilt stöd (ESS) har arbete med planering av arbetstidens förläggning pågått. Verksamheten inom personlig assistans har arbetat fram en bättre struktur. För Salems Boendeservice har det under hösten gjorts en översyn av årsarbetstiden. Grund-

bemanningen ska styras utifrån verksamhetens behov, detta arbete kommer att fortsätta under 2009. Vid Gläntan har gjort en översyn av årsarbetstiden gjord anpassad efter verksamhetens behov.

FRAMTIDSPERSPEKTIV

Antalet barn och ungdomar ökar i kommunen och antalet barn som blir tonåringar kommer att öka väsentligt de närmaste åren vilken förmodligen kommer att leda till att ärendemängden inom familjenheten ökar.

Ambitionen för familjeenheten är att kunna fortsätta att utveckla öppenvården både när det gäller små barn och ungdomar samt att projektet "Barn i Salem får fortsätta" även efter projektiden slut. En ansökan om länsstyrelsemedel till projektet "Familj i Salem" kommer att tas upp på Socialnämnden i mars 2009.

Familjeenheten kommer under 2009 att utveckla arbete med att rekrytera egna familjehem som ett alternativ till att köpa tjänsten från olika företag, förhoppningen är att minska kostnaderna och att öka kvaliteten för familjehemsplaceringarna. Familjenheten har inte möjlighet att ha en egen bank av jourfamiljer, men kommer under 2009 att inleda ett samarbete med Huddinge kommun kring jourhemmen i den gemensamma jourhemsorgansiationen "Jourhem Syd".

Förvaltningen har under flera år analyserat de kommande behoven av insatser för barn och unga, äldre, personer med funktionsnedsättning (LSS), psykiatri och missbruksvård. Gruppboende för vuxna med autism och gruppboenden för personer med psykisk funktionsnedsättning är planerade. För åren 2010-2012 finns utöver detta behov av ett korttidsboende för LSS-barn. En arbetsgrupp har arbetat med ett förslag som kommer att presenteras för Socialnämnden under 2009.

I samband med att ramtilldelningen 2008 beslutades av kommunfullmäktige fick kommundirektören och socialchefen i uppdrag att genomföra en översyn av volymbehoven för socialförvaltningens verksamhet 2009-2010. Denna utredning presenterades för Socialnämnden under hösten och har lett till att förvaltningen har fått i uppdrag att se över olika

områden inom äldreomsorgen under 2008 och 2009.

- se över riktlinjer för biståndsbedömning för särskilt boende
- dagverksamheten
- se över utbudet av trygghetsskapande åtgärder för äldre i ordinärt boende och deras anhöriga
- att se över möjlighet att göra hemtjänsten effektivare
- se över möjlighet att skapa fler insatser som inte kräver biståndsbedömning
- att se över behovet av och ge förslag på friskvårdsaktiviteter för äldre.

Gruppen äldre – äldre (personer över 80 år) kommer enligt utredningen att fördubblas mellan 2008 och 2017, vilken kommer att kräva en omställning och utbyggnad av äldreomsorgen.

Salarps äldreboende kommer att byggas ut under 2009 och den nya delen kommer att vara färdig under första kvartalet 2010. Salarps kök kommer i samband med utbyggnaden av Salarp att renoveras och byggas ut. När det nya köket står klart år 2010 kommer bemanningen att ses över med hänsyn till det ökade antalet av boende samt ökat antal matportioner som köket då tillagar. Under 2009 kommer ett arbete att ske med att uppnå 100 % intäktsfinansiering.

För hemtjänstens dagverksamhet planeras en förändring för att verksamheten ska kunna ta emot fler personer med olika behov med målsättning att de under längre tid ska kunna bo i ordinärt boende med stöd av dagverksamhet och hemtjänst. Förvaltningen kommer att följa utvecklingen tekniska hjälpmedel för att öka tryggheten för de äldre som bor hemma och för deras anhöriga.

Ansökan om projektmedel för att utreda om kommunen ska tillämpa valfrihet inom omsorg av äldre och funktionsnedsatta (enligt LOV-lagen om valfrihet) har beviljats och förslag kommer att presenteras för Socialnämnden under senvåren. Medel är också avsatta för 2010 om kommunen väljer att gå vidare med ett införande.

För försörjningsstödet befaras en uppgång under kommande år. Arbetsmarknadsverket

prognostiserar en försämring av arbetsmarknadsläget framöver och spår att den kan komma att uppgå till 9 % i riket årsskiftet 2009/2010.

Av personer med sjukersättning från försäkringskassan har flera tidsbegränsade ersättningar. Denna ersättningsform har tagits bort under året och de som har tidsbegränsade ersättningar fasas ur systemet fram till 2012. Ett antal personer kommer att ansöka om ekonomiskt bistånd med anledning av Försäkringskassans regeländringar avseende de som varit sjukskrivna längre än 180-dagar.

Försäkringskassan har kartlagt att det för Salems del berör ca 113 personer. Av dessa beräknas 29 % vara arbetslösa. Dessa 33 personer kan komma att vända sig till Vuxenenheten för tillfällig eller mer långvarigt behov av stöd.

För att bättre möta arbetssökande och nå målen intensifieras utvecklingsarbetet på Arbetsmarknadsenheten under 2009. En metod för stegvis arbetsträning ska utvecklas och blir ett viktigt instrument. Även Salems dagliga verksamhet (SDV) kommer att arbeta fram en liknande modell för sin verksamhet. Enheten kommer därför att ha med dessa ”trappor” som ett förbättringsområde i 2009 års kvalitetsplan.

Det har med tiden blivit allt svårare att hitta praktikplatser både internt och externt. AME har därför initierat ett utökat samarbete med bl a MSB för att tillsammans finna lämpliga arbetsuppgifter.

Beroendefrågorna är mer aktuella än någonsin. Sverige har genomgått ett dramatiskt trendbrott då det gäller alkoholkonsumtion. Konsumtionen har ökat med 30 % de senaste 10 åren.

Boendet för många missbrukare fungerar allt för ofta inte tillfredställande och kommer att ses över av förvaltningen. Boendefrågorna är svåra socialtjänstens grupper. En minskning av antalet hyresrätten gör det svårt för kommuninvånarna och även för socialtjänstens grupper att lösa boendefrågorna. Socialnämnden har under hösten fattat beslut om att föreslå KS att uppdrag till MSB att inköpa tre bostadsrätter bl a för att underlätta hemtagning av placerade personer från institutioner.

LSS-kommittén har överlämnat sitt slutbetänkande till regeringen som bl a innefattar förslag om att staten ska ta ett samlat ansvar för insatsen personlig assistans samt en ny kommunal insats i form av personlig service och boendestöd. Därutöver finns förslag om hur psykiskt funktionshindrade som tillhör personkretsen skall kunna få rätt till daglig verksamhet.

Hur den nya lagen ”tvång i öppenvård” kommer att påverka kommunen är fortfarande oklart. Ev. kommer behov av sysselsättning och boenden att öka. Det är viktigt att kommunen kan tillgodose behoven på hemmaplan för att undvika att köpa platser ute i landet.

Målgruppen unga vuxna med psykisk ohälsa växer i hela landet. Former för hur dessa behov ska mötas kommer också att ses över.

Flyktingsamordnaren har under hösten 2008 deltagit i en förstudie med andra kommuner avseende en ansökan hos Länsstyrelsen för barns introduktion. Detta är i enlighet med de planer som finns i Salem att fokusera på barn och ungdom. Under nästa år kommer mottagningen att särskilt uppmärksamma och förstärka insatserna avseende deras fritidsaktiviteter.

INTERNKONTROLL

Hur internkontrollen har bedrivits under året

- Redovisning, uppföljning och åtgärden av avvikelser inom kommunala hälso- och sjukvården rapporteras varje kvartal till nämnden.
- Tillsyn av Skolberga, Söderbygårde, Rosstorp, Skönviksgården, samt Stenbäckens behandlingshem en enhet utanför kommunen där man köper platser.
- Mas riktlinjer uppdateras löpande
- Ej verkställda beslut inom äldreomsorg, omsorg om personer med funktionsnedsättning samt individ- och familjeomsorg, har rapporterats till nämnden. Inga sanktionsåtgärder har vidtagits av länsstyrelsen.

- Budgetuppföljning har gjorts per mars, delår. Utöver det har förvaltningen presenterat förenklad uppföljning per maj, september och oktober

Familjeenheten följer kontinuerligt upp placeringar på institution och i familjehem samt andra insatser som enheten har beviljat. Inför alla överväganden/prövningar 2-6 gånger om året träffar enheten berörda för att följa upp och utvärdera och göra nya bedömningar i vårdplanerna. Ramavtal finns tillsammans med södertörnskommunerna vilket gör att utvärdering av institutioner och HVB-hem sker inför varje ny upphandling.

Hanteringen av socialbidrag har under året varit föremål för intern kontroll. Genom månatliga stickprovskontroller har granskningens syfte varit att se att försörjningsstödsutbetalningarna svarar mot aktuellt beslutsunderlag.

Internkontroll av de dagliga utbetalningarna sker så att inte dubbelutbetalningar görs och att större belopp har ett fakturaunderlag.

Enheten för särskilt stöd, (ESS) s inventarieförteckningar är reviderade per 2008. Handkassorna är avstämda.

Vid Säbyhemmet görs genomgång av privata medel samt att kontroll av dessa medel har genomförts två ggr/år.

Kontroll av medicinlistor och narkotika journaler utförs varje månad av sjuksköterska samt enhetschef. Patientliftrar har genomgått en årlig funktionskontroll.

Avvikelse rapportering är utförd till Mas.

Brandskyddsronder har utförts varannan månad av brandskyddsansvariga.

Mattemperatur och tidsintervaller för natt fasta mäts 1gång/månad på varje enhet.

Disk desinfektörer kontrolleras 1g/år

Hygienrond är utförd med hygiens sjuksköterska och Mas. Apoteksinspektion utförd.

Kontroll av medicinlistor och narkotika journaler utförs på Salarp av gruppchef/enhetschef varannan månad. Avvikelse rapportering är utförd och rapporterad till Mas. Genomgång av privata medel samt att

kontroll av dessa har genomförts 2 ggr/år.
Brandskydds rond har genomförts.
Hygien rond har utförts av hygiensjuksköterska och MAS. Mattemperatur och tidsinterval-

ler mäts för natt fasta 1 gång/månad på varje enhet. Apoteksinspektion utförd. Egenkontroller utifrån HACCP (livsmedelslagen).